

CHRIST. GVIL. FRANC.
WALCHII

PHILOS. PROF. PVBLIC. ET SOCIET. LAT.

IENENS. EPHORI

HISTORIA
PATRIARCHARVM
IVDAEORVM

QVORVM IN LIBRIS IVRIS ROMANI
FIT MENTIO.

I E N A E,
SVMTIBVS GVTHIANIS
M DCC LII.

CHRIST GUIL FRANO
WALCHI

PHILOS ROSE PVEIC ET SOCIET
LEVINUS

HISTORIA
PATRIARCHARVM
EVDAEORVM
QVORVM IN LIBRIS IVRIS ROMANIS
FIT MENTIO

LEVINUS
EVMTIVS GVTINIS
M DCC LII

PERILLVSTRI ET EXCELLENTISSIMO

DOMINO

SIGISM. EHRENFRIED

DE OPPEL

PRAEDIA HEREDITARIA WEL-
LERSWALDENSE ET GOSDENSE TENENTI
CONCILII SANCTIORIS SERENISSIMI DVCIS
SAXONIAE GOTHANIAE ATQVE ALTENBURGENSIS
PRAESIDI NEC NON AERARII PVBLICI
DIRECTORI SVPREMO

DOMINO SVO GRATIOSISSIMO

HOC

PIETATIS ATQVE OBSEQVII
MONIMENTVM

QVA DECET REVERENTIA
CONSECRAT

CHRIST. GVIL. FRANC. WALCHIVS.

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

IN OMNIBUS

21. 11. 1712

IN OMNIBUS

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

PERPETUUM IN CAELIS REGNAT

OMNIVM temporum con-
sensu expeditum & opti-
me moratarum gentium
vsu confirmatum est, nullum offi-
cium tam sanctum ac liberalium
disciplinarum dignitati tam ef-
se adcommodatum ; quam vt
earum cultores viris summis,
quibus præter reipublicæ curam,
musarum quoque decus conser-
uandi defendendique , munus

DEDICATIO.

traditum tributumque est, publice testentur pietatem & obsequium iisque, ad reddendam diligentiae rationem, si quæ in lucem emittunt, solemni formula consecrent monimenta. Atqui quum diuino plane consilio TVAE curæ fideique hoc creditum est, vt litteræ politiores earumque officina, Ienensis academia, in TVO quasi præsidio collocatæ, ab omni periculo tutæ, perpetuo florent, nitendum mihi & elaborandum esse duxi, vt optima, quæ commemo.

DEDICATIO.

memorauī, exempla confecta-
rer ac summæ reuerentiæ, qua
TE prosequor, ante omnium
oculos statuerem documen-
tum.

INNVMERIS sane beneficiis
TIBI adhuc musas deuinxisti
& a serenissimo celsissimoque
FRIDERICO in altissimo ho-
noris gradu collocatus, ad tuen-
dum ornandumque nostrum di-
uinæ humanæque sapientiæ do-
micilium, tamquam decus & lu-
men Saxonix, tantam contuli-
sti operam, vt litterata hæc ci-

DEDICATIO.

uitas & ingeniis adfluat & liberalibus studiis atque omnis doctrinæ copia abundet. Neque vllum vmquam, credo, rerum, nostra ætate gestarum, tam expertem tamque imperitum; aut tam maleuolum futurum esse laudumque illius tam inuidum, vt quam tempestiue prouideas, ne quid damni capiat, quantamque curam ad confirmandum amplificandumque pristinum illius splendorem adhibeas, aut ignoret; aut vltro fateri, recuset. Quare non mirum

DEDICATIO.

rum est, quod quamuis maxima bonorum omnium in col-
laudanda T V A, VIR PERIL-
LVSTRIS, clementia TVISQUE
in rempublicam immortalibus
meritis & diuinis, stabiliendi no-
bis felicitatem, studiis prædi-
candis sit conspiratio; nemo ta-
men in exprimenda animi TVI
magnitudine aliorum expecta-
tioni & suæ satisfecerit volun-
tati.

HIS ergo rebus permo-
tus, eo magis leuem hunc
ingenii mei fetum PERILLV-

DEDICATIO.

STRI nomini TVO inscribendum esse, putavi, quo maiora me quoque TIBI debere, cognoui, peropportunam sic nactus occasionem, non a crimine, quod longissime a me abest; sed a suspicione mentis ingratae & beneficiorum, quibus me liberaliter adfecisti, immemoris me liberandi. Mitto ad TE, VIR PERILLVSTRIS, illustres clarissimosque, vt augustorum Romanorum imperatorum verbis vtar, Iudæorum patriarchas, submissi ac gloriæ TVAE additissimi

DEDICATIO.

ctissimi mei animi testes & interpretes ; neque inane in TV A, mihi perspectissima, erga litteras propensa voluntate habeo spem, fore, vt facile sibi ad TE comparent aditum TV A Eque aures illis, me meaque studia TV A E clementiæ commendantibus, pateant.

QVOD omnes mecum exoptant, vt & locum, quem summa integritate ac summa gloria consequutus es, patriæ & nostra omnium causâ tenere feliciter & tueri constanter saluus
sem-

DEDICATIO.

semper & incolumis possis; &
PERILLVSTRIS TVA domus
laudis perinde; ac fortunarum
accessionibus in posterum augea-
geatur, deum immortalem ob-
secro & veneror. In acade-
mia Ienensi, d. xx. mart. ann.
quam in pristinum locum resti-
tuta fuit diuina gratia
MDCCLII.

LECTORI BENEVOLO

S.

EST genus hominum, qui rerum Iudaeicarum studia non solum a summa liberalium disciplinarum laude longe abesse, censent; sed etiam illa contemnunt & pro nihilo ducunt; aut saltem illis putant relinquenda esse, quibus Ebraeae linguae, in nostris musarum domiciliis docendae, imposita est necessitas. Quum enim propter linguarum, quas oriens coluit olim & perfecit, ignorance nullam ex legendis tractandisque talmudicorum rabbinicorumque scriptorum, qui apud illos barbarorum loco numeroque sunt, monimentis percipiunt laetitiam & voluptatem, facile persuadere sibi sumunt, in eo Iudaeorum res gestas a ceterarum gentium historia differre, ut quanta huius est iucunditas utilitasque, tanta illarum sit difficultas, asperitas atque inutilitas. His ergo capti erroribus, viri eruditissimi, qui in omni fere historiarum genere praecclare versati & maximam consequuti sunt ingenii & diligentiae gloriam, ea, quae de Iudaeis in veterum annalibus tradita sunt, plane

PRAEFATIO.

plane neglexerunt ; nec cogitarunt , quantum ad illustranda reliquorum populorum monimenta & , quod caput rei est , ad cognoscendam dei providentiam illa valeant.

ACCEDIT, quod præstantissimi litterarum , quæ ab oriente nomen tulerunt , statores & vindices satis habuerunt , vel de linguæ Ebrææ rationibus præcipere ; vel Iudæorum instituta & mores , religiosos maxime cultus , explicare ; vel reipublicæ formam describere sicque non nisi fortunatissimorum gentis illius temporum excutere memoriam ; vel celebriores eius enumerare doctores ; atvero res ciuiles , christi ætate inferiores , communi præterierunt silentio. Quo factum est , vt ea , quæ a Romanis ; aut aliis exteris historicis de his sæpenumero traduntur , obscura circumfusa sint caligine ac multa posterorum industriæ relictæ , quæ luce egent ; nec , si vera fateri libet , indigna sunt.

HVIVS generis esse censui *patriarcharum Iudæorum* nomen , cuius frequens ; nec raro honorifica facta est cum in christianorum doctorum libris ; tum in
vTRO-

PRAEFATIO.

vtroque Romani iuris codice mentio. Etenim quamuis non defuerint longe doctissimi viri, qui in eo exponendo omnem collocarent operam, atque in his IAC. GOTHOFREDVS, SAM. PETITVS, CAMP. VITRINGA, IAC. RHENFERRIVS, IO. MORINVS, PETR. ZORNIVS &, qui singularem de patriarchis conscripsit dissertationem, IO. FRID. MAYERS multa de illis docte & eleganter disputauerint; certum tamen est & euident, illos maximam partem parum ad veritatem accessisse, propterea quod alii Iudaicos annales; alii veterum Romanorum imperatorum edicta ac scriptorum christianorum testimonia inspicere; vtrique vero domesticorum & externorum hominum narrationes coniungere & coniunctas in vsus suos conuertere, omiserunt. Quare facile ad id adductus sum, vt integrum hoc argumentum fumerem quasi retractandum: singula, quæ de illis in vtriusque antiquitatis monumentis longe lateque dispersa sunt, testimonia diligentius in vnum locum congererem, explicarem, illustarem, hosque, quos TIBI, lector beneuole, exhibeo, de patriarchis Iudæorum conficerem commentarios. Non sum tam insolenti animo, vt me solum
tam.

PRAEFATIO.

tantis viris, qui antea in eadem re elaborarunt, aut doctiorem; aut sapientiorum esse, iudicem; nec tam ingratus, ut eorum opera viam, quam ingressus sum, munitam & ad feliciores progressiones adcommodatam fuisse, dissimulem; tamen sine ostentationis suspicione mihi id tribuere videor, nonnulla a me copiosius dicta: alia, ante incognita, ex annalium vetustate eruta: alia denique esse rectius explicita. Ita vale ineque tuo fauori porro habe commendatum.

lenæ, d. xxiv. mart. ann. a salutari virginis partu
MDCCLII.

HISTORIA
PATRIARCHARVM
IVDAEORVM
QVORVM IN LIBRIS IVRIS
ROMANI FIT MENTIO.

CAPVT PRIMVM
DE
 LEGIBVS IMPERA-
 TORVM ROMANORVM,
QVIBVS
 PATRIARCHARVM IVDÆEORVM
 FIT MENTIO.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι C

Exposita instituti ratio-
 ne §. I.

Primum de legibus,
libr. XVI. tit. 8. cod.
Theod. comprehen-
 sis, eiusque inscri-
 ptione: *de Iudæis,*
calicolis & Samari-

tanis agitur, §. II.

Deinde ipsæ recitantur
 leges, quæ huc spe-
 ctant: Constantini
 magni §. III. IV.

Theodosii magni eius-
 que filiorum, Arca-

dii & Honorii §.
V - IX.
Theodosii II. & Va-
lentiniani II. §. X.
Denique de fide harum

legum historica,
quanta illis in rebus
Iudaicis sit tribuen-
da, disputatur §.
XI.

§. I.

Quum de patriarchis Iudæo-
rum, quorum causa au-
gusti Romanorum impera-
tores varias easque omni
recordatione dignas tulerunt leges,
ad nostram ætatem feliciori fato trans-
missas, fusius disceptare, decreui, an-
te omnia recitandi commemorata edi-
cta principum iisque, si qua egent,
ex historiarum monumentis lucem ad-
ferendi, necessitatem impositam mihi
esse, sentio. Neminem fane huius
litterarum generis tam ignarum & im-
peritum esse, credo, ut, quis leges
fecerit: quo tempore, quoue loco,
quibus denique ex causis illæ datæ
fuerint, nihil referre, sibi persuadeat.
Breuiter vero ea omnia, quæ meo
instituto inferuiunt, a me dici, huius
commentationis leges iubent, ne sine
ratione contra id, quod nimium est,
peccare, videar.

§. II.

Varia in utroque legum Romano-
rum codice, Theodosiano & Iustinia-
neo,

neo, exstant de Iudæis, Romani imperi ciuibus, imperatorum mandata, quæ quum THEODOSIVS II. primum collegisset, ea singulari eoque octauo libri XVI. codicis Theodosiani titulo coniunctim exhibuit huncque ita inscripsit: *de Iudæis, cælicolis & Samaritanis.* Ex hoc fonte sua hausit IUSTINIANVS ac translatis in nouum legum corpus * plerisque hisce de Iudæis edictis, seruauit etiam hoc tituli nomen: *de Iudæis & cælicolis.* ** Quare nullum est dubium, quin de Iudæis, in variis imperii Romani prouinciis degentibus, leges illæ capiendæ sint. Cælicolas Iudæis adiungunt inscriptiones, de quibus multæ ac grauissimæ inter viros doctos exstiterunt dissensiones. Certum tamen est, Iudæos a cælicolis distingui; nec fieri potest, vt ipsos Iudæos nouo hoc nomine ab augustis imperatoribus designari, mihi persuadeam. Quamuis enim lubens fatear, Iudæos idolorum cultoribus, inprimis Romanis, eo nomine suspectos

A 3

* *libr. I. cod. Iustin. tit. IX.*

** *omissæ enim sunt leg. 16. & 28. cod. Tb. de Iudæis, quæ ad Samaritanos spectant.*

Etos fuisse, *** quod cœlum creatum
 superstitioso cultu prosequerentur;
 manifestum tamen est, cœlicolas illos,
 quos Honorius & Theodosius *nescio*
cuius dogmatis noui insimulant: * quorum
nouam & inusitatam audaciam iidem com-
 memorant, ** & de quibus alibi scri-
 bunt: *cœlicolarum nomen inauditum quodam-*
modo nouum crimen superstitionis vindicauit:
 *** quorum porro maiorem, noui baptis-
 mi institutorem instituisse, A V G V S T I -
 N V S

*** de calumnia gentilium, Iudæos ado-
 rare cœlum, eiusque caussis præter doctissi-
 mos de cœlicolis scriptores, infra a me lau-
 dandos, legas: CAMP. VITRINGAM de *syna-*
gog. vet. libr. I. part. I. cap. 12. p. 229.
 ANDR. REYERVM in *additam. ad Selden*
de diis Syris syntagm. II. cap. 17. p. 371.
 PETR. CVNAEVM eiusque interpretem
 IOANN. NICOLAI de *sep. Ebræor. libr. III.*
cap. 6. p. 892. sqq. edit. BL. VGOLINI tom.
III. thes. antiqu. sacr. IOANN. FRANC. BVD-
DEVM histor. eccles. vet. test. period. II. sect.
I. s. 31. tom. I. p. 541. IOANN. IAC. HVL-
 DRICVM in *gentili obtrectatore, siue de ca-*
lumniis gentilium in Iudæos commentatione,
quæ Turici ann. MDCCXLIV. lucem vidit,
cap. IV. & IO. IAC. SCHVDTIVM in
compend. hist. Iudaic. p. 208. sqq.

* leg. 43. cod. Theod. de hæret.

** leg. 44. cod. Th. tit. cit.

*** leg. 19. cod. Theod. de Iudæis.

NVS *tradidit, hos, inquam, cælicolas a Iudæorum gente, in conseruandis maiorum institutis & iamdum antiquis superstitionibus admodum pertinace, diuersos fuisse. Certe quidem definire, non ausim, quale fuerit nefarium illud ac sceleratum hominum genus; nec disputationis meæ rationes, vt id definiam, a me efflagitant; eo enim consilio hæc a me adlata sunt, ne confunderentur inuicem cælicolarum & Iudæorum patriarchæ, quorum illos nonnulli viri doctissimi, luculento scribendi vitio decepti, finxerunt. Nilominus non possum non confiteri, mihi admodum verosimile videri, cælicolas isto tempore dogmata quædam sacrasque christianorum cærimonias cum Iudæorum placitis ac religionibus impie voluisse coniungere hincque haud inepte, singularem eorum fuisse hæresin, adfirmari. Consulantur, qui copiosius de his disceptarunt: NIC. SERARIUS, ** IOS. SCALIGER, ***

A 4

SAM.

* *epistol. CLXIII, siue ex sententia Benedictinorum XLIV. §. 13. tom. II. oper. p. 80.*

** *tribæres. libr. I. cap. 4. p. 6. edit. TRIGLANDI synt. de Iud. sect.*

*** *elench. tribæres. cap. 31. p. 494. edit. TRIGLANDI cit. loc.*

SAM. PETITVS, **** MATTH. WESEN-
 BECIUS, * IAC. GOTHOFREDVS, **
 FRID. SPANHEMIVS, *** CHRISTIA-
 NVS KORTHOLTVS, * IO. SELDE-
 NVS, ** IOSEPHVS BINGHAMVS, ***
 IO. FRANC. BVDDIVS *, & qui eorum
 princeps est, IOANN. ANDREAS
 SCHMIDIUS, **

§. III.

Prima ergo omniumque, quibus de
 patriarchis præceptum est, antiquissima
 hæc est lex Constantini magni: *imp.*
Constantinus A. ad Euagrium: Iudæis &
maioribus eorum & patriarchis volumus in-
timari, quod si qui post hanc legem, aliquem,
qui eorum fugerit sectam & ad dei cultum
respexerit, saxis; aut alio furoris genere,
quod

**** *var. lect. libr. II. cap. 12. p. 169. sqq.*

* *paratitl. ad cod. tit. de Iudæis §. 5.*

** *comment. in cod. Theod. tom. VI. part.*

I. p. 258. edit. RITTERI.

*** *tom. I. oper. p. 1052. sqq.*

* *pagan. obtruncat. libr. II. cap. 2. p. 273.*

** *de iure nat. & gent. libr. II. cap. 1. p.*

132.

*** *origin. eccles. vol. VII. p. 271.*

* *bist. eccles. vet. test. tom. I. p. 542.*

** *bistor. calicolarum, Helmstad. ann.*

MDCCIV. in lucem emissâ: adde IAC. BAS-
 NAGIVM. in *bistoir. des Juifs tom. IV. p.*
1307. sqq.

quod nunc fieri cognouimus, ausus fuerit ad-temptare, mox flammis dedendus est & cum omnibus suis participibus concremandus. Si quis vero ex populo ad eorum nefariam sectam accesserit & conciliabulis eorum se adplicauerit, cum ipsis pœnas meritas sustinebit Dat. XV. Kal. Nou. Murgillo. Constantino A. IV. & Licinio IV. coff. Ita exhibet hoc Constantini edictum THEODOSIUS; * in codice autem IUSTINIANI ** non solum posterior eius pars, contra miseros illos homines, qui ad Iudæorum castra transierunt, lata, fuit omiſſa; sed etiam voci *Iudæis* hæc verba: & *cælicolis* adiecta sunt. Satis tamen a doctis viris comprobatum est, spuria illa esse atque contra æui Constantini instituta pugnare, quamuis dubium sit, num TRIBONIANI errore; an scribarum recentiorum culpa hæc legis deprauatio facta sit. Obseruauit id præter alios vir summus, IAC. GOTHOFREDVS. *** ac iure BARONIUM confutauit, qui ex ea confici, putauit, maiores cælicolarum; patriarchas autem Iudæorum magistratus fuisse: adde

A 5

10.

* leg. 1. cod. Theod. de Iudæis p. 237.

** leg. 3. cod. de Iudæis.

*** comm. ad leg. 19. cod. Tb. de Iud. p. 258.

IO. ANDR. SCHMIDIVM. * Ipsa augusti imperatoris lex admirandum posteritati exhibet documentum laudabilis eius curæ, in tuenda sanctissima, cui nomen dederat, religione ac defendendis ab omni iniuria christi sectatoribus collocatæ. Quæ quum ipsi semper antiquissima esset; ita non fieri potuit, quin petulantiam Iudæorum fuminaque eorum libidinem, christianos quavis iniuria adficiendi, reprimendam esse, censeret ** atque inprimis eos in tutelam reciperet, qui benigniore dei prouidentia ad veritatis euangelicæ cognitionem peruenerant. Iudæos omni fere tempore effrenato furore contra eos sæuissæ, qui superstitiosas illorum cærimonias, diuina rectoris doctrinæ luce collustrati, deserebant, neminem fugit; neque id mirum est, eo maiorem illorum Constantini æuo fuisse audaciam, quo benigniores erga ipsos adhuc experti erant imperatores,

* *cit. loc. §. III.*

** præter legem nostram, testatur hac de re l. 5. *cod. Th. de Iudæis*: adde FRANC. BALDVINVM in *Constantin. magno libr. I. p. 8.*

res, idolorum cultui addictos. *** Quæ
 si quis recte cogitauerit, facile intelli-
 get, haud vanam; nec veritatis specie
 destitutam esse CAESARIS BARONII
 * &, qui eum sequuti sunt, IAC. GO-
 THOFREDI, ** SAM. BASNAGII ***
 alio.

*** non est, quod hoc loco fusius de Iu-
 dæorum odio differam, quo omni tempore
 eos, qui christianorum susceperunt sacra ac
 Iudæorum religionibus nuntium miserunt,
 incredibili crudelitate persequuti sunt; nec
 defuerunt viri docti, qui in explicando hoc
 argumento ingenia exercerent. Adeant er-
 go lectores inprimis IOANN. SELDENVM
de iur. natur. & gent. iuxta disciplin. ebræor.
libr. VI. cap. 4. IO. ANDR. EISENMENGE-
 RVM in *dem endeckten Iudenthum tom. II.*
p. 1029. CHRISTIAN. KORTHOLTVM *diss.*
de christo crucifixo, Iudæis scandalo, Kil. ann.
 MDCLXXXVI. in lucem emissa: GEORG.
 GVIL. OVERKAMPEIVM *diss. de Iudæis,*
primariis Christiani nominis hostibus, Ienæ
 MDCCXXXVI. aliosque, laudatos a IO. ALB.
 FABRICIO in *salutar. luc. euangel. cap. VI.*
p. 120. sqq. IO. CHRISTOPH. WOLFIO
biblioth. ebr. vol. II. p. 1103. & 1058. &
viro consultissimo, GOTTFR. DAN. HOFF-
MANNO tr. de aduocat. imperator. Iudaica
p. 5.

* *annal. eccles. tom. III. p. 423.*

** *dict. loc. p. 238.*

*** *annal. politico - eccles. tom. I. p. 658*

aliorumque coniecturam, qui ex EPIPHANII * de Iosepho quodam, qui ex Iudæorum castris ad nostra transiit grauiissimisque conuiciis, iniuriis, verberibus, flagellis: immo lapidibus a Iudæis petitus fuit, loco legi nostræ insignem lucem ad tulerunt. Lata illa fuit *Constantino A. IV. & Licinio IV. coss.* Hac in re consentiunt THEODOSIVS & TRIBONIANVS; nec sine causa erroris grauiissimi insimulatus fuit a doctis viris CAESAR BARONIVS, ** quod veræ surrogauerit falsam hanc subscriptionem: *dat. XV. kal. nou. Constantinopoli, Constantino A. VIII. & Constantio VI. coss.* Annum consularem, quem verum esse, credimus, respondere anno christiano CCCXV. fatis expeditum est: conf. PETR. RELANDVM *** & ANTON. PAGIVM. * *Mugillum* haud diuersum esse a *Mursella*, Pannoniæ superioris oppido, ab ANTONINO

* *de heres. tom. I. oper. p. 135. edit. PETAVII.* Ex hoc fonte sua hauserunt IAC. BASNAGIVS in *histroir. des Juifs libr. tom. IV. p. 1232.* & LVDOV. HOLBERGIVS in *der iudischen Historie tom. II. p. 547.*

** *annal. eccles. tom. III. p. 423.*

*** *fast. consular. p. 296.*

* *critic. in annal. Baron. tom. I. p. 378.*

NO augusto ** commemorato, æque ac a Murfa minore, cuius in *itinerario Hierosolymitano* facta est mentio, *** censuit IAC. GOTHOFREDVS; * sed contradixit ipsi vir celeberrimus, PETR. WESSELINGIVS ** ac, sine ratione diuersa oppida inter se misceri, ostendit. Difficilior est quæstio, quam ut certis rationibus definiri queat, quale *Murgillum* nostrum sit. Hæc sufficiant de lege prima.

§. IV.

Secundam legem, quæ Iudæis magis fauet, ab eodem Constantino imperatore datam & ad Ablauium, præfectum prætorio, scriptam, solus exhibet THEODOSIVS. * Hæc eius sunt verba: *qui deuotione tota synagogis Iudæorum,*

** *itiner.* p. 262.

*** p. 505.

* *not. ad chronol. codic. Theod. tora.* I. p. XI. XII.

** *not. ad Antonin. itiner.* p. 262.

* Lex hæc *secunda* est citati tituli *cod. Th.* Recte alii monuerunt, quum alioqui temporis ordo in colligendis legibus a THEODOSIO esset obseruatus, huic legi perperam secundum: tertiæ tertium locum adsignatum esse. Oportuisset & tertiam in secundum: secundam in tertium locum poni.

rum, patriarchis; vel presbyteris se dederunt
 & in memorata secta degentes legi ipsi præsident, immunes ab omnibus tam personalibus; quam ciuilibus muneribus perseuerent, ita ut illi, qui forsitan decuriones sunt, nequaquam ad prosequutiones aliquas destinentur, quum oporteat istiusmodi homines a locis, in quibus sunt, nulla compelli ratione discedere. Hi autem, qui minime curiales sunt, perpetua decurionatus immunitate potiantur.
 Dat. III. kal. decembr. Constantinop. Galliano & Symmacho coss. Quamuis multa elegantissimaque argumenta hoc edito contineantur, quæ luce egent; scriptiois tamen huius rationes non ferunt, copiose de his disputare. Breuiter itaque ea notabimus, quæ ad historiam eius faciunt nostræque de patriarchis disceptationi inferuiunt. Insigne humanitatis, benignitatis & comitatus, qua Constantinus Iudæos, ubi recte viuerent, prosequutus est, monumentum id nobis præbet: quæ dum aliis legibus ** abunde confirmatur; tum non satis miramur, viros doctos sibi persuasisse, tantum tamque acerbum fuisse Constantini in Iudæos odium, ut vel nullis beneficiis eos ornauerit.

** leg. 3. & 4. cod. Th. de Iudeis.

rit. *** Consulatum Gallicani & Sym-
machi quum ad annum post virginis
partum CCCXXX. referant fasti *
consulares, multa inde colligendi, oc-
casionem suppeditant, quæ huic loco
adprime conueniunt. Trigesimo enim
anno quarti seculi sub initium maii
mensis Constantinopolis, cuius funda-
menta ann. CCCXXVIII. iacta fue-
runt, solemni encæniorum ritu dedi-
cata fuit, quod HENR. NORISIVS, **
ANT. PAGIVS, *** SAM. BASNAGIVS
Flottemanuillaus * firmis argumentis ac
confutatis secus sentientium erroribus,
demonstrarunt. Patet itaque, omni-
no hanc legem Constantinopoli dari
potuisse: immo omnium, quæ ad nos
transmissæ sunt, in illa vrbe factarum,
esse primam. Nec longe a veritate re-
cedit

*** conf. IAC. RHENFERDIVM de *de-
cem. otiosis diss.* II. cap. 3. p. 182. & IAC.
BASNAGIVM *histroir. des Juifs tom.* IV. p.
1232. adde EZECH. SPANHEMIVM de *orbe
Rom.* p. 100.

* consule PETR. RELANDVM *fast. con-
sul.* p. 329.

** in *oper.* tom. IV. p. 667.

*** *critic. in annal. Baron.* ann. CCCXXX.
tom. I. p. 425.

* *annal. politico - eccles.* tom. II. p. 742.

cedit coniectura illustris viri, IO. DAN. RITTERI, ** quum eodem anno quinquennalia celebrauerit imperator atque in more cæsarum fuerit positum, vt iis annis priuilegia concederent, commode mandatum nostrum inde illustrari posse.

§. V.

Tertiæ legis, quæ huc spectat, auctores fuerunt Theodosius I. eiusque filii, Arcadius & Honorius, in societatem imperii adsciti. Benigniorem illa de Iudæis exhibet sententiam, his verbis expressa : * *Iudæorum querela, quosdam auctoritate iudicum recipi in sectam suam, reclamantibus legis suæ primatibus, adseuerant, quos ipsi iudicia suo ac voluntate proiiciunt. Quam omnino submoueri iubemus iniuriam; nec eorum in ea superstitione sedulus cætus aut per vim iudicum; aut rescripti subreptione, inuitis principibus suis, quos virorum clarissimorum & illustrium patriarcharum arbitrio manifestum est, habere suam de religione sententiam, opem reconciliationis mereantur indebita.* Dat. XV. kal.

** not. ad h. l. p. 240.

* leg. 8. cod. Tb. de Iudæis. Hæc lex itidem in IUSTINIANI codice omissa fuit.

*kal. Mai. Constantin. Arcadio A. II. & Rufino
coff.* Scripta ea est ad Tatianum,
virum variis honoris & dignitatis titulis
muneribusque conspicuum, quem circa
hoc temporis spatium præfectum præ-
torio orientis fuisse, satis certum est; **
nec dubitari potest, consulatum Arca-
dii secundum & Rufini; ad annum
post reparatam generis humani salutem
CCCXCII. esse referendum. *** Gra-
uis inde nascitur ac difficilis quæstio,
quid sit, quod Valentiniani, impera-
toris ac Theodosii focii, nomen hoc
loco sit omissum? Quamuis enim sa-
tis expeditum sit, Valentinianum II.
eodem anno, nonagesimo quippe secun-
do seculi quarti, in Gallia scelere Arbo-
gastis periisse; accidit tamen id mense
B maio,

** *conf. leg. 19. cod. Tb. de extraordinariis.*
Tatianum hunc, præter ZOSIMVM, ma-
ximopere commendavit LIBANIVS, cuius
quamplurimæ epistolæ exstant, ad Tatianum
perscriptæ & a WOLFIO editæ. Maxima
quum auctoritate valeret apud Valentem &
Theodosium, non miramur, Ruffinum omnem
operam in eo collocasse, vt ex aula proscri-
beretur. *conf. SAM. BASNAGIVM dict. loc.*
tom. II. p. 136. sqq. & prosopographiam codicis
Theod. tom. VI. part. 2. p. 89.

*** *conf. RELANDVM dict. loc. p. 507.*

maio, teste EPIPHANIO; * nec defunt aliæ leges, eodem anno ac in eadem vrbe Constantinopolitana scriptæ, quarum inscriptiones rectius nonnisi Valentinianum, Theodosium & Arcadium commemorant. ** Honorium patri fratrique adiungi, non miror. Bene scio, Honorium insequuto anno cæsaris nomen dignitatemque accepisse; *** aliarum tamen legum, * quarum pars nostra antiquior est, consensus efficit, vt nomina coimperatorum nonnumquam ante solemniorem consecrationem legibus præfixa fuisse, credam; nisi suspicari malis, errore THEODOSII iunioris; aut iureconsultorum, quorum opera is vsus est; aut libra-

* consulas SAM. BASNAGIVM *annal. ecclesiastico-polit. tom. II. p. 135.*

** vid. l. 7. *cod. Tb. de iurisdictione: l. ult. eiusdem codicis de defens. ciuitatum & in primis l. 2. cod. Tb. de monachis*, quæ præterea eodem quoque die, XV. cal. mai. data fuit.

*** legas LVD. ANT. MVRATORIUM *histor. Ital. tom. I. p. 617.*

* exemplo sint *leg. 124. & 125. cod. Theod. de decur. lex 3. cod. eiusdem quorum adpellat. & lex. 8. de reparat. adpellat.*

librariorum recentioris æui Honorii nomen in illas irrepsisse.

§. VI.

Sequitur lex quarta eaque, breuibus his verbis ab Arcadio & Honorio Augustis expressa : * *si quis audeat, inlustrium patriarcharum contumeliosam per publicam facere mentionem, ultionis sententia subiungatur.* Dat. VIII. kal. maii, Constantinop. Arcad. IV. & Honor. III. A. A. coff. id est, anno post reparatam dei gratiam CCCXCVI. ** De hac pauca monenda sunt. Missa fuit ad Claudianum, comitem orientis, quem eundem esse cum Claudiano poeta, suspicati sunt IAC. GOTHOFREDVS *** & IO. SELDENVS; * nec repugnant coniecturæ temporis rationes, nec, uti MARQV. GVDIO ** visum fuit, libri, æque manu exarati ac typis descripti, quorum præstantiores nomen *Claudiani*, non *Claudii*, exhibent. Grauior de

B 2

hac

* *leg. II. cod. Theod. de Iudeis.*

** *vid. PETR. RELANDVM fast. cons. p. 523.*

*** *not. ad leg. tit.*

* *de iure natur. & gent. libr. II. cap. 3.*

** *conf. IO. ALB. FABRICIVM bibl. lat. vol. III. p. 151.*

hac re dubitandi causa mihi comitis orientis dignitas esse videtur. Hunc enim comitem prouinciarum, versus orientem positarum ac, imperio diuiso, Arcadio parentium, gessisse curam, perinde certum est atque Claudianum eodem anno, quo ipse panegyricum de tertio consulatu Honorii conscripsit, apud imperatorem occidentalem fuisse. Hinc me ignorare, non nego, quomodo Claudianus, relicta aula Honorii, in qua longum post tempus variis maximisque beneficiis auctus fuit, *** comitis orientis munere fungi potuerit? Quod legis nostrae caput est, nulla eget probatione vberiori. Non solum enim profanas gentes, superstitioso idolorum cultui adhuc addictas; * sed ipsos etiam christi sectatores, ** contra doctoris sui praecepta, nefando atque impio prosequutos esse Iudaeos odio hanc.

*** legas IO. NIC. FVNCCIVM de *veget. ling. lat. senect.* p. 541. sqq.

* conferas scriptores, laudatos a IO. CHR. WOLFIO *biblioth. ebr. tom.* II. p. 1100.

** consule, praeter alios, IVST. HENN. BOEHMERVM *diss. de cauta Iudeor. tolerantia* §. 4. sqq.

hancque ob causam, laudabili iustitiæ exemplo, furorem illorum hoc edicto repressum, nemo est, quin intelligat.

§. VII.

Progredimur ad legem quintam, * ab iisdem imperatoribus conscriptam & ad Cæsarium præfectum prætorio datam, cuius hæc sunt verba: *Iudæi sint obstricti caerimoniis suis. Nos interea in conservandis eorum privilegiis veteres imitemur, quorum sanctionibus definitum est, ut privilegia his, qui inlustrum patriarcharum ditioni subiecti sunt, archisynagogis patriarchisque & presbyteris ceterisque, qui in eius religionis sacramento versantur, nutu nostri numinis perseuerent ea, quæ venerandæ christianæ legis primis clericis sanctimonia deferantur. Id enim diui principes Constantinus & Constantius, Valentinianus & Valens diuino arbitrio decreuerant. Sint igitur etiam a curialibus muneribus alieni pareantque legibus suis. Dat. kal. iul. Cæsario & Attico coss. Consularem annum eundem esse cum christiano CCCXCVII. fastorum ** testimonio expeditum est. Multa præterea in hoc mandato inesse, quæ ex vetustatis mo-*

B 3

nimen-

* leg. 13. cod. Th. de Iudæis.

** conf. RELANDVM dict. loc.

nimentis lucem expectant, non ignoro; satis tamen patet, aliena ea esse ab instituto nostro, cuius fines nefas est, excedere. Ea, quæ supra adtuli, manifesto docent, imperatores christianos iudæis αὐτονομίαν reliquisse. Duæ inprimis ad hanc legem spectant quæstiones, admodum inter doctos viros controuersæ. Harum altera de duplici patriarcharum genere, apertis conceptisque verbis hoc loco commemorato, agit, de qua infra disceptandi & quæ vera imperatorum sit sententia, recte declarandi, suppeditabitur occasio. Altera hæc est, cur Arcadius & Honorius, quum beneficia, a prioribus imperatoribus, Constantino, Constantio, Valentiniano I. & Valente in iudæorum gentem collata, enumerant, patris sui Theodosii, Valentiniani II. & Gratiani silentio prætermiserint nomina. Admodum placent, quæ ad tollendam omnem in hac causa dubitationem respondit IAC. GOTHOFREDVS, *** verosimile esse, quod Theodosius ac ceteri cæsares iuniores ademerint iudæis iura, a maioribus concessa & ab Arcadio & Hon-
rio

*** not. ad. leg. cit. p. 249.

rio quasi postliminio in pristinum locum restituta. Certe magnum pondus huic coniecturæ adfert lex Valentiniani iunioris : * *iussio, qua sibi Iudææ gentis homines blandiuntur, per quam eis curialium munerum datur immunitas, rescindatur.* Vere itaque scripserunt Arcadius & Honorius, *se veteres, non iuniores, imitari.* Curialia munera quævis hoc loco designant officia magistratus ciuilis in municipiis, ad quæ obunda omnes legibus obstricti erant, quamuis plerique ab illis abhorrent. Consulas CAROL. DV FRESNE, ** IO. GOTTL. HEINECCIVM *** & qui de immunitate clericorum ab his muneribus disputat, IOS. BINGHAMVM *

§. VIII.

Sexta lex itidem ab Arcadio & Honorio confecta fuit atque inter primaria memoriæ patriarcharum nostrorum monimenta reponenda; nec solum eam

B 4

THEO-

* l. 99. cod. Th. de decurion.

** glossar. med. & inf. lat. voc. curial.

*** antiquit. Rom. libr. I. tit. 10. §. 24. adde IAC. GOTHOFREDVM ad tit. cod. Theod. de decur.

* origin. eccles. vol. II. p. 253.

THEODOSIVS * exhibet; sed transtulit eam etiam in vastum annalium suorum opus CAES. BARONIVS: ** *superstitionis indignæ est, ut archisynagogi; siue presbyteri Iudæorum; vel quos ipsi apostolos vocant, qui ad exigendum aurum atque argentum a patriarcha certo tempore diriguntur, a singulis synagogis exactam summam atque susceptam ad eundem reportent. Qua de re omne, quidquid, considerata temporis ratione, confidimus esse collectum, fideliter ad nostrum dirigatur ærarium. De cetero autem nihil prædicto decernimus esse nitendum. Nouerint igitur populi Iudæorum, remouisse nos deportationis huiusmodi functionem. Quodsi qui ab illo depopulatore Iudæorum ad hoc officium exactionis fuerint directi, iudicibus offerantur, ita ut tamquam in legum nostrarum violatores sententia proferatur. Dat. III. id. april. Med. Theodoro V. C. cons. De auro coronario: de patriarcharum in eo exigendo seueritate: de iniuria, quam per illud in imperatores admittebant: de apostolis ac ceteris huius legis capitibus, subobscuris ac vberiore disquisitione haud indignis*

* leg. 14. cod. Theod. de Iudæis.

** annal. eccles. ann., CCCXCIX. §. 79. tom. V. p. 108.

dignis, hoc loco disputare, nos minus decet; sed ea in alium locum referuare. Ex consulatu Theodori, qui in annum seculi quarti penultimum incidit, quo tempore lex sit data, facile colligitur; *** neque id mirum est, quod ex duobus nonnisi vnius consulis fiat mentio. Præter alias leges * ac cetera huius generis vetustatis monimenta, nostræ subscriptioni inprimis similis est inscriptio basis cuiusdam:

DEDICATA

VI. IDVS NOVEMBR.

COS. FL. MAL-
LIO THEODORO

V. C.

Quam dum ONVPHR. PANVINVS recitat, ** haud inepte causam, cur id usu venerit, explicat, quam breuiter heic
B 5 repe-

*** conf. PETR. RELANDVM *fast. consular.* p. 556.

* enumerat has leges IAC. GOTHOFREDVS *chronol. cod. Theod. tom. I. p. CLIII.*

** *fast. cons.* p. 417. adde IAN. GRUTERVM *corp. inscript.* p. CCCXCIX. num. 3.

repetere eamque, quantum fieri potest, illustrare, nobis liceat. Theodorus, qui in imperio occidentali consulis munere fungebatur, collegam habuit in oriente Eutropium, quem apud Arcadium summa valuisse auctoritate; omnibus tamen, qui summam rerum eunucho ab imperatore concessam ægre ferebant, atque in his, uti multis visum fuit, Eudoxiæ propter arrogantiam & crudelitatem invidiosum atque offensum fuisse, inter omnes constat. In eo ergo hi omnes curas collocarunt, ut liberarent a turpissima illa servitute imperatorem seque ipsos a vitæ periculo; nec defuit consiliis eorum exitus fortunatus. Hoc ipso enim anno e fastigio, ad quod peruenit Eutropius, deiectus ac primum exilio mulctatus, deinde, graviore poena dignus, truncato capite, e vivis sublatus fuit. Hæc dum præter ZOSIMVM, *** CLAUDIANVM, * IOANNEM CHRYSOSTOMVM, ** SOZOME-

*** *histor. Rom. libr. V. p. 312. edit. Oxon.*

* *præf. libr. II. in Eutrop. v. 45. fqq. p. 423. edit. SCHREVELII.*

** *serm. in Eutrop. tom. IV. oper. p. 481. fqq. & homil. II. in ps. XLIV. p. 671. 687.*

ZOMENVM, *** PHILOSTORGIVM, *
 SOCRATES *scholasticus* ** memoriae
 prodidit, apertis conceptisque verbis
 hæc subiecit: ἐκ δὲ τῆς κατὰ λόγον τῶν ὑπά-
 των περιέσθη τὸ ὄνομα καὶ μόνον τῆς συνυπα-
 γέυσαντος Θεοδόρου ἐγγράφη, *ex catalogo*
consulum nomen eius erasum et solius collegæ
eius Theodori relictum fuit. Hac de caus-
 sa CLAUDIANVS, *** quum tristiores
 Eutropii fortunam narrasset, ita scri-
 psit:

letetur, quisquis Eoos
scribere desierit. Fastos portenta Gabinos
ista latent,
 ubi fastos Gabinos eosdem esse cum fa-
 stis Romanorum consularibus, supra
 omnem positum est dubitationem.
 Quid multa? iure suo adnumerandus
 est Eutropius funestis consulibus, de
 quibus paullo ante itidem ARCADIVS
 & HONORIVS * præceperunt: *funesto-*
rum

*** *hisor. eccles. libr. VIII. cap. 7. p. 766.*

* *hisor. eccles. libr. XI. cap. 6. p. 150. edit.*
 GOTHOFREDI.

** *hisor. eccles. libr. VI. cap. 5. p. 305.*

*** *in consul. Stilic. libr. II. vers. 306. p.*
 520. sq.

* *leg. 9. cod. Th. de infirm. his, qui sub*
tyrannis.

*rum tantum consulum nomina iubemus aboleri, ita ut his reuerentia in lectione recitantium tribuatur, qui tunc in oriente; siue, ubi funesti consules in oriente fuerint, in occidente, annos magistratus victuris perpetuo sunt fastibus auspicati. Legas hanc in rem, quæ ALB. RUBENIVS, ** IAC. CUIACIVS, *** IAC. GOTHOFREDVS, * ANTON. PAGIVS, ** LVD. ANT. MVRATORIUS *** & celeberrimus CHRIST. HENR. ECKHARDVS * monuerunt.*

§. IX.

Lex septima breuior est, ita conscripta: iidem Augusti Eutychiano præfecto prætor. Cuncta priuilegia, quæ viris spectabilibus, patriarchis; vel his, quos ipsi ceteris proposuerunt, diuæ memoriæ pater noster atque retro principes detulerunt, suum robar tenere, censemus. Dat. III. non. febr. Constan-

*** diff. de vita Fl. Mallii Theodori p. 58. edit. GRAEVII.*

**** obseruat. libr. III. cap. 19.*

** dict. loc.*

*** critic. in annal. Baron. tom. II. p. 26.*

**** histor. Ital. tom. I. p. 635.*

** hermeneut. iuris libr. I. cap. 5. §. 224. p. 172. sq.*

Constantinopoli Honorio A. III. & Aristeneto *coff.* * siue ex christianorum æra **CCCCIV.** ** Quantum ex inscriptione *iidem augusti* colligere licet, tribuitur hæc lex Arcadio & Honorio ac gemina littera A A nonnisi duos admittit eius auctores; secus tamen sentit vir summus, IAC. GOTHOFREDVS, nomenque Theodosii iunioris addendum esse, censet, quippe qui ab Arcadio patre ann. **CCCCII.** in imperii societatem vocatus fuit. *** Non nego, coniecturam hanc abunde confirmari aliis legibus, eodem, quo nostra, anno datis, * remque ipsam institutis veterum adprime conuenire; nec tamen defunt alia cæsarum edicta, in quibus pariter Theodosii nomen omissum fuit; ** nec video, quomodo hæc verba; *pater noster* ad Theodosium nostrum referri queant, cuius
auus,

* *leg. 15. cod. Theod. de Iudeis.*

** *vid. RELANDVM fast. cons. p. 543.*

*** *conf. SAM. BASNAGIVM annal. politico - eccles. tom. III. p. 190.*

* *ne exempla defint, vid. l. 63. & 64. cod. Th. de cursu publico: item leg. 4. & 5. cod. Theod. de his, qui super religione contendunt.*

** *leg. 37. cod. Theod. de episcopis.*

auus, non pater, fuit Theodosius magnus. Præterea, lex nostra perinde vt duæ, quæ hanc sequuntur, inter decennialium, hoc anno ab Arcadio & Honorio ob susceptum, post patris obitum, imperium celebratorum, monimenta numerari debet, vti bene obseruauit illustris vir, IO. DAN. RITTE-
RVS. *** Liberalitatis ergo & clementiæ documenta Arcadius & Honorius, qui decennalia peragebant, hoc anno dare solebant, quæ quum a Theodosio eodem quasi iure non possent expectari, facile patet causa, cur in memorata inscriptione Theodosii nomen prætermitti debeat. Dum hac lege confirmantur priuilegia, a maioribus & decessoribus imperatorum Iudæis concessa, qualia illa sint, hoc loco disquirere, nostra non refert, siquidem ex iis, quæ iam adlata sunt, abunde id constat. * Huic
legi

*** not. *ad hanc leg. tom. VI. part. I. p. 253.*

* conf. inprimis *leg. 8. & 9. huius tituli*, perpetua Theodosii M. erga Iudæos beneuolentiæ monimenta, & *leg. 13.* quam iidem Arcadius & Honorius tulerunt, nostræ simil.

legi octauam ** nunc subiicimus, eodem anno eodemque animo, erga Iudæorum gentem propenso, conscriptam. Verba eius hæc sunt: *dudum iusseramus, ut ea, quæ patriarchis a Iudæis istarum partium ex consuetudine præbebantur, minime præberentur; verum nunc, amota prima iussione, secundum veterum principum statuta priuilegia, cunctos scire volumus, Iudæis mittendi copiam a nostra clementia esse concessam.* Dat. VIII. kalend. aug. Rom. Honor. A. VI. & Aristaneto coff. Hæc ut recte capiantur, notes velim, reddi hac lege Iudæis ius potestatemque, patriarchis annua soluendi tributa, quam idem Honorius, uti supra docui, *** iis ademerat. Facile inde colligi potest, Iudæos istarum partium eosdem esse cum Iudæis, in prouinciis imperii occidentalis degentibus. Vtrumque ergo mandatum dum Honorio potissimum tribuendum est; nec firmis argumentis comprobatur, similia vmquam edixisse Arcadium in oriente, haud inepte doctissimus codicis Theodosiani interpretes coniecturam fecit, Honorium mutasse pristinam

** leg. 17. cod. Theod. de Iudæis.

*** § VII.

nam sententiam eaque abrogasse, quæ nimis severe antea in Iudæos decreuerat, postquam cum fratre suo in gratiam rediisset, sublatis, quæ inter eos artibus Ruffini & Stiliconis actæ erant, simultatibus. *

§. X.

Nonam ** denique eamque vltimam: immo omnium principem de patriarchis Iudæorum recitamus legem, Theodosii quippe & Valentiniani III. ad Iohannem, comitem sacrarum largitionum, ita perscriptam: *Iudæorum primates, qui utriusque Palestine synedriis nominantur; vel in aliis prouinciis degunt, quæcumque post excessum patriarcharum pensionis nomine susceperunt, cogantur exsoluere. In futurum vero periculo eorundem, anniuersarius canon de synagogis omnibus, Palatinis compellentibus, exigatur, ad eam formam, quam patriarchæ quondam coronarii auri nomine postulabant, quæ tamen quanta sit, solerti inquisitione discutias, & quod de occidentali-bus partibus patriarchis conferri consueuerat, nostris largitionibus inferatur* Dat. III. kal. iun. Constantinop. Florentio & Dionysio
coff.

* consule SYMMACHVM libr. IV. epist. 4.

** leg. vlt. cod. Theod. de Iudæis.

coff. siue anno seculi quinti XXIX. **
 Hanc dum TRIBONIANVS, *** in
 codicem Iustiniani translata, exhibet;
 nec leuioris momenti est vtriusque
 exempli differentia, haud alienum a
 nostro instituto esse, arbitramur, Iu-
 stinianeique quoque verba adscribere:
Iudeorum primates, qui in vtriusque Pala-
stinae synedriis dominantur; vel in aliis pro-
uinciis degunt, periculo suo anniuersarium
canonem de synagogis omnibus, Palatinis
compellentibus, exigant ad eam formam,
quam patriarchae quondam coronarii auri no-
mine postulabant, & hoc, quod de occidenta-
libus patriarchis conferri consueuerat, nostris
largitionibus inferatur. Dat. III. kalend.
iun. Constantinop. Florentio & Dionysio coff.
 Satis manifestum est, multa heic a
 TRIBONIANO esse omissa: nonnulla
 immutata; nihil vero additum. Maio-
 rem quidem, si tale inter Theodosii
 & Iustiniani libros deprehendi-
 tur discrimen, Theodosiani es-
 se auctoritatem, iamdudum mirifico
 iureconsultorum praestantissimorum
 consensu expeditum est; * nec fieri
 C potest,

** vid. RELANDVS *fast. consul.* p. 600.

*** *leg. 17. cod. de Iudaeis.*

* consulas IAC. GOTHOFREDVM *proleg.*
cod. Theodos. cap. IV. tom. I, p. CCXX. sq.

potest, quin hoc loco Theodosianum, tamquam germanum legis nostræ exemplum, Iustiniano præferendum esse, censeamus. Id facile TRIBONIANO ignoscitur, quod præteriuerit ea, quæ de *excessu patriarcharum* commemorantur, siquidem rerum, futuro tempore faciendarum, potius; quam eorum, quæ antea usu venerant ac æui sui moribus minime respondebant, haberet rationem. Maius sane momentum est in vocabulo *dominantur*, quod contra legislatoris sententiam verbo *nominantur*, quo primates eligendi ius significatur ac hereditariæ patriarcharum dignitati obiicitur, iureconsultus surrogavit. Id quod uti evidens est; nec a viris, harum rerum peritis, umquam fuit in controuersiam adductum, satis mirari non possum, PETRUM CUNÆVM, ** elegantissimum iuris inter-

BVRC. GOTTH. STRVVIVM *hisor. iuris cap. III. §. 8. p. 314. sqq.* & IO. SAL. BRVNQVELLIVM in *diff. de codice Theodos. eiusque in codice Iustiniano usu*, quam præside beato GVIL. HIER. BRVCKNERO Ien. MDCCXIX. in hac academia defendit, *cap. IV. §. 7. p. 62. sqq.*

** de *rep. Ebræor. libr. II. cap. 23. p. 790. edit. V G O L I N I tom. III. thes. antiquit. sacrar.*

terpretem, corruptum hunc TRIBONIANI locum excitasse, ad comprobendam, quam amplexus erat, de maiore Iudæorum Palæstinorum; quam aliorum, libertate sub imperatoribus opinionem. Parem itaque argumentandi rationi viri huius docti sententiam, id est, vtramque falsam esse, recte vidit IAC. GOTHOFREDVS *** ac nouo hoc exemplo confirmauit, quod diligentissime docuit, admodum dubiam: immo fallacem esse TRIBONIANI fidem. Nihilominus nobis haudquaquam persuasum est, omnem vitii culpam in TRIBONIANO esse; sed eam in librariorum negligentiam; aut ignorantiam potius transferendam esse, censemus. Iuris enim Romani libros, perinde vt alia veterum scriptorum monimenta, ab huiusmodi deprauationibus haud liberos ac critica manu sanandos esse, quis est, quem fugiat? Legas, velimus quæ hanc in rem beatus CHRIST. HENR. ECKHARDVS * copiose tradidit.

C 2

*** not. in cod. Theod. tom. VI. part. I. p. 269.

* hermeneut. iur. cap. II. §. 48. p. 29. adde, quæ de vtriusque codicis in hac lege differentia disputauit IOANN. SELDENVS de anno ciuil, & calendar. vet. eccles. cap. XVII. p. 81.

dit. *Nominantur ergo æque TRIBONIANVM; ac THEODOSIVM scripsisse, iudicamus.* Simili modo verba : *quæ de occidentalibus patriarchis conferri consueverat, non possunt non suspecta esse, siquidem omni sensu carent ; nec rectam admittunt interpretationem ; nisi in pristinum locum vox partibus restituatur, quæ negligenter omissa fuit, quod præter alios PETR. DE MARGA ** recte monuit.* Hæc de lege ista sufficiant. Ceteris, quæ luce nostra indigent, infra eam adferemus.

§. XI.

Satis ergo fecimus promissis ac dedimus veterum imperatorum leges, in quibus illustrandis omnis nostra disputatio versabitur. Iacta sunt causæ nostræ fundamenta ; neque iis quid addendum esset ; nisi referret nostra, de historica earum fide & auctoritate, ubi ad Iudæorum res pertinent, differere. Nobis, omnia accurate circumspicientibus, nulla fane subesse videtur causa, de hac re dubitandi, siue ad facultatem ; siue ad voluntatem legislatorum,

** de concord. sacerdot. & imp. libr. I. cap. 3. §. 5.

rum, vera scribendi, animum aduertamus. Sanæ mentis expertem eum esse, oportet, qui credat, imperatores, dum de Iudæis eorumque magistratibus dixerunt sententiam, vera illorum nomina ignorasse; aut si ea minus ignorauerint, consulto & prudenter ea cum falsis fictitiisque permutasse. Tale quid de legum auctoribus nemo sapiens suspicabitur; nec perfidia ista metuenda fuit a iureconsultis, quorum opera THEODOSIVS in colligendis illis principum edictis usus est. Ipse fane diuus imperator * testis est, se credidisse arduum hoc & difficile negotium viris selectis, *nobilibus, spectatæ fidei & famosæ doctrinæ, quibus delegata causa civilis officii.* Præterea, aliorum scriptorum, ORIGENIS, HIERONYMI, EPIPHANII, accedunt suffragia, quibus egregie confirmantur imperatorum de patriarchis Iudæorum leges, infra a nobis percensenda explicandaque. Quare non miramur, a quo tempore SAM. PETITVS ** imperatorum de Iudæis edicta præcipuis rerum istius
C. 3. æui

* in *novell.* quam GOTHOFREDVS vna cum aliis *codici Theod.* subiunxit, *tom. VI. p. 1.*

** *lect. var. cap. XXIV. tom. VII. critic. sacr. Anglic. p. 364.*

æui Iudaicarum monumentis adnumerauit eaque omnino sequendum esse, censuit, viros doctos ei adfensisse ac veram hanc sententiam confirmasse. Id potius admirandum videtur, CAMP. VITRINGAM, *** quum PETITVM in comparandis Romanis legibus cum Iudæorum monumentis subinde a veritate recessisse, intelligeret, errorum causam non ad peruersam illarum interpretationem; sed ad ipsa imperatorum edicta retulisse hæcque pronuntiasse: *quis dicet, conditores Romani iuris verum distinctumque usum horum titulorum cognouisse & non aliquando inter se confudisse?* Ita fane sibi persuasit illustris synagogæ Iudaicæ architectus, maioremtribuendam esse auctoritatem libris Iudaicis; quam decretis imperatorum; neque id diffiteri libet, hanc sententiam magnam præ se ferre veri speciem. Eam tamen non possumus habere regulam, qua omnia, de Iudæorum statu tradita, iudicentur, siquidem innumbris constat documentis; omnium pessimos Iudæorum scriptores esse historicos magnaue opus esse cautione, ne ab his magistris in grauissimos adducamur

*** de *synagog. libr.* II, cap. 5. p. 521.

mur errores. Recte olim perspexit magnus HVG. GROTIUS, * Iudæos esse pessimos historiæ magistros: *nam ex quo patria expulsi sunt, inquit, omnis apud illos historia crassis erroribus & fabulis est inquinata, quibus proinde nihil credendum; nisi aliunde testes accedant.* Quæ quum commendasset BRIANVS WALTONVS, ** vt huius opinionis explicaret rationes, hæc subiecit: *pauca hic illic in talmude inspersa sunt; sed innumeris fabulis mixta, & quæ de scholis Babylonis & rectorum & rabbinorum successionibus per mille annos referuntur, viris doctis valde suspecta sunt, quum auctores, qui hæc recensent, recentiores sint; nec vlla habeant gentis suæ certa monimenta, quibus ista deducunt.* Nec aliorum criticorum suffragia defunt, quorum notitiam PETRVS ZORNIVS *** suppeditat. Quantum inprimis sibi Iudæi indulgeant quamque arroganter falsa de glorioso, quem fingunt, suo sta-

C 4

tu

* *not. in Matth. XXIV. 24. tom. II. oper. theol. p. 229.*

** *prolegom. III. in bibl. polygl. §. 55. p. 259. adparat. biblic. edit. HEIDEGGERI.*

*** *histor. fisci Iud. cap. VII. §. 2. p. 318. adde IO. ALB. FABRICIVM bibliogr. antiqu. p. 7. & IO. CHRIST. WOLFIVM bibl. Ebr. tom. II. p. 1095. sqq.*

tu comminiscantur, luculentis demonstrandi exemplis, infra offeretur occasio. Hæc satis sunt ad demonstrandum, VITRINGAM minus recte sentire, quum Iudæorum scripta legibus Romanis præstare, contendit, ac sine causâ PETITVM erroris adcurari, qui ex iuris Romani voluminibus ad tractandam historiam Iudaicam petiit præsidia. Quare bene sapienterque VITRINGAE contradixit IAC. RHENFERDIVS * ac argumenta, quibus verior sententia innititur, scite exposuit: *hoc opus erat inquit, maximeque necessarium, quando iidem iuris conditores vel Iudæis in univ-
ersum omnibus; vel quibusdam illorum, siue
leges scriberent; siue insignia privilegia con-
cederent, ut tum scirent, & quibus de re-
bus leges ferrent, & quibus hominibus gra-
tiam facerent. Et horum utrumque in ta-
bulis expressum oportebat, non quæ contem-
tissimæ sectæ constitutionem in suis edictis
rescriptisque irent expositum; sed ne leges,
negligenter scriptæ, calumniis expositæ essent;
vel etiam inutiles atque irritæ fierent: immo ipsis
imperatoribus atque imperio damnosæ. Ab
historicorum autem negligentia ad imperato-
rum*

* de decem. otios. diff. II. cap. 3. §. 11. 12.
P. 185. sq.

rum leges argumentari, nimium quantum est alienum. Illos enim leui aliqua occasione adrepta, de Iudeis agendi, veritatis securos, ea de illis solummodo scribere, quæ vel privata ipsis malitia; vel publicum odium atque calumniæ dictabant, non mirum est. Quod qui de imperatoribus etiam existimet, nã is in eorum maiestatem maxime iniuriosus sit eosque summæ & inexcusabilis arguat ignorantia, arrogantia, stoliditatis. Ad hæc quum responderet VITRINGA, ** multa quidem adtulit, quæ PETITI coniecturas refellunt; ipsis tamen imperatorum legibus haud refragari videntur; nobis certe, de patriarchis disputantibus, nullum iniiciunt impedimentum. Lis enim, quæ de hoc argumento inter ambos illos doctos viros orta fuit, minime ad patriarcharum munus; sed ad officia quædam synagogæ spectat, itidem in legibus commemorata. Firma ergo ac certa est, quam nobis præscripsimus, norma legum Romanarum, ad quam totam nostram commentandi rationem dirigamus.

C 5

CAP. II.

** de decemviris otiosis cap. XX. p. 267. sqq.

CAPVT SECVNDVM

Q V O

DE IVDÆIS, QVIBVS PATRI-
ARCHAE PRAEFVERVNT, EORVM-
QVE ORIENTALIVM ET OCCI-
DENTALIVM DISCRIMINE
DISSERITVR.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι Σ

Ea, quæ hac sectio-
ne exponuntur,
ad tria capita reuo-
cari possunt. *Primo*
agitur de Iudæis,
qui inde ab exilio
Babylonico per pro-
uincias orientis di-
spersi fuerunt, §. I-
III.

Ac in iisdem, soluta
captiuitate, perman-
ferunt §. IV - VII.

Secundo de Iudæis, qui,

finito exilio, in ter-
ram sanctam sunt re-
uersi; breui tamen
post per omnes oc-
cidentis prouincias
dissipati fuerunt,
§. VII - IX.

Tertio denique de per-
petuis Cananææ in-
colis, qui illam, nec
post euersam sub
Tito urbem Hiero-
solymam, dereli-
querunt, §. X.

§. I.

§. I.

Scimus itaque, quid augusti Romanorum imperatores de Iudæorum patriarchis edixerint, quæue ad eos spectent leges, benigniore fortuna nobis conseruata. Id quidem satis certum & supra omnem dubitationem positum est, quod clarissime conceptis apertisque legum verbis conficitur, patriarchas illos *Iudæis* præfuisse ac summum apud illos gessisse magistratum. Habeo ergo causam, cur de Iudæis ipsis, quos patriarchæ dicuntur rexisse, ac ciuili eorum statu, qualis fuerit, quum leges istæ latæ sunt, adcurate disquiram, antequam, quænam fuerit patriarcharum persona, rite queat explicari. Lubens igitur onus hoc suscipio; breuiter tamen summatimque ea, quæ nostro argumento aut illustrando; aut ornando inseruiunt, ex germanis historiæ Iudaicæ monimentis describam.

§. II.

Refert fane, bene nosse, quonam vinculo Iudæorum fata ac vicissitudines cohæserint; nec quid magis ab historici munere dignitateque recedit; quam separare res gestas, arctius inter se coniunctas. Quare nec mihi tempe-

tempero, quin orationem paullo altius ordiar eiusque initium ab eo tempore ducam, quo admirando iustitiæ diuinæ exemplo primum Tiglatpilefer, deinde Salmanassar, Assyriæ reges, Israelitarum; siue decem tribuum regno bellum intulerunt, maximamque ciuium eius partem ex patria expulerunt & in aliis prouinciis, imperio eorum subiectis, sedes collocare, iusserunt. Equidem animus non est, de tot difficillimis quæstionibus, quæ de memorabili hoc Iudæorum fato inter doctissimos viros controuersæ sunt, hoc loco disputare. * Sufficit, certis scripturæ sacræ testimoniis constare, quod Iudæi, terra sancta derelicta, in prouincias Assyriæ

* omnium, qui in hoc argumento explicando studia sua collocarunt, iure suo princeps habetur HERMANNVS WITSIVS in *δεκαφύλῳ* siue *de decem tribubus Israelis libro singulari*, qui, incomparabili ægyptiacorum operi adiunctus, iterum ac sæpius typis descriptus fuit, *cap. II. sqq. p. 249.* Huic præter multos alios, qui historiam sacram prioris fœderis illustrarunt eamque vastis voluminibus complexi sunt, addimerentur I. O. FRANC. BVDDEVS *histor. eccles. vet. test. per. II. sect. 4. §. 21.* & doctissimi Anglici scriptores *histor. vniuers. tom. III. §. 676.* edit. ven. BAVMGARTENII

Assyriæ & Mediæ, quæ tum Assyriis paruit, secesserint. Ita sane diuinus historicus scripsit de Rubenitis, Gaditis ac dimidia Naphtelitarum parte: **

ויביאם לחלה וחבור וחרא ונהר גוזן עד היום
deduxit eos, quippe Tiglatpileser, *Chala & Chabor & Hara & ad fluuium Gozan*, usque ad hoc tempus, & de ceteris Israelitis, a Salmanassere abductis: ***

ויגל את ישראל אשורה וישב אתם בחלה ובחבור
migrare iussit Israelitas in Assyriam ac habitare fecit in Chala & Chabor, prope fluuium Gozan & urbibus Mediæ. De Assyria nullum est dubium, nomen eius hoc loco latius patere totumque Assyriæ imperium, quod isto tempore amplissimum multisque prouinciis, ab Assyriis in suam potestatem redactis, erat auctum, denotare; neque id eget probatione, verbis, quæ addita sunt, singulatim nominatimque explicari, quæ vniuerse ac generatim antea descripta fuerunt. At uero quarum regionum; aut prouinciarum; aut urbium; cuiusue annis nomina illa fuerint, Chala, Hara, Chabor, Gozan, tanta est sententiarum doctorum hominum

** 1. paral. V. 26.

*** 2. reg. XVII, 6.

minum discordia, vt nec coniungi possint; nec, quæ vera sit, certis argumentis demonstrari. Nihilominus quum in hoc disputandi genere probabili coniectura nos contentos esse, oporteat, haud mirum sane est, doctissimum quemque adhuc stetisse a partibus SAM. BOCHARTI, * qui Chala eandem esse cum Colachena PTOLEMAEI, ad aquilonem Assyriæ posita: Chabor conuenire cum monte Chaboras, quem idem geographorum veterum princeps inter Assyriam & Mediam interiectum fuisse, testis est: ** Gozan inter duos Cyralueos fluxisse: Haram denique Mediæ ipsius nomen fuisse, diuinavit. Quare scriptori diuino haud refragatur; sed breuius ac, prout temporis sui rationibus erat adcommodatum, rem explicauit

* in *Phaleg. libr. III. cap. 14. p. 220. edit. Cadom.*

** in eo peccasse BOCHARTVM, non sine causa crediderunt viri docti, quod Chabor montis nomen esse, putauerit; nec fluuii, quem tabulæ Ptolemæi ad læuam Assyriæ ponunt: conf. IO. CLERICVM in *not. ad. 2. reg. XVII, 6. & IAC. BASNAGIVM in histoir. des Juifs part. IV. p. 981.*

cauit IOSEPHVS: *** πάντα τὸν λαὸν
 μετέκισεν εἰς τὴν Μηδίαν καὶ Περσίδα, uni-
 versum populum, quotquot ad sedes mu-
 tandas cogeabantur, in Mediam & Per-
 siam abduxit. Longius a veritate dif-
 cessit AVG. CALMETVS; * nec leuibus er-
 roribus se duci, passus est, quum BO-
 CHARTO contradicere, sibi fumsit, fir-
 ma argumentandi ratione, ab illustri
 nominis theologo, I O. LAVR. DE
 MOSHEIM ** confutatus, cui præ cete-
 ris MELCH. LEIDEKKERV M *** ad-
 iungi, velim.

§. III.

Post aliquod temporis interuallum,
 euerso Assyriorum imperio ac fundato
 confirmatoque Babylonix a Chaldæis
 regno, eandem sub Nebucadnezare
 acceperunt calamitatem Iudæi. Satis
 expeditum ac a viris doctis certissimis
 ratio-

*** antiqu. Iud. libr. IX. cap. 14. §. 1. p.
 506. tom. I. oper. edit. HAVERCAMPI.

* in proleg. & diss. in script. sacr. tom. I.
 p. 238. ed. MANSII.

** in observation. quas memoratæ CAL-
 METI dissertationi subiecit, tom. IV. der
 biblisch. Vnters. p. 395. sqq.

*** de vario reip. Ebræor. statu libr. III.
 cap. 4. p. 270.

rationibus, demonstratum est, sex factis incolarum Iudææ diuersis translationibus, tribus quippe minoribus; tribus maioribus, * ingentem illorum numerum patrios lares deferere seque in alias imperii Babylonici partes recipere, a Nebucadnezare fuisse coactum. ** Nostra interest, de locis heic disquirere, in quæ captiui illi deportati fuerunt. Diuini historiarum scriptores modo generali *Babyloniæ* vtuntur nomine; *** modo, ne hoc quidem expresso, vniuerse, Iudæos abductos fuisse, narrant. * Ab his nihil definitur, quod ad quæstionem recte explicandam spectat: illi aperte commemorarunt quidem Babelis nomen; quænam vero eius hoc loco vis sit, minus patet. Nobis quidem certe persuasum est, vocabulum בבל in plerisque sacri codicis effatis, quæ ad pro-

* conf. IO. FRANC. BVDDEVV in *histor. eccles. vet. test. period. II. sect. 5. §. I. tom. II. p. 606.*

** consulas *histor. mundi vniu. tom. III. §. 570. sqq. & §. 860. sqq. & HVMPHR. PRIDEAUX in histor. des Juifs & des autres peuples tom. I. p. 117. sqq. aliosque.*

*** 2. chr. XXXVI, 10. 20.

* e. g. 2. reg. XXV, 11. Ier. LII, 15.

propositum hoc argumentum pertinent, non vrbis ; sed regni nomen esse. Quæ olim vir summus, SAL. GLASSIVS, ** præcepit, *nomen ciuitatis aliquando pro agro ; seu tractu circumiacente usurpari*, ac vera esse, abunde demonstrauit, ea in hunc locum commode adduci posse, quisque facile intelligit. Nec opus est, sententiæ meæ ex scholis grammaticorum ac rhetorum parare præsidia, quam certiora sane argumenta confirmant quamque veritati consentaneam esse, res ipsa loquitur. Accepimus enim, non solum in ipsa vrbe Babylonica mirificam Iudæorum copiam consedisse *** ; sed etiam in alias imperii Babylonici prouincias, more coloniarum, secessisse. Sacri carminis auctor conceptis verbis cecinit : *
 על נהרות בבל שם ישבנו *ad fluuios Babylonie ibi habitauimus* : Ezechiel, ** cælestis vates, fuit
 בתוך הגולה על נהר כבר *in medio*
 D

** *philol. sacr.* p. 588.

*** ex innumeris huius rei testibus vnum excitare liceat Ieremiam, qui ad exules vrbis Babylonie litteras exarauit. *cap. XXIX.*

* *ps. CXXXVII, 1.*

** *cap. I, 1. 3. III, 15. XLIII, 3.* de vocis גולה vera notione infra quædam disputandi, locus erit.

medio exilio ad fluuium Chebar. Fluuium hunc alueum fuisse Euphratis, *Chaboris praefecti opera deductum*, teste PLINIO, ac Mesopotamiam irrigasse, BOCHARTVS *** notauit, cui praeter alios NIC. FULLERVS, * CHRIST. CELLARIVS ** & ven. IO. GOTTL. CARPZOVIVS *** adiungantur. Iuxta amnem positum fuit מל־אֵיב, id est *cumulus spicarum* *; nec dubitandum est, proprium hoc esse oppidi; aut vici nomen. His si addimus, commemorari ab ESRA ** *Telmelach, Telcharsa, Crubaddan, Immer*, vnde Iudæi in patriam redierunt, conficitur sane, diuersas Iudæorum colonias in diuersas Babylonici imperii regiones fuisse translatas. Insigniter cum his conueniunt testimonia BEROSI *** & IOSEPHI *, quorum ille retulit, adsignatas fuisse Iudæis capti-

*** *Phaleg. libr. I. cap. 8. p. 38.*

* *misc. libr. IV. cap. 2.*

** *notit. orbis antiqui libr. III. cap. 16. p. 744.*

*** *introd. in libr. canonic. vet. test. part. III. cap. V. §. 2.*

* *Ez. III, 15.*

** *cap. II, 59.*

*** *apud IOSEPHVM libr. I. aduersus Apion. cap. 19. tom. II. oper. p. 450.*

fuerint fata, distincte & adcurate explicemus. Nec est, quod fabulosa fictaque confutemus recentiorum Iudæorum somnia, quæ de fundatis ab illis passim regnis, & potentia & opulentia conspicuis, prodiderunt. Neminem fugit, commentitia illa esse, quæ a PSEVDOESRA *, ELDADO, ** R. BENIAMINE *Tudelenfi* *** & R. ABRAH. PERITSOL * ad conciliandum genti suæ decus ac confutanda christianorum argumenta, quibus oraculis vatum diuinorum de tristiore Iudæorum post natum salutis nostræ auctorem fortuna confecerunt respondisse exitum, excogitarunt ac mirificamentiendi audacia aliis persuadere mihi studuerunt. ** Omnia ista remo-

12

* 4. *Esr.* II, 36. 37.

** Conf. IVL. BARTOLOCCIVM *bioblioth. rabbinic. tom. I. p. 99-130. & IO. CHRIST. WOLFIVM bibl. ebr. vol. I. p. 140. sq.*

*** in *itinerar.* passim, maxime p. 112. edit. LEMPEREVV.

* *itin. mundi cap. XIV. apud VGOLINVM tom. VII. thes. antiq. sacrar. p. 123. sqq.*

** legas de his Iudæorum fabulis IO. ANDR. EISENMENGERVV in *dem endekten Iuden-thum tom. II. cap. 10. p. 515. sqq.* IAC. BASNAGIVM in *bistoir. des Juifs libr. VI. cap.*

ta sunt a commentationis huius rationibus. Id potius tenendum est, quamvis & Iudæorum; & Israelitarum *** quædam pars, beneficio ac liberalitate Cyri, in patriam reuerteretur; maiorem tamen utriusque gentis numerum in nouis, quas versus solem orientem occupauerant, sedibus constanter permansisse. Quod ut cum vaticiniis prophetarum apte conuenit ac testimoniis & sacri codicis; & IOSEPHI abunde confirmatur; ita SVLPITIVS SEVERVS, recentiore quidem ætate clarus; nec tamen spernendus historicus, rem omnem scite his verbis explicauit: *itaque pauci tum in Iudæam regressi, ceteris redeundi animus; an facultas defuerit, parum com-*

D 3

peri-

2. tom. IV. p. 931. IO. PHIL. BARATTIERIVM *dissertationum*, quas tom. II. versionis Gallicæ *itinerarii Beniaminis* complexus est, quinta et sexta p. 182-284. & LVD. HOLBERGIVM in *hist. Iudaic. libr. XV. cap. 16. tom. II. p. 702.* Quibus plerique addi debent, qui de fluuio *Sabbation* disputarunt, laudati a WOLFIO tom. II. *bibl. ebr. p. 1092. sq.*

*** conf. WITSIVM *loc. cit. cap. V. & VI. p. 270.* aliosque, a WOLFIO *dict. loc. excitatos.*

perimus. * Quare recte adfirmatur, Iudæorum gentem, quamvis liberata fuerit exilii poena; amplissimam tamen adhuc ac in orientis prouinciis longe lateque diffusam fuisse. Quid? quod numerus illorum insigniter auctus fuit, quum sub Persis Babylonis ruinæ omnes essent reparatæ ** ac Artaxerxes Ochus Aegypto bellum inferret, ac multos inde Iudæos captiuos secum abduceret. Hos enim non solum in Hyrcaniam ad mare Caspium ***; sed etiam Babylonem deportatos ac cum illis, qui antea ibi fuerunt, coniunctos fuisse ac facile coaluisse, non est,

* *histor. sacr. libr. II. cap. 8. adde 10. FRANC. BVDDEVM bist. eccles. vet. test. period. II. sect. 5. §. 8. p. 663. MELCH. LEIDEKKE-
RVM de rep. Ebræor. libr. VII. cap. 10. p. 476. & de vario reip. Ebr. statu libr. V. cap. 6. p. 386. sq. HERM. WITSIVM de decem trib. Israel. cap. VII. p. 283. & misc. sacr. tom. II. exerc. XI. §. 15. p. 225.*

** vid. CHRIST. CELLARIUM *diff. de captiuitate Babylonica §. XIX.*

*** conf. IAC. VSSERIVM in *annal. mundi* p. 155. HUMPHR. PRIDEAUX in *histroir. des Juifs tom. III. p. 84. 10. FRANC. BVDDEVM cit. loc. sect. VI. §. 14. p. 885. & ANDR. GEORG. WAEHNERVM in histor. Ebræor. §. 823. tom. II. antiquit. Ebræor. p. 472.*

testis est, Iudæos *Babylonem multasque alias Persici imperii satrapias tenuisse*; nec desunt alia huius rei documenta, quæ consulto iam a me prætermittuntur, siquidem nec opus habent vberiore probatione, quæ per se clara sunt ac manifesta.

§. VI.

Non libet, vltius progredi ac quænam Iudaicæ gentis in his orientalibus terris sub Persis antiquioribus, Græcis, Parthis ac Persis mediæ ætatis fuerint vicissitudines; quosue lætiores; vel tristiores fortunæ casus experti sint, fuscè explicare. Quæ vti nihil ad argumentum nostrum illustrandum valent; ita potius hoc loco monendum est, quamuis longiori interuallo Iudæi orientales ab illis, qui in Iudæam reuerterant, essent disiuncti; nec tamen communium sacrorum vinculum, quo tota gens continebatur, disruptum fuisse; sed confirmatum inter vtramque partem sanctissimum illud amicitiae fœdus. Testatur hac de re historia *Estheræ ac Hamanis*, commode ab HERM. WITSIO* excitata explicataque; nec refragantur dome-

* de decem tribub. cap. VII. s. 5. sqq.

domestici Iudæorum scriptores, ex quorum numero & IOSEPHVS; ** & PHILO *** consentiunt, misisse Iudæos Babylonios ad templum Hierosolymitanum donaria maximi pretii. Iudæi recentioris æui, odio maxime christianæ doctrinæ adducti, non sibi temperarunt, quin populares suos, Babylone egressos, cum fæce; eos vero, qui ibi remanserunt, cum סולת נקייה *farina purissima* & optima compararent ac, quod R. MOSES BEN MAIMON habet, Babylonia in alias terras discedere, prohiberent. Fusius id docent MELCH. LEIDEKKERVS, * IO. LIGHTFOOTVS ** & IOANNES LVNDIVS *** & clarissimis signis demonstrant, quantis laudibus Babylonios exornare soleant talmudici doctores, vt salutaribus christianorum sacris ignominiam adferant. Abunde hæc confirmantur

D 5 Hil-

** *antiquit. libr. XIV. cap. 12. & libr. XVIII. cap. 12.*

*** *de legat. ad Caium p. 1013. 1033. sq.*

* *de vario Ebræor. statu libr. IX. cap. 4. p. 630.*

** *hor. ebraic. & talmud. in Io. XIX, 35. tom. II. oper. p. 630. sq.*

*** *in den iudischen Heiligth. libr. IV. cap. 21. p. 939. edit. WOLFII.*

Hillelis magni exemplo, de quo præter alios historicos rabbinicos, R. DAVID GANZ expressis verbis scripsit: * עלה מבבל, *adscendit ex Babylonia*. Quanta enim eius apud omnem Iudæorum gentem fuerit doctrinæ existimatio & auctoritas, nemo ignorat; nisi harum rerum prorsus expers sit. ** Hactenus de Iudæis orientalibus; siue Babylo-
niis.

§. VII.

Reuertimur ad eam Iudæorum partem, cui, recuperata pristina libertate, beneficiis regum Persarum data fuit facultas, ad patrios lares reuertendi ac occupandi priores, quas reliquerant, sedes. Satis copiose in diuinis monumentis memorabilis illius reditus rationes expositæ sunt; nec spectant illæ ad nostrum institutum. Nobis enim
suf-

* *zemach David ann. 4728. p. 24. edit. Francofurt.*

** conf. IO. HENR. OTHONEM *hisor. doctior. mischnicor.* p. 76. sqq. edit. RELANDI: IO. CHRISTOPH. WOLFIVM *biblioth. ebr. tom. II. p. 824.* IO. FRANC. BVDDEVUM *hisor. eccles. vet. test. tom. II. p. 946.* HUMPHR. PRIDEAUX *in histor. des Juifs tom. VI. p. 4. sqq. & ven. IO. GOTTLOB. CARPZOVIVM in adparat. antiquit. sacr. p. 316. sqq.*

sufficit, id vnum repetere, reparatis urbis Hierosolymitanæ ruinis ac exstructo secundo templo, licet non reipublicæ ciuilibis; diuini tamen cultus pristinam formam restitutam * doctorumque Hierosolymitanorum tantam apud ceteros Iudæos fuisse auctoritatem, ut iure suo vrbs illa totius nationis caput & præcipua: immo vnica religionis eorum sedes haberetur. Nec enim perpetua fuerunt exulum illorum, qui reducti erant, in tribus, quæ eo tempore constitutæ fuerunt, terræ sanctæ provinciis, Iudæa, Galilæa ac Peræa, domicilia; sed multi ea posthæc permutarunt ac sensim per omnes fere occidentis regiones dispersi ac dissipati fuerunt. Breuiter quidem; distincte tamen rem narrabo. Primus, quantum scimus, Alexander magnus ** quum
 Alexan-

* legas, præter alios historiæ ac chronologiæ sacre scriptores, IO. FRANC. BVDDEVM *dict. loc. period. II. sect. V. §. 8. & sect. VI. §. I.* HUMPHR. PRIDEAUX in *histr. des Juifs tom. I. p. 245. sqq.* IO. GOTTLOR. CARPZOVIVM in *introduc. in libros canonicos vet. test. part. I. p. 326. sqq. & histor. mundi vniuers. tom. VIII. p. 574. sqq.*

** adeas IOSEPHVM *libr. I. contra Apionem cap. 36. & ex recentioribus ANDR.*

Alexandriam exstruxisset Iudæis auctor fuit, in Aegyptum discedere. Eo mortuo, Ptolemæus Lagi, quum Aegyptum fortitus esset & ei Syriam adiungere, decreuisset, Iudæam haud negligendam duxit; sed, capta Hierosolyma, multos ex Iudæis æque ac Samaritanis in Aegyptum ac, quum Libyam quoque & Cyrenen obtineret, in has etiam prouincias abduxit. ***

Nec

GEORG. WAHNERVM *histor. Ebræor.* §. 827. & IAC. BASNAGIVM in *histroir. des Juifs libr. VI. cap. 5. §. 2. p. 1010.* Non ignoramus, plerosque in ea esse opinione, ante Alexandrum Iudæos quosdam in Aegyptum secessisse. At uero primum obserues, ea, quæ ARISTEAE fide de auxilio, a Iudæis sub Psammeticho Aegyptiis contra Aethiopes lato, circumferuntur, communi peritiorum virorum iudicio suspecta esse; deinde Iudæos, qui Ieremiæ tempore, ut saluti suæ consulerent, in Aegyptum aufugerunt, tristiori fato ibi periisse, *Ier. XLII. XLIII.* nos denique hoc loco de iis differere, qui post Babylonicum exilium, relicta terra sancta, in alias occidentis prouincias sese contulerunt.

*** legas HUMPHR. PRIDEAUX *histroir. des Juifs tom. III. p. 181. sqq.* HUMPHR. HODY in *dissert. contra histor. Aristæ cap. XIII. p. 225.* PETR. ZORNIVM *not. ad Hebræat. fragm. p. 13.* & cel. PETR. WESSELINGIVM de *archont. Iudæorum p. 24.*

Nec institutum hoc maiorum suorum neglexit Ptolemæus philadelphus; sed, quamvis ingentem eorum numerum libertate donaret; multos tamen in Aegypto permansisse, summis a rege honoribus adfectos, vel solum Alexandriæ nomen testatur ac historia de antiquissima sacri codicis versione Græca, quam heic nominasse, sufficiat. ****

§. VIII.

Iudæi itaque, qui sub Ptolemæis in Aegyptum secesserant, ex numero reducum ex Babylonico exilio fuerunt. Præter hos, alii quoque ex terra sancta migrarunt. Quum de his nemo adcuratius & distinctius egerit MELCH. LEIDKKERO, * ea, quæ ad nostrum spectant argumentum, liceat ex doctissimi

**** vid. IO. FRANC. BVDDEVN *hist. ecclæs. vet. test. tom. II. p. 743.* & innumeros illos de versione LXX. virorum scriptores, laudatos a IO. ALB. FABRICIO *bibl. Græc. libr. III. cap. 12.* IO. CHRISTOPH. WOLFIO in *biblioth. Ebr. tom. II. p. 1031. sqq.* & ven. IO. GOTTLOB. CARPZOVIO in *critic. sacr. vet. test. p. 481. sq.*

* de *vario reip. Ebr. statu libr. IX. cap. 4. sqq.*

mis eius commentariis repetere. Simili, quo Aegyptiorum, Syrorum quoque reges, beneuolentia amplexi Iudæos idque consequuti sunt, ut insignis eorum numerus ex Iudæa in Syriam ac Asiam minorem se reciperetisque haud parum augeretur, quum propter pestilentiam multi etiam ex Babylonicis in istas prouincias abirent. Hasmonæorum ætate, quam tot gloriose Iudæorum victoriæ & Hyrcani maxime triumpho illustrarunt, haud pauci in Idumæorum, Moabitarum, Arabum & Phœnicum terras domicilia transferebant. Insignis præcipue huius gentis numerus fuit in Asia minore, quo partim sub Seleuco ex Iudæa; partim sub Antiocho ex Chaldæa; partim denique ex Aegypto sese contulit. In Græciam cum tempore Maccabæorum factique cum illis a Lacedæmonibus fœderis; tum, capta a Romanis Græcia, longe lateque diffusi sunt eoque non solum ex terra sancta; sed etiam ex Asia Aegyptoque peruenerunt. Denique a quo tempore Romani Syriam Iudæamque, Asiam minorem, Græciam & Aegyptum potestati suæ subiecerunt, Iudæorum natio sensim, maxime ab initio noui testamenti, in
omnes

omnes amplissimi imperii Romani provincias fuerunt dispersi. **

§. IX.

Antequam ulterius progrediar, nostra interest, nonnulla de his addere, quæ nostro argumento illustrando mirifice inferuiunt. 1) Breuiter hæc, quæ narrauimus, complexi sunt IOSEPHVS & PHILO. FLAVIVS * quidem Iudæos κατὰ τὴν οἰκισμένην, per terrarum orbem vitam egisse atque ex Asia & Europa dona misisse, testatur. Nec nimis magnifice de gente sua loquutus videtur PHILO, hæc proferens: ** Ἰσθαίης γὰρ χώρα μιὰ διὰ πολυανθρωπίαν ὃ χωρεῖ, ἥς αἰτίας ἕνεκα τὰς πλείστας καὶ εὐδαιμονεστάτας τῶν ἐν Ευρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, κατὰ τε νήσους καὶ ἡπείρους ἐκνέμονται, μητρόπολιν μὲν τὴν ἱερόπολιν ἡγούμενοι, καὶ ἦν ἰδρυταὶ ὃ τῷ ὑψίστῳ θεῷ νεὼς ἅγιος, una regio Iudæos non capit, propter insignem
eorum

** quæ strictim persequuti sumus, latius enarrant historiae Iudaicae scriptores & in his IAC. BASNAGIVS in *histroir. des Juifs tom. IV. p. 990-1084.* & LVD. HOLBERGIVS in *bistor. Iud. tom. II.*

* antiqu. libr. XIV. cap. 12. eadem verba sunt PAVLLI act. XXIV, 5.

** in *Flaccum* p. 971.

eorum multitudinem, quosque, ut in optimis
 & florentissimis Europæ ac Asiæ provinciis,
 in insulis æque ac terris continentibus inue-
 niantur, qui tamen omnes pro metropoli sua
 habent urbem, in qua sacrum dei summi ex-
 stat templum. Alibi *** hæc habet: ἐννοιαί
 τε αὐτόν εἰσῆει, ἢ ἔθνης, ὅσον ἐστὶν ἐν
 πολυανθρωπία, ὅπερ ἔκ ἐδέξατο καὶ θάπερ
 τῶν ἄλλων ἑκάστον μιᾶς χώρας, τῆς ἀπο-
 κεκληρωμένης αὐτῷ μόνῳ περίβολος, ἀλλ'
 ὀλίγῃ δέω φάναι πᾶσα ἡ οἰκισμένη. κέ-
 χυται γὰρ ἀνὰ τε τὰς ἐπείρους καὶ νήσους
 ἀπάσας, ὡς τῶν ἀνδιγενῶν μὴ πολλῶν τι-
 νι δοκεῖν ἐλατῆσαι, illud quoque cogitabat,
 quam populosa esset hæc natio, non ut alia,
 comprehensa unius regionis spatium; sed totum
 pene orbem passim incolens. Diffusa est enim
 per continentis provincias omnes atque in-
 sulas, adeo ut non multo pauciores sint in-
 digenis. Hæc fusius enarrat AGRIPPA,*
 ac colonias ex Iudæa in Aegyptum,
 Phœnicen, Syriam, præcipue Cœle-
 syriam, Pamphiliam, Ciliciam, pleras-
 que Asiæ partes, usque Bithyniam &
 Ponti sinus omnes, in Thessaliam,
 Bœotiam, Macedoniam, Aetoliam,
 Atti-

*** de legat. ad Caium p. 1029.

* in epistol. apud PHILONEM dict. loc.
 p. 1031.

Atticam, Argos, Corinthum, Peloponnesi partes præcipuas, Euboeam, Cyprum, Cretam deductas fuisse, tradit. Legenda sunt, quæ hanc in rem differunt NATH. LARDNERVS, ** IO. BRAVNIUS *** & GEORG. BENSONIVS, * variis noui fœderis oraculis illustrandis adprime idonea: Il) in primis discrimen obseruandum est, quod inter exilia Assyriacum Babylo- nicumque & recentiores Iudæorum transportationes interfuit. Ibi enim vi & victoris voluntate ad patrias sedes derelinquendas fuerunt coacti; heic au- tem beneficiis & fauore regum extero- rum adlecti; aut spe consequendæ ma- ioris felicitatis; aut faciendæ mercatu- ræ causa adducti, sponte sua commu- tarunt domicilia. Quod vti res ipsa loquitur ac historicorum consensu con- firmatur; ita a viris doctis ** diligen-
tius

** *fid. histor. euangelic. libr. I. cap. 3. p. 134. sqq. edit. WOLFII.*

*** *select. sacr. libr. I. cap. I. §. II. sqq. p. 10. sqq.*

* *paraphr. & not. in epistol. Iacobi p. 20. edit. MICHAELIS.*

** *conf. MELCH. LEIDEKKERVUM cit loc. p. 629.*

tius notatum comprobatumque fuit. III) Neque id negligendum ac silentio prætermittendum esse, putamus, quod rerum gestarum scriptores sedulo posteritatis memoriæ tradiderunt, Iudæos, qui extra terram sanctam habitarunt, semper sanctissimo sacrarum religionum fœdere fuisse coniunctos. Quamvis enim Aegyptii Iudæi nefando facinore haud parum a patrio cultu discederent atque, exstructo Oniæ templo, *** grauiissimam ciuium suorum incurrerent offensionem ac, impetrata ἀνομιὰ, singulares sibi constituerent iudices, ἀρχόντων nomine fatis celebres; * ceteros

*** de schismate ecclesiæ Iudaicæ, per templum illud Heliopolitanum exorto, ac grauiissimo odio, quo propterea ceteri Aegyptios Iudæos prosequi solent, legas HUMPHR. PRIDEAUX *hystoir. des Juifs tom. IV. p. 349.* ANTON. VAN DALE *diff. de Arislea p. 167. sqq.* CAMP. VITRINGAM *in comment. in Esaiam tom. I. p. 582* aliosque, laudatos a IO. ALB. FABRICIO *bibliogr. antiqu. p. 287.* & PETR. ZORNIO *not. ad Hecat. fragm. p. 14.*

* Iudæos in Aegypto suos habuisse magistratus, nemo ignorabit; nisi prorsus ignoret ea, quæ a viris doctis fusc acriterque de ethnarcha, de alabarcha archontibusque disputata sunt. De archontibus, qui iudices Iu-

ros tamen erratorum horum immunes
fuisse fanoque Hierosolymitano con-
stanti fide addictos diesque festos ma-
ximos ibi peregisse, ** synedrii quo-
que apud illos maximam fuisse auctori-

E 2

tatem

dæorum erant, in variis vrbibus passim con-
stitutis, egregium testimonium perhibet Be-
renicensis inscriptio, in qua illustranda feliciter
versati sunt: illustrissimus marchio, SCIP.
MAFFEVIS in *antiquit. Gall. epist.* I. p. 6.
sqq. & *epist.* VIII. p. 42. edit. Veronensis:
IOANN. ROVHIERIVS in *explicat. de quel-
ques marbres* p. 30. sqq. & vir cel. PETR.
WESSELINGIVS in elegantissima *diatr. de
Iudæor. archontibus*, Traiecti ad Rhenum
anno MDCCXXXVIII. in lucem edita, cui
addi debent, quæ cel. IO. GOTTL. CARPZO-
VIVS *adpar. antiqu. sacr.* p. 10. observavit.
De ethnarcha; aut alabarcha; siue ara-
barcha, cuius vtriusque nominis IOSEPHVS
ac PHILO custodes sunt, legas NIC. FVLLE-
RVM *miscell. sacr. libr.* IV. *cap.* 16. CAMP.
VITRINGAM *de synagog. vet. libr.* II. *cap.*
9. MELCH. LEIDEKKERVM *de vario reipl.
Ebr. statu libr.* IX. *cap.* I. §. 8. p. 621. IAC.
RHENFERDIVM *diss. de Arabarchis in oper.
philol.* p. 584. in sqq. PETR. WESSELINGIVM
diatrib. laudata cap. VIII. p. 63. ac alios, quo-
rum notitiam PETR. ZORNIVS suppeditat
hisor. fisci Iud. p. 402.

** vid. LEIDEKKERVM *cit. loc. cap.* 7.
§. 5. p. 637.

tatem, præter tot alia harum rerum monimenta, historia diuina, omni humana auctoritate superior, testis est locupletissimus. IV) Denique haud aliena nobis videtur a veritate eorum sententia, qui communi nomine varias has Iudæorum colonias διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων in libris noui fœderis adpellari, *** sibi persuadent. Quorum vti principes sunt: CLAVDIVS SALMASIVS, * IOANN. BRAVNIVS, ** FRID. ADOLPH. LAMPIVS, *** & IO. CHRIST. WOLFIVS; * ita ablegamus ad eos lectores, qui plura desiderant.

§. X.

*** *Io. VII, 35.* Legas, quæ eleganter ad confirmandam hanc interpretationem adtulit cel. CHR. AVG. HEVMANNVS in *der Erklär. des neuen Test. tom. III. p. 362.*

* *de lingua Hellenistic. p. 221. de funere linguæ Hellen. p. 101. & respons. ad Milton. p. 286.*

** *select. sacr. p. 14.*

*** *comm. in Ioann. tom. II. p. 343.*

* *cur. phil. & crit. tom. I. p. 879.*

§. X.

Pau ca denique de Iudæis , qui in terra sancta permanferunt, addenda funt. Noſtra non refert , triſtiſſima reipubli- cæ illorum fata exponere ac miſerabi- les fortunæ caſus , quos ab eo tempore, quo inſtaurata ac renouata illa fuit , ex- perta eſt & ſubiit , vsque dum , Ro- manorum poteſtati penitus ſubiecta , innumeris documentis cognosceret , ſceptrum quo gloriari ſolebat natio, diuino conſilio ipſi commiſſum, eadem denique ſummi numinis voluntate eſſe ablatum. Id potius hoc loco monere, li- ceat, quamuis ſub Veſpaſianis Hieroſoly- ma euerſa eſſet ac horribili ruina omnis fere Iudæorum gens exſtincta videretur omnesque ſuperſtitionis eorum ratio- nes maximopere perturbatæ ; eos ta- men haudquaquam ex terra ſancta pro- ſcriptos & exterminatos fuiſſe. In- credibilis quidem Iudæorum numerus ea tempeſtate periit, adeo vt IOSE- PHVS XCVII. millia captorum; fame vero; aut ferro confumtorum MC. mil- lia conſignaret ; ** nihilominus in ipſa terra ſancta permultos relictos fuiſ- ſe,

E 3

ſe,

** conf. CAMP. VITRINGAM in *hypoty-
poſ. hiſt. & chronol. ſacr.* p. 207. & IAC.
VSSERIVM *annal. vet. & nou. teſt.* p. 688.

se & licet vili seruitute oppressos; vfos tamen suis iuribus & sacris, non solum scholæ virique illustres, quod recte monet HERM. WITSIVS; * sed etiam clades ac bella testantur, quæ sub Traiano & Adriano contra Iudæos Palæstinos perduelles gesta sunt. ** At uero quum tristissimus Iudæorum hoc pacto esset status, facili negotio colligi potest, destructo templo ac sublato solempni diuino cultu, disruptum quasi fuisse vinculum, quo Iudæi, per vniuersum terrarum orbem dispersi, continebantur, donec imperatorum beneuolentia res eorum in meliorem locum deducta ac superstitiosa veneratio, quo exteri Palæstinos prosequuti sunt, quasi esset reparata. Hæc dum infra fulius differendi locus erit; ita id vnum addo, ab isto tempore Iudæos illos orientales se indies a Iudæis occidentalibus separasse; neque id iniuria

* *miscell. sacr. exerc. XII. §. 3. sq. tom. II. p. 270.*

** de Iudæorum sub Adriano fortuna tristiore copiose disputauit PETR. ZORNIVS in *hystor. fisci Iud. cap. VII. p. 314. sqq.* aliosque, qui ante eum eodem labore perfuncti sunt, laudauit, quibus addi velim virum clarissimum, CHRISTIAN. ERDMANN. DEYLINGIVM in *origin. & hyst. Aeliæ Capitol. §. XII. sqq.*

ria factum, quum Palæstini ipsi, vti demonstraui, Babylonios admodum cohererent & obseruarent. His itaque, quæ de variis Iudæorum generibus adlata sunt, quæue, paucis interpositis, magis confirmabuntur, commode discrimen explicari potest, quo Iudæos Babylonios a Iudæis terræ sanctæ distinguere, rabbini consueuerunt. Hos per eminentiam אנשי ארץ ישראל, viros terræ Israeliticæ, illos אנשי בבל viros Babelis adpellare solent. Babylonis nomen hoc loco non urbem; sed regionem denotare, non est, quod dubitemus. SICR. ABRAH. SACCUTH *** expressis verbis scripsit: ולאחר שנפטר רב עשו ישיבה בבל postquam migravit Raf, id est, R. Iuda sanctus, constituerunt academiam in Babylonia; hæcque adiecit: והיא ישיבת סורא hæcque fuit academia Sorana. R. NATHAN * discernit חכמי בבל sapientes Babyloniæ a חכמי ארץ ישראל sapientibus terræ Israelis. Cuius generis alia eaque illustriora infra a nobis excitabuntur testimonia. Terra Israelis quidem non nisi terram sanctam significat; nec tamen negari potest, Iudæos, in occidenta-

E 4

*** *sepher iuchasin* f. 120.

* apud WOLFIVM *biblioth. ebr. tom. II.* p. 919.

dentalibus terris dispersos, arctiori vinculo cum Iudæis terræ sanctæ; quam cum Babylonis fuisse coniunctos, imprimis si de academiis eorum disceptatur; aut alios patriarchæ Babyloniæ; alios patriarchæ terræ sanctæ subiectos fuisse, commemoratur, adeo, ut vnā quasi constituerent gentem, quæ ritibus maxime conueniebat. Conferas 10.

HENR. HOTTINGERVM. ** Quare nec reprehendendum esse credo christianorum morem, Iudæos in *orientales* & *occidentales* diuidendi, *** ita ut *orientales* ii potissimum vocentur, qui in Persia eiusque vicinis regionibus commorabantur, *occidentales* vero, qui, ut multa vno verbo complectamur, per totum quasi Romanorum imperium eiusque prouincias, tam Europæas; quam Asiaticas & Africanas, erant diffusi. Has ergo arbitror fuisse *partes occidentis*, quæ in lege Theodosii & Valentiniani III. supra a nobis recitata, * commemorantur. Satis itaque patet, quænam sint duo Iudaicæ gentis genera, quæ quum nunquam inter se confundi debent; ita nos imprimis ea sedulo distinguere & separare decet. Hac de re hactenus. CAP.

** *thesaur. philol. libr. I. cap. I. sect. 4. p. 20.*

*** vid. IAC. BASNAGIVM *hystoir. des Juifs tom. II. p. 605. sqq. tom. IV. p. 930.*

* vid. *cap. I. §. 10.*

CAP. V. TERTIVM

DE

NOMINIS PATRIARCHA-
RVM ORIGINE ET VARIOS
HONORES SIGNIFICANDI
POTESTATE.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι C

Postquam *generatim*
demonstratum fuit,
quænam vocis *pa-*
triarchæ sint origi-
nes §. I. II.

vocabuli *πατριὰ* &
ἀρχων §. V.

Atque usu nominis *pa-*
triarchæ tam apud
scriptores diuinos
§. VI.

Quæue illius significan-
di vis §. III. IV.

Quam apud christianos
veteres doctores agi-
tur §. VII.

Speciatim de notione

§. I.

Postquam satis ea a nobis explicata
sunt, quæ, tamquam initia & fun-
damenta nostræ disputationis, ante
omnia fuerunt expedienda, ad patri-
archas ipsos accedimus ac dum splen-
didissimi huius muneris rationes perse-
qui, animus est, non possumus nobis

E s

tem-

temperare, quin ex grammaticorum scholis præsidia petamus ad inuestigandas nominis origines & recte definiendam eius potestatem. Atuero ne ultra; quam satis est, progredi & extra constitutos commentationis terminos vagari videamur, breuitati quam maxime feruire eaque tantummodo adferre decreuimus, quæ ad nostrum argumentum illustrandum multum valent.

§. II.

Prima de origine vocis est quæstio, de qua eo minus dubitare licet quo certius ipsisque litteris, ex quibus constat, expeditum est, ex Græcia illam repetendam atque ex πατριά & ἀρχης esse compositam. Recte hoc lexicographi alique docti viri viderunt & iure suo erroneas esse HENRICI STEPHANI* & GERH. IOANN. VOSSII** coniecturas, demonstrarunt. Vterque non ex familia; sed ipso patris nomine πατήρ ortum hoc esse verbum, sibi persuadet; STEHANVS vero dandi casum speciatim definit, sine dubio per litteram

* lex. Græc. voc. πατριάρχης

** etymol. tom. I. oper. p. 435.

teram, ad amplectendam hanc sententiam adductus. Præter alios doctè contra viros summos disputarunt 10. HENR. HEIDEGGERVS *** & 10. CASP. SVICERVS. * Et grammaticorum de nominibus Græcorum compositis placita; & significandi vis, quam ex scriptorum monumentis adsequimur, illis contradicunt. Ponas, tertium vocis πατήρ casum in nostro vocabulo cum ἀρχης coniunctum esse, quis, quæso, nesciat, hanc esse Græcorum legem, ut huius generis nomina non ex tertio; sed secundo; siue gignendi casu effingantur? Hinc πατρολόγος, παροπαύωρ apud POLLVCEM ** aliaque. Nec fieri potest, ut, quem diximus, genitium πατρός admittamus, siquidem non formaretur πατριάρχης; sed παπάρχης, *** perinde,

*** *histor. sacr. patriarch. cap. I. §. 2. p. 3.*

* *thes. eccles. tom. II. p. 637.*

** *onomast. libr. III. segm. 16. p. 274. ed.*

HEMSTERHUISII.

*** SVICERO ea fuit sententia, quasi nullam exstitisse Græcam vocem πατριάρχης. Sed reuera eam sequiori ævo nisi inuentam; vsu tamen receptam fuisse, docet CAR. DV FRESNE *glossar. græc. med. & inf. æt. tom. II. p. 1133.* Quid? quod LXX. πατράρχαι εἰδωλα scripserint *Es. VIII, 21.*

de, vt στρατοπεδάρχης, πολέμαρχος, σι-
 λάρχης, στραάρχης, cetera. Deinde,
 quum nostræ voci, familiæ, aut generis
 caput & principem denotandi, potestas
 est, vti, paucis interpositis ostendemus,
 hæc cum πατήρ quomodo conueniat,
 haud intelligo. Latine enim, si ex *pa-*
tris nomine formatum esset hoc ver-
 bum, non potest non per *patris*; aut
 si mauis, *patrum principem* exprimi.
 Satis ergo patet, quænam sit caussa, cur
 ipse quoque reiiciendam esse, putem
 hanc, quam confutauī, ἐτυμολογίαν.

§. III.

Græcas vocis nostræ origines post-
 quam reperiuius; qualis eius sit si-
 gnificandi vis, nunc dispiciemus.
 Quum a profanis veterum Græcorum
 monumentis, quæ ad nostram perue-
 nerunt ætatem, illam prorsus abesse,
 supra omnem dubitationem positum
 est; nec minus conueniunt viri docti,
 primos ea esse vsos septuaginta prioris
 fœderis interpretes ac posterioris au-
 ctores diuinos, facile intelligitur, ex
 quibus fontibus ea, quæ nos expeti-
 mus, hauriri debeant. Antiquissimæ sa-
 crarum litterarum versionis Græcæ
 auctores eam omnino adhibuisse, recte
 mo-

monuit IO. HENR. HEIDEGGERVS, *
iniuria a SAM. BASNAGIO ** hanc ob
rem in erroris suspensionem vocatus.
Commemorantur enim πατριάρχαι
Αραβ, *** mentio fit τῶν πατριαρχῶν
Ισραήλ, * τῶν πατριαρχῶν δυνατῶν εἰς
πόλεμον, ** item alibi *** scripserunt:
ἔλαβε τὰς πατριάρχας. In noui foederis
libris eadem vox occurrit, de Abraha-
mo, * de filiis Iacobi ** & de Dauī-
de *** adhibita. At uero, operæ pre-
tium est, paullo adcuratius in hanc vo-
cem inquirere &, comparatis inter se
his effatis, quænam eius vis sit, definire.
Ante omnia tenendum est, nomen
Græcum, quo septuaginta interpretes
vsi sunt, respondere Ebræorum voci-
bus תַּאֲרִיכָא 2. paral. XIX, 8. XXVI,
12. nec dubitanter adfirmo, dum iidem
interpretes eodem vocabulo Græco ad
exprimenda verba Ebræa מֶלֶךְ מִלְחָמָה vsi
sunt,

* *hisor. sacr. patriarch. cap. .1 §. 2.*

** *exercit. anti. Baron. p. 280.*

*** *1. paral. XXIV, 31.*

* *2. paral. XIX, 8.*

** *2. paral. XXVI, 12.*

*** *2. paral. XXIII, 20.*

* *Ebr. VII, 14.*

** *act. VII, 8. 9.*

*** *act. II, 29.*

sunt, 2. par. XXIII, 20. eos per errorem non מאות *centum*; sed אבות *patres* legisse, perinde ut alibi ראשי האבות occurunt, 1. par. XXVII, 12. Etenim Græcorum *patriarchas* eosdem esse cum Ebræorum *capitibus*; vel *principibus patrum*, ex iis, quæ iam de ראשי האבות monebimus, colligi poterit.

§. IV.

Quum ea esset summi numinis voluntas, ut tribuum familiarumque Israelitarum discrimen sedulo seruaretur & ad posteros transmitteretur, eo potissimum consilio, ut quam quæque tribus & quæque familia sortita erat terræ sanctæ partem, eandem quæque tribus; aut familia perpetuo teneret & hereditatis iure ad filios ac nepotes transferret, arctissimum fuit singularum familiarum ac gentium vinculum & ne illud dissolueretur, bene sapienterque hoc institutum, ut singulæ sibi principes ac capita constituerent. * Variis hi utuntur in sacris litteris nominibus. Adpellantur modo ראשי בית aut אבות sine suffixo; aut cum præ-

* de his docte egit CAR. SIGONIVS de rep. Ebr. libr. VII. cap. 6. apud V G O L I N V M tom. IV. thes. antiqu. sacr. p. 703.

præfixo ראבות *capita domus patrum suorum*, *exod.* VI, 14. *num.* VII, 2. XVII, 18. *Ios.* XXII, 14. *i. paral.* V, 14. VII, 7. 9. 40. *modo ראשי אבות* *exod.* VI, 25. *num.* XXXI, 26. XXXII, 28. XXXVI, 1. *Ios.* XXI, 1. XIV, 1. XIX, 51. *i. par.* VIII, 6. 10. 13. 27. IX, 9. 33. 34. XV, 12. XXIII, 9. 24. XXVI, 21. XXVII, 1. 2. *paral.* XXVI, 11. XXIV. 6. 30. XXVI, 27. XXIII, 2. XIX, 8. *Esr.* I, 5. III, 12. IV, 2. 3. VIII, 1. X, 16. *Neb.* VII, 90. VIII, 13. XII, 12. 22. 23. ** *modo ראשים לאבות* *num.* I, 4. *modo ראשים לבית אבות* *Neb.* XI, 13. Nec Græcæ versionis, sæpius commemoratæ, auctores sibi constant; sed pari modo diuersis nominibus illos designant, ex quorum numero huc spectant: ἀρχαὶ πατριᾶς, *exod.* VI, 26. ἄρχοντες καὶ οἴκας πατριῶν, *num.* I, 4. XVII, 2. XXIV, 14. *i. par.* V, 24. ἄρχοντες οἰκῶν πατριῶν, *i. par.* VII, 2. 9. ἄρχων οἴκας πατριῶν, *num.* III, 30. ἄρχοντες πατριῶν καὶ οἴκας πατριῶν, *i. par.* IX, 19. ἀρχηγὸς οἰκῶν πατριῶν *i. par.* V, 24.

** quoties voces ראשי אבות solæ occurrunt, toties vocem בית per ellipsin esse omissam, ex iis locis, vbi illa expressa est, recte colligitur. Notauit id iam CHRISTOPH. THEOD. WALTHERVS in *ellips. Ebraic.* p. 21. aliaque huius ellipseos exempla adtulit.

24. ἀρχηγὸς τῶν πατριῶν, *Neb.* VII, 70. ἀρχιπατριῶται *Ios.* XXI, 1. denique ἀρχοντες πατριῶν, *num.* XXXI, 26. 28. XXXVI, 1. *Ios.* XIV, 1. XIV, 15. 1. *paral.* VII, 1. XV, 12. XXIII, 9. XXIV, 6. 31. XXVII, 1. 1. XXIX, 6. 2. *paral.* I, 2. XXIII, 2. *chr.* I, 5. II, 68. III, 12. IV, 2. 3. VIII, 1. 28. X, 16. *Neb.* VIII, 15. XII, 12. 22. 23. His concipitur, nomen *patriarcharum* primum a septuaginta interpretibus effectum fuisse, ut Ebræorum voces ראשי בתי אבות recte in Græcam linguam transferrent, hincque ex πατρια, quod idem est; ac בית אבות & ἀρχης; siue ἀρχων, quod cum Ebræorum ראש adprime conuenit, compositum.

§. V.

Hæc, quæ de voce πατρια diximus, aliis rationibus abunde confirmatur. Ea enim septuaginta viri non solum vsi sunt ad exprimenda Ebræorum verba בית אבות & ipsum אבות, ubi breuitatis studio *domus* vox prætermittitur; sed alibi etiam, ad Græce vertendum vocabulum משפחה *exod.* VI, 15. 17. 19. *deut.* XXIX, 18. 1. *reg.* IX, 21. conf. ABRAH. TROMMIVM. ** Quæ ut rectius intel-

* concordant. *rem.* II. p. 223.

intelligentur, obseruandum est, vti totam Israelitarum gentem in duodecim tribus; ita hasce tribus in certas familias, quas Ebræi modo בתי אבות modo משפחות adpellant, fuisse diuisas. Hinc scriptor diuinus ait: פן ישבכם איש איש או משפחה או שבט *ne sit inter vos vir; aut mulier: aut familia; aut tribus, deut. XXIX, 16.* Simili ratione eadem verba coniunguntur; aut rectius sibi inuicem opponuntur *iud. XVIII, 19.* & pari modo בית אבות & משפחות *tribus & num. I, 4.* Alibi aperte dicitur ראשי המשפחות, *capita familiarum tribuum, Ios. XXI, 1.* Quamuis non diffiteri liceat, subinde eandem vocem משפחה de toto hominum genere, *gen. XII, 3. XXII, 28. leuit. X, 6. Ier. VIII, 3. Zeph. XIV, 18.* & de ipsis tribubus gentis Israeliticæ *iud. XIII, 2. XVII, 7. XVIII, 21. Am. III, 1.* vsurpari atque a LXX. verbo φυλήν exprimi. Horum auctoritate HESYCHIUS aliique decepti sunt, qui parum apte πατριάν per φυλήν explicarunt, ab HEIDEGGERO ** iam notati. Recte tamen censetur, πατριάν, si cum ἀρχων cohæret, non de tribu; sed de parte tribus, id est, familia capi-

** dict. loc. p. 2.

capiendam esse. Lux inde variis noui
foederis oraculis adfertur. De Iosepho
relatum legitur, fuisse eum ἐξ οἴκου καὶ
πατρὸς Δαβὶδ, ex domo & familia Davi-
dis, *** *Luc. II, 4.* Alibi hoc dei de
Abrahamo effatum וְנִבְרָכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפָּחַת
הָאָרֶץ & beabuntur in te omnes familiae
terrae, *gen. XII, 4.* quod ita transtule-
runt LXX. καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ
πάσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, rectius expref-
sum, ita recitatur: ἐνευλογηθήσονται
πάσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς, *act. III, 25.* Nec
possumus non adsentiri viris summis,
CAMP. VITRINGAE, GOTTFR. OLEA-
RIO &, qui iis subscripsit, IO. CHRIST.
WOLFIO, * difficiliorem PAVLLI lo-
cum: ἐξ ἧς, scilicet christo, πᾶσα πα-
τρια ἐν ὕμνοις καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεσθαι, *Eph.*
III, 15. pari modo de הַמִּשְׁפָּחָה siue fa-
milia explicantibus. Denique, ne quid
prætermittatur, duo addimus testi-
monia humana. Alterum exstat in
libro Tobiae, vbi Tobias pater ex Ra-
phaele interrogat: ἀδελφεὲ ἐκ ποίας
φυλῆς ἐκ ποίας πατρὸς εἶ συ; frater, ex
qua-

*** vocem οἶκος apud Græcos non solum
ædificium; sed ipsam quoque familiam denotare,
alii monuerunt: conf. IO. CHRIST. WOL-
FIVM *cur. phil. & critic. tom. I. p. 1150.*

* *cur. phil. & crit. tom. III. p. 71.*

quam tribu & ex quam familia es ortus? V, 10. Alterum IOSEPHI ** est, qui eandem tribum & familiam discernendi rationem admisit hancque significandi vim voci πατριᾶς tribuit. Hactenus de πατριᾶ. Cum voce hac dum coniungitur ἀρχή, ἀρχῆς, ἀρχων, satis luculenter patet, his nominibus Ebræoram שׂרַר exprimi. Neque id abhorret a moribus septuaginta interpretum, qui sæpenumero commemoratum nomen שׂרַר Græce ita reddiderunt, ut vel simplice voce ἀρχή aut ἀρχων gen. II, 10. XI, 13. 20. exod. XII, num. I, 2. IV, 23. cet. vel si muneris; aut dignitatis esset titulus, cum alia coniuncta vterentur. Silentio prætermitto ἀρχιερεύς, ἀρχιευνδῆχος, ἀρχιμάγειρος, ἀρχινοχόος, αρχιστρατηγός, ἀρχισωμαλοφύλαξ, aliaque, quæ TROMMIVS notauit; nostra tamen interest, occurrere nomen ἀρχιφύλος Ios. XXI, 1. deut. XXIX, 10, quo שׂרַר, שׂרַר perinde ut nomine πατριάρχης תאבא שׂרַר expresserunt. Commode nobis, hoc scribentibus, in mentem redit, in synagogis Iudæorum haud ignotum fuisse ἀρχοντος nomen, quod præsidibus illarum, ubi iudicis fusti-

F 2

** antiqu. Iud. libr. VI. cap. 4. §. 2.

sustinebant personam, datum fuisse,
 GVIL. TE WATER *** & VEN. CHR.
 AVG. HEVMANNVS * recte notarunt
 eleganterque inde ad diuinum oracu-
 lum *Luc. XII, 58.* adtulerunt lucem.

§. VI.

Ex his, quæ iam disputauimus, cla-
 re patet, *patriarchæ* nomen, si ad origi-
 nes eius respicimus, *familiarum* princi-
 pibus esse proprium; nec solum hæc
 est grammaticorum sententia; sed con-
 firmatur etiam scriptorum usu, ex quo-
 rum numero diuini librorum noui fœ-
 deris auctores principem tuentur lo-
 cum. Stephanus, quum Israeliticæ gen-
 tis fata summam exponeret, inter alia
 his usus est de Abrahamo verbis: ἐγέν-
 νησε τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν ἡ-
 ἡμέρα ἡ ὀγδόη καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
 καὶ ὁ Ἰακώβ τὰς δώδεκα πατριάρχας, καὶ
 οἱ πατριάρχαι ξηλώσαντες, τὸν Ἰωσήφ ἀπέ-
 δонτο εἰς Αἴγυπτον, genuit Isaacum & cir-
 cumcidit eum die octauo & Isaacus Iacobum
 & Iacobus duodecim patriarchas; patriarchæ
 vero, inuidia ducti, Iosephum vendide-
 runt

*** *miscell. Duisb. tom. I. p. 222. sqq.*

* *in der Erklar. des neuen Testam. tom. II.
 p. 244. sqq.*

*runt in Aegyptum deducendum act. VII, 8. 9. nec obscure duodecim Iacobi filiis idem nomen eundemque titulum tribuit, quo ab antiquissimo tempore vsque ad nostram ætatem proprio quasi iure vsi sunt. Sic AMBROSIVS, vt vel vnicum rei exemplum adferam, reliquit nobis librum de Iosepho patriarcha * aliumque, hac inscriptione ornatum: de benedictionibus patriarcharum, quo pia vota & vaticinia Iacobi de futura filiorum felicitate, gen. XLVIII. & XLIX. litteris consignata, fusius est interpretatus. ** Nec male ita eos adpellari, quisque fatebitur, qui reputauerit, eo tempore, quo in viuis erant duodecim filii Iacobi, certe eos fuisse ἀρχοντας τῶν πατριῶν, familiarum, non Φυλῶν, tribuum, quarum nomen si familiis opponitur, antequam Israelitæ ex Aegypto egrederentur ac reipublicæ singularis præ se ferrent formam, illis parum apte conueniebat. Iacobus, diuino spiritu adflatus, quum facta futura non singulorum filiorum; sed potius omnium eorum posterorum, in tribus deinde diuidendorum, prædiceret tamquam vates, de Dane nuntiauit,*

F 3

fore

* tom. I. oper. p. 483. edit. Benedict.

** tom. I. oper. p. 513.

fore eum gentis suæ iudicem כֹּהֵן שֹׁפֵט *sicut una ex tribubus Israelis*, gen. XLIX, 16. atque eodem modo Moses, cuius ævo *tribus* nomen omnino usu receptum fuit, peropportune scripsit, וְכָל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹת עָשָׂר *omnes illæ sunt tribus Israelis duodecim*, vers. 28. quum recitasset Iacobi oracula, quæ omnino de tribubus protulerat. Hæc ergo duo testimonia haud valent ad confundendam nostram de causâ, cur Iacobi filii *patriarchæ* dicantur, coniecturam. Ad-
dimus, idem nomen nonnumquam latius patere & ad ultimos Israeliticæ gentis maiores transferri. Dubitamus, ad hanc classem referre locum diui PAULLI, quo Abrahamus ὁ πατριάρχης *ebr.* VII, 4. vocatur. Minus recte veram apostoli sententiam adsequuti sunt, qui sibi persuadent, Abrahamum dici *patriarcham*, propterea quod pro vero & primario Israeliticæ gentis auctore & patre habeatur, perinde vt alibi pronuntiauerint Iudæi: ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ *esi*, Io. VIII, 39. Mihi potius videtur, vocem *patriarchæ* propriam hoc loco tenere significandi vim idemque esse ἀρχοντα τῆς πατρίας, *caput familiae, patrem familias*. Quum enim Paullus narrasset, Abrahamum tradidisse Melchisedeco

deco decimas : δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινέων, præter morem subie-
cit solam vocem ὁ πατριάρχης, nec fie-
ri potest, vt per adpositionem gram-
maticorum additam eam esse, credamus.
Causam enim explicat, cur Abraha-
mus Melchisedeco decimas tradendi,
habuerit potestatem, quippe quod fuit
patriarcha, id est, paterfamilias, pe-
nes quem & ciuile & militare erat im-
perium. * Nec refragabor, si quis
hoc loco participium verbi substanti-
ui ἐλλείπειν, arbitretur, ** ita vt *exi-*
stens patriarcha hoc significet: *quum, si-*
quidem existeret paterfamilias. Maiori iu-
re testes aduocantur doctores veteres
latini, qui consueuerunt, omnes Israc-
litarum maiores ab Adamo vsque ad
Mosen, communi patriarcharum no-
mine complecti. Hinc in distribuendis

F 4

dis

* penes patriarchas summum fuisse in fami-
lias suas imperium, docent IO. FRANC.
BVDDEVS *histor. eccles. vet. test. period. I.*
sect. 3. §. 20. IO. HENR. HEIDEGGERVS
hist. patriarch. exerc. II. §. 3. p. 48. IO.
GOTTL. CARPZOVIVS in *adpar. antiqu.*
sacrar. p. I.

** de hac ellipsi consulas SAL. GLASSIVM
philol. sacr. p. 694. & LAM. BOS de *ellips.*
Gr. p. 272. edit. LEISNERI.

dis variis rerum sacrarum periodis, per quatuor Ezechielis animalia repræsentatis, hac formula usus est PHILASTRIVS: *** *primum in patriarchis regalis auctoritas: in prophetis deinde scientiæ cælestis fecunditas: in sacerdotibus labor fortis & pertinax concertatio cerneretur: in apostolis volatus sublimis in cælum & emineas dignitas monstraretur*, alibique idem, in quo mirifice sibi placet, mysterium repetiit. * Simili modo TERTULLIANVS ** patriarchas a prophetis discernit, ne de HIERONYMO, AVGVSTINO, HILARIO aliisque quid addamus; quorum suffragiis ne opus quidem esse videtur ad comprobendam rem satis expeditam. Denique quod in diuinis monimentis obseruamus, Dauidem adpellari patriarcham, *act.* II, 29. recedit quidem a scriptorum consuetudine: nec tamen ideo reprehendendum esse, existimamus. Quis, quæso, Dauidem patriarcham esse, neget, qui
auctor

*** *hæres.* CXXXVI. p. 296. edit. FABRICII.

* *hæres.* CXLV. p. 323. *hæres.* CXLIX. p. 339. & *hæres.* CL. p. 342.

** *de coron. milit. cap.* 9. p. 128. *oper.* ed. RIGALTII.

auctor & caput fuit familiæ Davidis, quam *πατριὰν* adpellauit diuus LVCAS *euang.* II, 4. Breuiter notare, mihi liceat, nullum nomen ad orationis argumentum aptius; aut ad hunc locum adcommodatius de Dauide a Petro adhiberi potuisse. Quum enim in eo esset, vt iesum Nazarenum verum messiam esse demonstraret eaque, quæ de futuro generis humanæ seruatore diuini vates prædixerunt, reuera euenisse, comprobaret, Dauidem de christo edidisse vaticinia rectissime monet. Vt maius verbis suis conciliaret pondus, commode tria de Dauide commemorauit, primum, fuisse eum *prophetam*, ideoque omni fide dignum; deinde deum ipsi, addita iurisiurandi formula, promississe, fore, vt ex posteris eius messias thronum occupet hincque ea, quæ de reditu eius ad pristinam vitam nuntiauit, esse certissima: denique eum esse *patriarcham*, id est, reuera factorem auctoremque *τῆς πατριᾶς*, ex qua messiam naturæ humanæ ortum ducere oportuit. Quæ ad hunc locum adscripsit SEB. CASTELLIO ***: *quomodo*

F 5

ἀρχι-

*** *adnotat. in act.* II, 29. p. 132. edit.

BVNEMANNI.

ἀρχιερεὺς summus sacerdos dicitur & ἀρχιά-
 ῥος summus medicus & cetera denique ab
 ἀρχεω posita; πατριάρχης latine summus pa-
 ter adpellari potest & est dignitatis vocabu-
 lum, nobis haud placent, siquidem su-
 pra ostendimus, non a patre; sed a fa-
 milia patriarcham dici. In eodem er-
 rore olim RHABANVS Maurus fuit; in
 eo tamen magis laudandus, quod cau-
 te utramque sententiam, veram & fal-
 sam, coniunctim protulerit easque lecto-
 ribus reliquerit diiudicandas. *

§. VII.

Sufficiant hæc de antiquissima nomi-
 nis nostri significatione. Hæc quum
 originibus eius apte conuenit, pro
 nulla honoris adpellatione; nec digni-
 tatis titulo haberi potest. Sed recen-
 tiore ætate immutata fuit res idemque
 nomen ad singulorum cœtum; aut ci-
 uitatum rectores designandos quasi
 proprium nomen adhibitum fuit. An-
 tiquissimi christi cultores prudenter se
 ab illo abstinuerunt. Primi illo vfi
 cen-

* singularis nobis videtur locus TERTUL-
 LIANI, quo Saturnum patriarcham
 deorum dixit, libr. II. ad nationes p. 74.
 oper.

censentur Iudæi, quorum patriarchæ sub initium seculi II. post salutarem virginis partum commemorantur; de his tamen hoc loco disputare non libet. Ea enim, quæ posthæc disceptabo, sufficient ad expediendas de nominis huius usu eiusque causis quæstiones. Iudæos imitati sunt Montanistæ, qui itidem seculo II. caput extulerunt. De horum patriarchis solum testem habemus HIERONYMUM; * vix tamen a me impetrare queo, ut illi fidem habeam, quem partium studii suspicione haud liberum esse, satis scio; nec ignoreo, multa imprimis de Montani adsecclis circumferri, quæ falsa fictaque sunt. ** Ipsi denique christiani iique puriori doctrinæ addicti nomen patriarchæ usu receperunt eique varia munera ecclesiastica significandi vim tribuerunt, usque dum nonnulli archiepiscopi sibi solis id reservandum esse, censerent. Sed de his disputare, quum penitus ab instituto nostro alienum est, abe-

* *epist. LIV, siue ex sententia MARTIANAEI XXVII. ad Marcell. aduers. Mont. tom. IV. oper. part. 2. p. 65.*

** *conf. ven. patrem histor. eccles. nou. test. p. 888. sqq.*

ablegamus eos, qui plura desiderant, ad
 IO. CASP. SVICERVM, *** CAROLVM
 DV FRESNE, * SAM. BASNAGIVM, **
 LVD. ELL. DUPIN, *** MARC. ANT.
 DE DOMINIS, * aliosque antiquitatum
 christianarum scriptores. Id vnum
 addimus, quod ab aliis notari non me-
 minimus, nonnumquam idem *patriar-*
chæ nomen abbatibus, qui monacho-
 rum domiciliis præfunt, tribui. **

*** *thes. eccles. p. 637. sqq.*

* *glossar. med. & inf. latin, tom. V. p. 265.*
sqq. & glossar. Græc. p. 1134.

** *exercit. anti-Baron. p. 280. sqq.*

*** *de antiqu. eccles. discipl. diss. I. §. 5.*
p. 9. sqq.

* *de discipl. eccles. libr. III. cap. 10. p. 472.*

** *conf. ANT. DAD. ALTESERRAM*
ascetic. p. 114.

CAPVT QVARTVM

DE

SVMMIS IVDAEORVM
POST CHRISTVM NATVM
MAGISTRATIBVS EX DOCTRI-
NA TALMVDICA.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι Γ

Proposito dicendi ar-
gumento §. I.

Recitatur *primum* il-
lustraturque locus
talmudis de duobus
Iudæorum princi-
pibus §. II.

Deinde speciatim agi-
tur de Iudæorum
orientalium acade-
miis earumque re-
ctoribus §. III.

Et, qui inter illos
principem locum te-
nuit, *achmalotar-*
cha §. IV. V. VI.

Pariter ac occidenta-
lium principe, quem

ebraeo *nasi* nomine
adpellant. Disqui-
ritur ergo de synec-
driis Iudæorum eo-
rumque præside §.
VII.

De synedriis, in aca-
demias conuersis,
harumque rectoribus
§. VIII. IX.

Et summa supremi re-
ctoris auctoritate §.
X.

Denique nonnulla de
Aegyptiorum patri-
archis, quos quidam
fingunt, adduntur
§. XI.

§. I.

§. I.

Quum sine dubio patriarcha summus apud Iudæos esset magistratus, ad recte explicandam, quam tractare adgredimur, quæstionem multum refert, ea scire, quæ ipsi Iudæorum doctores de civili gentis suæ statu tradiderunt. Hos enim præcipue sequi nos oportet magistros, non quod maior illorum sit fides & auctoritas; sed quod soli fere de illis rebus differere soleant, quas alii vel neglexerunt penitus; vel strictim, dum alia agebant, attigerunt. Fateamur tamen, necesse est, admodum pauca in Iudaicorum scriptorum monumentis deprehendi, quæ in vsum nostrum possunt conuerti, hæcque ipsa hæud raro fabularum ineptiis commentisque, tamquam caligine, ita esse circumfusa, vt luce egeant, quæ vndenam peti debeat, vix diuinatione adsequi licet. Consultum itaque nostrisque commentandi legibus adprime adcommodatum nobis videtur, eum hoc loco tenere disputandi ordinem, vt breues atque exquisitas proponamus quæstiones easque, si obscuriores sint, illustremus adductisque scriptorum testimoniis verbis nostris faciamus fidem

fidem sicque particulas persequamur, antequam vniuersa patriarcharum ratio constituatur definiaturque.

§. II.

Primo loco recitare libet hoc talmudicorum auctorum effatum, quod eo illustrius & memorabilius habetur, quo certius est, breuiter quidem; luculenter tamen duorum Iudæorum gentis principum ibi fieri mentionem, ac nullum ei simile ad nos peruenisse. Hæc sunt eius verba * : תניא לא יסור שבט מיהודה אלו ראש גלויות שבבבל שרודין את ישראל. ומחוקק מבין רגליו אלו בני בנו של הלל שמלמדין תורה ברבים, quæ ita latine interpretatus est IOANNES COCCÆIVS : ** *traditur : non recedet sceptrum a Iuda. Hi sunt æchmalotarchæ Babylonici, qui dominantur Israeli sceptro, & legislator ex medio pedum eius. Hi sunt posterii Hillelis, qui docent legem publice. Quomodo hæc capienda sint, hoc loco non disputabimus, alibi commodam*

* *gemar. tr. sanhedrin cap. I. §. I. fol. 5. col. I.*

** *in excerptis gemaræ sanhedrin, quæ binis codicibus mischnicis sanhedrin & maccoth, latinitate donatis, COCCÆIVS adiecit, p. 126.*

dam nacturi occasionem, singula orationis huius membra illustrandi. Id vnum notasse, sufficiat, Hillelis posteros, qui doctum publicorum nomine tituloque vtuntur, eosdem esse cum principibus Iudæorum occidentalium; siue patriarchis. Hoc, quod recitauimus, testimonium in causa fuit, cur viri doctissimi rerumque Iudæorum adprime periti consentirent, duplex fuisse Iudæis post excidium vrbs Hierosolymitanæ caput, alterum in Babylonia; alterum in prouinciis, versus solis occasum positis, ac constanter recteque adfirmarent, ad hos pertinuisse patriarchæ, de qua iam agimus, adpellationem. Ne desideres exempla, prouocamus ad IS. CASAVBONVM ***, RICH. SIMONIVM, * IAC. BASNAGIVM, ** SAM. PETITVM, *** CAMP. VITRINGAM, * IOSEPH. IVST. SCALIGE-

*** *exercit. l. ad app. in annal. Baron. p. 17.*

* *in collat. cærim. Iudaic. cum discipl. eccles. cap. XI. p. 54. edit. latin.*

** *in histoir. des Juifs libr. III. cap. 1. & 2.*

*** *var. lect. p. 367.*

* *de synagog. libr. II. cap. 5. p. 522. sqq.*

LIGERVUM, ** HERM. WITSIVM, ***
 IOS. VOISINVM, * IAC. RHENFER-
 DIVM ** aliosque, qui horum gentis
 Iudaicæ principum fecerunt mentio-
 nem, laudatos a PETRO ZORNIO. ***

§. III.

De singulis nominatim dum dis-
 ferere, animus est, initium orationis
 ab orientalibus faciendum esse, arbi-
 tror. Equidem fateri haud piget, ad-
 modum pauca eaque parum certa de
 Iudæorum, qui inde ab exilio Babylo-
 nico in prouinciis, versus solem orien-
 tem positis, commorabantur, statu ci-
 uili ad nos transmissa esse; neque id
 mirum, si cogitamus, omnem Persa-
 rum, Parthorum gentiumque, illis vi-
 cinarum, historiam, rerum maxime,
 primis a christi partu seculis gestarum,
 memo-

** *not. in Euseb. chron. p. 205.*

*** *miscell. sacr. tom. II. exerc. II. §. 4.*
p. 270.

* *not. in Raim. Martini pugion. fidei*
part. II. cap. 4. §. 10. p. 335. edit CARP-
ZOVII.

** *diff. de decem otiosis p. 195.*

*** *hisor. fisci Iud. p. 387. sq.*

memoriam nisi penitus obliuione deletam; caligine tamen valde obscura tectam; nec facile quidquam de illis posteris fuisse traditum; nisi simul ad Romanos eorumque imperatores pertinuisset. Nihilominus I) supra omnem dubitationem positum ac luculentis scriptorum testimoniis comprobatum est, celeberrimas ea tempestate existisse in Babylonia ac regionibus finitimis Iudæorum scholas, quas illustri academiarum nomine ornari, vfu receptum est. Quo minus de varia academiarum harum fortuna, nominibus, forma, doctoribus, variis dignitatis ac honoris gradibus & titulis, differamus, eo lubentius nobis temperamus, quo maiori diligentia in eo explicando argumento versati sunt GEORG. VRSINVS, * CAMP. VITRINGA, ** IAC. RHENFERDIVS, *** IO. GOTTL. CARPZOVIVS * atque alii

* in elegantissimis *antiquit. ebraicis scholastico-academicis*, quæ Hafn. ann. MDCCII. lucem viderunt publicam.

** de *synagoga libr. I. part. I. cap. 5.* aliisque præstantissimi operis locis.

*** de *decem otiosis* p. 36. cet.

• *adparat. antiqu. sacr.* p. 123.

alii, a IO. CHRIST. WOLFIO ** & IO. ALB. FABRICIO *** laudati. Quum ea, quæ nostro instituto inferuiunt, attingere decet, notamus, academias Babylonicas ad imitationem Iudæorum Palæstinorum fuisse constitutas hincque originem earum nonnisi ad seculum post virginis partum tertium esse referendam. * Nec secus sentiunt ipsi Iudæorum doctores, quorum testimoniis constat, primam in Babylonia fuisse academiam Soranam, de qua satis notum est R. ABRAH. SACCUT ** effatum : ולאחר שנפטר רב עשו ישיבה : *postquam e viuis sublatus fuit Raf, constituerunt academiam in Babylonia ad modum terræ Israeliticæ hæcque fuit academia Sorana.* Quisnam ille Raf sit, non conueniunt viri docti. GEORG. VRSINVS *** de R. Iuda sancto, mischnæ auctore & conditore, hæc dicta esse, suspicatus est; iure tamen

G 2

** *biblioth. ebr. tom. II. p. 920. sqq. & tom. IV. p. 446.*

*** *bibliogr. antiqu. cap. VIII. §. 1.*

* *conf. IAC. BASNAGIVM histor. des Juifs libr. III. cap. 4. §. 3. & 9.*

** *iuchas. f. 128. a.*

*** *antiqu. ebr. schol. cap. II. p. 44.*

men suo ei contradixit 10. CHRIST. WOLFIVS * ac Abba Aricha, R. Iudæ sancti discipulum, per eminentiam Raf adpellari, monstravit. Neque hoc loco silentio prætermittendum esse, censeo, quod vterque, VRSINVS & WOLFIVS, bene comprobavit, Soranam academiam esse eandem cum מרתא מרחסיה *mattha mechasia*, passim in rabbinorum monimentis commemorata. Paullulum ab his recedit ven. 10. GOTTL. CARPZOVIVS ** recteque docet, מרתא non vrbis; sed regionis eiusque Syriacæ; siue Assyriacæ; atvero מרתא מרחסיה vrbis nomen esse, in qua academia illa, per eminentiam Sorana adpellata, sedem suam collocatam habuit. Huic deinde adiunctæ sunt academix Nahardeensis, Pumbeditana, Nareschana, Machufensis, Peruzensis, de quibus præter viros doctos, paullo antea a nobis commendatos, legantur: IVL. BARTOLOCCIVS, *** 10. MORINVS * IAC. BASNAGIVS, ** & 105.

* *bibl. ebr. tom. II. p. 922.*

** *dict. loc. p. 123.*

*** *biblioth. rabbin. part. III. p. 663. sqq.*

* *exercit. biblicar. libr. II. exerc. 4. cap. 2.*

** *histoir. des Juifs tom. II. p. 675.*

IOS. SIM. ASSEMANVS. *** II) Deinde tenendum est, academias; siue scholas, legi tradendæ explicandæque consecratas, שיבות adpellatas, ea tempestate easdem cum fuisse iudiciis, quæ nomen בית דין tulerunt. Viderunt hoc recteque vrserunt IAC. ALTINGIVS, * IO. SELDENVS ** & CAMP. VITRINGA *** sicque confecerunt, quamuis ea שיבות vera fuerit conditio, vt doctrinæ Mosaicæ capita ibi traderentur sicque ius non diceretur; sed exponeretur; sæpius tamen Iudæis a supremo magistratu id concessum esse, vt in scholis illis ex summa erga doctores reuerentia & confæderata inter se, quemadmodum etiam superioribus captiuitatis seculis, disciplina, imitatio quædam esset imperii ac iurisdictionis ciuilisque obedientiæ, quæ potius scholastica erat; quam forensis; sed interim mixta. Scripsit hæc SELDENVS; nec possumus non ei adsentiri, quo certius est,

G 3

nomen

*** proleg. tom. I. bibl. orient. §. II. adde cel. IAC. BRVCKERVM histor. critic. philos. tom. II. p. 820. sqq.

* in histor. promot. academ. p. 308.

** de synedr. Ebr. libr. II. cap. 4. 8. 10.

*** de synagog. libr. I. part. I. cap. 7. p. 163.

nomen ישיבה ad scholam eo tempore pertinuisse. * Mirum ergo nobis videtur, quod in contrariam sententiam discesserit IOANN. PHIL. BARATTIERIVS ** aliisque persuadere studuerit, ieschiuoth Babylonicas non scholas; aut academias; sed magistratuum collegia fuisse. Quamuis enim negare noli, aliquando doctores academiarum ius dixisse ac tantam regum Persarum in eos fuisse benignitatem, ut illis potestatem concederent, de quibusdam Iudæorum causis, plerumque ecclesiasticis: raro civilibus; numquam capitalibus, cognoscendi; tamen hæc non efficiunt, ut ieschiuoth non scholæ; sed curiæ essent iuridicæ. Ea sane, quæ eruditissimus iuuenis de gravissimis vexationibus Iudæorum, quas ea tempestate sub regibus Persarum per-

* vocem מתיבתא & מתיבה chaldaice expressam, scholæ & academiarum proprium nomen esse, docent IO. BVXTORFIVS *lexic. rabbin.* p. 989. CAMP. VITRINGA *cit. loc.* p. 143. aliique de hoc argumento scriptores.

** in *dissertat. sur l'autorité du chef de la captivité à Bagdad & son conseil*, quæ inter dissertationes, tomo II. versionis Gallicæ itinerarii R. Beniaminis Tudelensis comprehensas, quarta est, §. XVI. p. 168.

perpeffi sunt, adtulit, *** mirifice pugnant contra ἀντινομίαν plenam & auctoritatem magistratum, qualem fingit. Quæ ad hunc locum recte exponendum disputari possunt, nimis copiosa sunt eoque maiori iure silentio a nobis prætermittuntur, quo minus ad nostrum institutum valent; nec tamen deerit occasio, infra, quum de ראש הג' disputabimus, quædam proferendi, ad confirmandam nostram sententiam adprime apta. Academiis his III) rectores præfuisse, insignia ad nos peruenerunt historicorum testimonia. Nomen ראש ישיבה *capitis academiae* ii sortiti ac præcipui doctoris officio functi sunt, vti adcurate monent CAMP. VITRINGA, * IAC. RHENFERDIUS ** & GEORGIVS VRSINVS; *** neque eget id vberiore probatione; aut disquisitione, de quo omnes consentiunt.

§. IV.

Ex rectorum, quos commemoravi, numero eorumque princeps fuit ראש גולת *caput captiuitatis*, quod Iudæis

G 4

orien-

*** dict. loc. §. V. p. 148.

* de synagog. p. 158.

** de decem otiosis diff. II. cap. 13. §. 8.

*** antiquit. ebræor. scholast. p. 67.

orientalibus præfuisse, supra docui. Quamuis nomen eius in virorum eruditorum monumentis omnino haud inauditum sit; muneris tamen eius rationes minime ita explicitæ sunt, vt certo constaret, quid de eo sentiendum sit. Si vera fateri libet, in hoc genere perfecta numquam possunt expectari propter inopiam veterum de illis testimoniorum. Hanc ob causam, quum de capitibus captiuitatis disputare exordior, commoda mihi videtur hæc commentandi via, vt quæcumque a ludæorum scriptoribus de illis ad nos transmissa esse, intellexi, strictim enarrem; antequam quænam coniectura de vera muneris illius natura adsequutus mihi videor, proponam. Silentio prætereo, quas ex talmude paullo antea repetii, de diui Iacobi oraculo fatis friuolas interpretationes. Hæc potius notare liceat, I) æchmalotarcham, vt Græco nomine rem apte exprimamus, non solum ראש גולה sed etiam נשיא *principem* appellari. Huic rei probandæ iam sufficiant testimonia R. ABRAHAM I, filii Maimonidis: * מי שהוא ממנה קרינן

* *epist. ad Ioseph. apud VITRINGAM de synagog. libr. II. cap. 5. p. 523. & de X. otios. p. 277.*

להיות ראש גלות בבבל נשיא קרינן *eum, qui constitutus est, ut sit achmalotarcha Babylonē, illum vocamus principem, et R. SAL. BEN. VIRGA: * * * והוא נקרא נשיא ונקרא * * * vocatur * princeps * caput exilii, cetera enim, quæ huc adduci possunt, in alium locum referuamus. Atqui quum exulum capita נשיאין siue principes fuerint, memorabile nobis videtur effatum R. ABRAH. SACCUTI: * * * לא היתה ערין ישיבה בבבל אלא הנשיאים שהיו שם לא היו קורין אותם אלא רישי סדרא *nondum erat academia in Babylonia; sed principes, qui istic degebant, nonnisi audiebant.* Quænam nominis huius sit significandi vis, facile cognoscitur. Talmudici adpellant סדר siue *academiam*, testibus IO. BVXTORFIO * & CAMP. VITRINGA * * II) Iudæorum doctores nimis magnifice de potestate eorum sentire videntur. Confirmantur hæc effato R. MOSES BEN MAIMON: * * * ראשי גליות שבבבל*

G 5

* * in *schev. Iud.* §. XLII. p. 301.

* * * *iuchas. fol.* 120.

* *lex. rabb.* p. 1442.

* * *de synagog.* p. 143.

* * * *commentar. de synedriis & pænis, quem ex maiori opere desumptum cum versio-*

שבבבל במקום מלך הן עומדים ויש להן לרדות
 quod HENR. HOV-
 TINGIVS ita latine interpretatus est:
*æchmalotarchæ in Babylonia loco regis illi
 stant ac eis concessum est, Israelitas governa-
 re in omni loco.* III) nihilominus ipsi
 rabbini confitentur, iudicandi faculta-
 tem, qua æchmalotarchæ vti sunt, be-
 nignitati regum Persiæ ferri acceptam.
 Testem damus R. SAL. ISAACVM, cu-
 ius hæc sunt verba: * יש להם כוח *est illis vis & po-
 testas a regibus Persidis:* IV) illustri lo-
 co eos natos fuisse, volunt rabbini at-
 que ad vnum omnes ex familia Dau-
 dis regia eiusque stirpe mascula illos
 ortos fuisse hocque nomine princi-
 pibus terræ Israeliticæ, qui per femi-
 nas a Dauide descenderent, esse præ-
 ferendos, consentiunt. ** Traditur
 hæc Iudæorum opinio in *talmude Hieroso-*

ne latina HENR. HOVTINGIVS *tract. talm.
 de festo noui anni* adiecit & Amstelod. ann.
 MDCXCV. edidit, *cap. IV. p. 27.*

* excitata a IO. COCCEIO *not. in sanb.
 p. 126.*

** num vere; an falso hæc comminiscan-
 tur, alibi breuiter disquiremus.

rosolymitano; *** nec sibi temperauit
 R. BENIAM. DE TVDELA, * quin vel
 sua adhuc ætate vnum ex Daudidis po-
 steris munere æchmalotarchæ functum
 esse, aliis persuadere, sibi fumeret:
 V) quem modo nominaui, *itine-*
rarii scriptor multa, memoratu di-
 gna, de capite nostro captiuitatis no-
 tauit. ** Quamuis enim iure suo a
 viris doctis in suspensionem malæ fidei
 vocetur; nec negari possit, eum mul-
 ta confinxisse, vt vel fabulis dignita-
 tem suæ genti conciliaret ac firmissi-
 mis doctorum christianorum argumen-
 tis ineptias obiiceret; tamen a me ne-
 queo impetrare, vt omnia spernam &
 tamquam falsa reiiciam, quæ ille litte-
 ris mandauit. Quum narrasset, de-
 cem esse ישיבות *academias* Bagdadi; siue
 in vrbe Babylonica *** & enumerasset
 ישיבות

*** *tr. chelaim* apud COCCÉIVM *dict. loc.*
 p. 127. adde locum *tosiphtæ* apud VOISINVM
not. in Martini pug. fidei p. 335. & R. SAL.
 BEN VIRGA *histor. Iud.* p. 306. 307. edit.
 GENTII.

* *itinerar.* p. 71. edit. CONST. LEMPE-
 REV R.

** *dict. loc.* p. 71-75.

*** mirum est, quantum viros doctos
 BENIAMINIS de decem ישיבות locus exer-

gem accedere: dare eum insigni gentium, quas nominatim persequitur, *רשות לשום על כל קהל וקהל רב numero וחון כי הם באים אליו לקחת הסמיכה ורשות ומביאים לפניו דרונות ומתנות מאפסי ארץ potestatem, sibi in singulis congregationibus professorem & concionatorem præficiendi. Nam ipsum conueniunt, ut manuum impositione potestatem accipiant, & ab ultimis finibus dona & munera deferunt: porro eum esse צשיר גדול וחכם בפסוק ובתלמוד valde diuitem & edoctum in sacris litteris & in talmude: eo die, quo caput exulum creatur, הוא מוציא ממון גדול על המלך ועל הסגנים ingentem pecunie vim regi & principibus & ministris erogare.*

§. V.

Hæc BENIAMINIS de æchmalotar-
chis narratio satis quidem ad exci-
tandam de summa eorum auctoritate
opinionem videtur adcommodata;
multa tamen exhibet, quæ aliorum
suffragiis confirmantur. Huius rei ne
desint documenta, VI) quæ de pote-
state capitis exulum prodit, magistros
creandi, comprobantur exemplo R.
Achai, de quo IVL. BARTOLOC-
CIVS * retulit, titulum dignitatemque
ma-

* *biblioth. rabbin. tom. I. p. 97.*

magistri non potuisse eum consequi propter odium principis captiuitatis, qui eam in famulum R. Achæ contulerat. VII) Bene quoque R. BENIAMIN obseruat, nouum exulum caput regi; siue califæ Babylonico, quando munus, ei creditum, suscipiebat, multam pecuniam dedisse. Sic R. DAVID GANZ: ** מי ימי ישמעאלים לא נהיו ראשי גליות שררה כראיי וכהגון רק היו קונים אותו מן *inde a diebus Muhammedanorum exulum capita dominium non administrarunt, uti conueniebat & decebat; sed id a regibus redimebant velut vectigalium redemptores.* Hæc enim in eadem tempora conueniunt, ad quæ BENIAMINIS verba referantur, oportet. Immo ante Muhammedanorum tempora id a moribus Persarum haud abhorruisse, vt dignitatem æchmalotar-chæ venderent, R. Pachræ exemplo constat, de quo hæc relata legimus: חר חתן הוה ליה לבית דוד והיה רב פחדא שמיה וכד חזייה דמית בית דוד שקל ממונא ושורחא למלכא ושווייה רישא *erat quidam gener, cui nomen R. Pachræ, in familia Davidica.* Quum videret, extinctam domum Davidis, obtulit pecuniam & munera regi

ac

*ac principatum obtinuit. **** Equidem non diffiteor, liberalitatem hanc & donationem a chronici, ex quo hæc hausimus, scriptore non probari; sed addi potius, tristiori fortunæ casu eum corruptionis huius dedisse pœnas; ipse tamen aperte adiecit, Mar Sutram, quum annum XV. attigisset, nonnisi beneficio Persarum regis ad hanc dignitatem peruenisse. VIII) Neque id negligendum esse, putamus, quod diligenter notauit R. BENIAMIN TVDELENSIS, æchmalotarchas primum sedem habuisse in ciuitate Mahasiana, vbi academiam Soranam fuisse, diximus. Ait enim: * *היא מתא * מחסיא והיו בה ראשי גליות וראשי בתחלה hac est vrbs Mahasia, in qua fuerunt capita exulum & rectores academiæ.* Transtulisse autem eos postea domicilium in ipsam urbem Babyloniam, supra omnem dubitationem positum est. IX) Porro rituum, æchmalotarchas initiandi, solemniumque cærimoniarum, quæ peragebantur, facienda est mentio. In his describendis nemo copiosior fuit R. ABRAH. SACCVT **

& R.

*** *seder olam zutha. p. 116. edit. MEIER.*

* *itinerar. p. 81.*

** *iuchasin fol. 122. b. sqq.*

& R. SAL. BEN. VIRGA, *** cuius auctoritatem sequuti sunt eaque, quæ is primus memoriæ prodidit, repertierunt, CONST. LEMPEREV, * GEORG. VRSINVS, ** IAC. BASNAGIVS *** & IO. PHIL. BARATTIERIVS. * Lubentes ergo dum eodem labore supersedemus, sufficit, selectiora tantummodo narrationis adferre capita, quæ nostro instituto inseruiunt. Caput exulum eligendi constituendiue potestatem habuerunt duo rectores academiæ שני ראשי ישיבות cum filiis; siue discipulis academiæ suarum. Die iouis solemnis eorum fieri consuevit conuentus; nec in ædibus publicis; sed priuatis faustisque pronuntiatis verbis שני ראשי ישיבות *imposuerunt ei manus*, ** ac

*** *histor. Iud. p. 300. sqq.*

* *not. in Beniam. itin. p. 195. sqq.*

** *antiqu. Ebr. scholastic. p. 181. sqq.*

*** *hystoir. des Juifs libr. III. cap. 4.*

§. 7.

* *laudata dissert. §. 11. sqq. p. 160. sqq.*

** nescio, qua ex causa CONST. LEMPEREV recitata SACCVTI verba latine interpretatus sit: *de ipso iuramentum præstant. Rectius BARATTIERIVS: qui lui im-*

ac tuba populo ea, quæ facta sunt, nuntiarunt. Obtulerunt deinde nouo æchma-

posoient les mains. Nec minus SAL. BEN. VIRGA expresse: ר' נותנין יד עליו *academiarum rectores principi manus imponebant.* Neminem sane credo rerum Iudaicarum tam imperitum esse atque expertem, ut ignoret, hoc fuisse Iudæorum institutum, ut per impositionem manuum, quam modo סמיכת ידים modo breuius סמיכה adpellare solent, magistros suos in academiis nouo muneri consecrarent. Legas tr. mischnicum *sanbedrin cap. I. §. III. R. MOS. BEN MAIMON de synedr. cap. IV. IO. BVXTORFIVM lexic. rabbin. p. 1488. IO. SELDENVM de synedr. libr. II. cap. 7. IO. BRAVNIVM select. sacr. p. 747. sqq. IO. NICOLAI not. in Cunaum de rep. Ebr. libr. I. cap. 12. p. 578. edit. VVOLINI: CAMP. VITRINGAM de synagog. libr. III. part. I. cap. 17. p. 835. GEORGIVM VRSINVM antiqu. Ebræor. scholast. cap. VII. p. 174. FRID. SPANHEMIVM tom. II. oper. p. 874. ADAM. TRIBBECHOVIVM de impos. man. cap. II. sect. 4. CHRIST. SCHOETTGENIVM bôr. ebr. & talmud. tom. I. p. 874. & tom. II. p. 887. & ven. IO. GOTTLOB. CARPZOVIVM adpar. antiquit. sacrar. p. 144. eisque omnino addas, quæ vir clarissimus IO. GOTTL. BOSSECKIVS dissert. de professor. extraord. in acad. Iudæor. p. II. monuit.*

æchmalotarchæ munera, qui sabbato futuro solemniter ritu locum in synagoga occupavit. Finitis sacris, domum rediit, comitante eum populo & cum ipso in ædes eius ingredientibus כל התלמידים *omnibus discipulis*, quos per septem dies ex domo egredi, non permittit. X) Addimus denique, quæ de sublata hac æchmalotarchæ dignitate tradita sunt. Accidit id eo tempore, quo simul ipsæ Iudæorum academice Babylonice extinctæ sunt. De his R. ABRAHAM *** ita scripsit: הישיבות בטלו ממנו שנה אחרי מות רב סימון *academice cessarunt circiter quinquaginta annis post mortem R. Simonæ*, id est, anno christiano MXXXVII. auctore I. O. BVXTORFIO; * aut MXXXVIII. uti IAC. CAPELLO ** visum fuit. Hoc fane anno Hiskias, rector academice Pumbedithanæ & æchmalotarcha, tristi morte, periit, de quo idem R. ABRAHAMVS *** testatur: אחר חזקיהו ראש ישיבה וראש גולה פסקו ישיבות וגאונים *post Hiskiam rectorem & æchmalotarcham defe-*

*** in *cabbal.* fol. 30. d.

* *Tiber. cap.* VI. p. 26.

** in *synops. histor. eccles. præf.* p. 29.

*** fol. 32. d.

defecerunt academia & Geonim, vt de
 R. DAVID. GANZII, R. ABR. SACCV-
 TI aliorumque testimoniis iam si-
 leam. Id vnum addere liceat, ea, quæ
 R. SAL. BEN VIRGA * de cæde ca-
 pitis exulum Babylonici retulit, sine
 dubio de Hiskia illo capienda esse;
 cetera vide apud IAC. BASNA-
 GIVM ** & IO. PHIL. BARATTIE-
 RIVM. ***

§. VI.

Ex iis, quæ ex rabbinorum moni-
 mentis in hunc locum congeessimus, si
 id, quod est, fateri libet, quædam veri-
 tati consentanea; alia illi contraria:
 nonnulla certa; alia dubia nobis vi-
 dentur. In ea sumus sententia, æch-
 malotarchas, si tempora, origini il-
 lorum proxima, intuemur, eosdem
 fuisse cum rectoribus academix Sora-
 næ. Id sane euidens est, munus illo-
 rum non exstitisse, antequam publi-
 cæ illæ scholæ in Babylonia ordina-
 rentur. Haud inepte IAC. BASNA-
 GIVS * sibi persuasit, R. Hunam pri-
 mum

* *histor. Iud.* p. 307. sq.

** *histoir. des Juifs tom.* II. p. 674.

*** *cit. loc.* p. 154. sqq.

* *dict. loc. tom.* IV. p. 1208.

mum eo officio fuisse functum. Talmudici sane auctores expresse eum ראש גלות adpellant. ** Nihilominus de eo R. ABRAHAM, SACCVTVS *** apertis verbis scripsit : ומלך בה ר' חונה מ' שנה והוא ראשון לכל מי שהיה ראש ישיבה & regnavit in ea, scilicet academia Sorana, R. Huna quadraginta annis. Hicque fuit primus omnium, qui fuerunt rectores academiarum. Confirmat hæc R. DAVID GANZ. * Ait enim : ורב חונה מלך בסורא והוא היה ראש הישיבה & R. Huna regnavit Soræ hicque fuit primus rector academie Soranæ. Aucto deinde Iudæorum æque ac academiarum numero, vt rectius sibi confulerent ac maiorem conciliarent dignitatis speciem, crearunt caput exulum, quod perinde omnibus academiis, vt rectores singulis academiis, præesset. Imposuerunt illi, vano gloriæ adducti studio, splendidum nomen ראש הגולה quod rectius caput exulum; quam captiuitatis latine reddideris. ** Hinc, si ad origines honoris huius

** tr. cetubboth fol. 35. a.

*** iuchasin fol. 120. a.

* zemach David fol. 32. a.

** ראש גלות, ראש גולה qualis nomen

huius animum aduertis, suo iure ad
 academias refertur. Pleraque fane,
 quæ de illo tradita esse, vidimus,
 academicos mores redolent. Quum
 reges Persarum liberaliores se erga Iu-
 dæos profiterentur: illis suis mori-
 bus

H 3

hisque similium significandi vis sit, facili ne-
 gotio adsequimur. Vocem enim גלות & גולה
 ita ab Ebræis vsurpari, vt non solum *mi-*
grationem & *deportationem* gentis ex vna
 prouincia in alteram, *Ier.* XLVI, 7. *Ez.*
 XII, 3. XXXIII, 22. sed etiam eos ipsos,
 qui in alium locum transferuntur, hincque,
 quia patriam deserere coguntur, commode
exules dici queunt, significet, luculenta do-
 cent diuinorum scriptorum effata: 2. *reg.*
 XXIV, 15. 16. *Ier.* XXIV, 5. XXXIII, 4.
 XXIX, 4. XL, 1. *chr.* I, 11. Idem ergo
 est ac בני הגולה quod *chr.* VI, 15. 20. VIII,
 38. & alibi passim occurrit. Atqui גולה
 non *captiuitatem*; sed *exilium* potius signifi-
 candi habet potestatem hincque a LXX. in-
 terpretibus & in libris noui foederis aptius
 exprimitur Græcis vocibus: ἀποικία, ἀποικεσία,
 ἀποικισμός, παροικία, μετοικεσία, 2. *reg.* XXIV,
 15. 16. 47. 1. *par.* V, 21. *Ier.* XXVIII, 1.
 XXIX, 19. XLIV, 19. XLVIII, 11. *chr.* I,
 11. II, 1. IV, 1. VI, 19. 21. VIII, 34.
Matth. I, 17. *act.* VII, 43. Nonnulla, quæ
 huc spectant, obseruauit GEORG. ERIC.
 PHALETRANVS de *ablatione sceptri Iudaic.*
 p. 429.

bus suisque legibus vivere, permitterent; academiarum vero doctores legum & iuris Iudaici adprime periti haberentur summaque apud ciues suos valerent auctoritate, sensim iudicis officium cum doctoris munere fuit coniunctum. Patet inde, facile accidisse, ut potestas capitis exulum in dies caperet incrementa idque summi magistratus potius; quam rectoris academiarum supremi sustineret personam. Atuero quum animum in Iudæos mutarent Persæ illisque adimerent facultatem, in academiis legis suæ placita publice tradendi; sublata quoque fuit capitis exulum dignitas. Quæcumque ergo Iudæorum scriptores de imperio æchmalotarcharum summo gloriantur, ad ostentationem comparata atque ad alios, christi maxime sectatores, decipiendos excogitata & conficta esse, quis est, qui non intelligat?

§. VII.

Pergimus ad Iudæos occidentales. In Palæstina perinde ac Babylonia principem suum eos habuisse, tradiderunt historici. Antequam Romani sibi Iudæorum gentem subiicerent, summam

mam rerum & sacrarum; & ciuiliū synedrio magno commissam creditamque fuisse, consensu æque domesticorum; ac exterorum scriptorum confirmatum est. Qualis illustris huius senatus fuerit indoles ac fortuna, nimis longum foret, hoc loco recte exponere; neque expedit, ea, quæ viri doctissimi de hoc argumento disputarunt, contra instituti rationes in commentarios nostros transcribere. *

H. 4

Nostra

* quum doctrina de synedriis ac præcipue de synedrio illo magno maxima nostro argumento præsidia adferre debet, qui eam recte cognoscere cupiunt, commendamus iis præter laudatos *mischnæ* & MAIMONIDIS commentarios, illum a IO. COCCIO; hunc ab HENR. HOVTINGIO latinitate donatum, & antiquitatum ebraicarum scriptores: IO. SELDENVM, cuius immortale de *synedriis* opus laudibus nostris superius habetur: IO. VORSTIVM *diss. de synedriis*, a THOM. CRENIO *fascic. IV. opuscul. ad histor. & philolog. sacr. spectant.* iterum edita: HERM. WITSIVM, luculenta de *synedriis Ebraeorum* dissertatione, quæ *vol. I. miscellaneor. sacr. libr. II. tertia* est: IO. CLERICVM *diss. de synedrio LXXII. virorum*, quam commentario in libros *histor. vet. test.* subiunxit:

Nostra id vnum refert, præfuisse huic collegio præsidem, illustri נשיא titulo dignitateque conspicuum. De illo generatim hæc tradit R. MOSES BEN MAIMON: ** ואחר הגדול בחכמה שבכולן מושיבין אותו ראש עליהן והוא ראש הישיבה והוא שקורין אותו חכמים נשיא בכל מקום *unum vero, sapientia præstantem, constituebant caput super se. Idem est præses synedrii & quem sapientes vocare solent principem in omni loco ipseque stetit loco Mosis magistri nostri: Quale eius officium fuerit, glossa docet,*

PETR. CVNAEVN de rep. Ebr. libr. I. cap. 12. cum not. NICOLAI p. 510. edit. VGO-
LINI: AVG. CALMETVM *dissertat. & proleg. in script. sacr. tom. I. p. 89.* IOANN. LEVSDENIVM *philol. ebræo-mixt. dissertat. XLVI. IO. GEORG. PRITIVM introd. in lect. nou. test. p. 556. edit. HOFFMANNI: BLASIVM VGOLINVM not. in Relandi antiquit. sacr. part II. cap. VII. tom. II. thes. antiqu. sacr. p. 680. sqq. aliosque, laudatos a IO. ALB. FABRICIO bibliograph. antiqu. p. 479. sqq. IO. CHRIST. WOLFIO not. in Lund. iudische Heiligth. p. 526, & CHRISTOPH. KREZSCHMARO comment. de præfide synedrii magni, p. 5. sqq.*

** de synear. cap. I. §. 3. p. 4.

eet, quam IOANN. COCCEIVS ***
 ita recitat: הנשיא הוא היה בעל הורשה
 ונאסי est is, qui publice
 legis interpretandæ potestatem habet; fu-
 sius autem rem explicat R. DAVID
 GANZ, * ita vt simul de communi
 Iudæorum sententia, principes illos
 itidem ex familia Dauidica fuisse ori-
 undos, perspicuum perhibeat testimo-
 nium. Hæc sunt eius verba: כי היה
 המנהג בירושלים שעם הירת המלכות מבית
 חשמונאים ואחריהם מבית הורדוס הנה תמיד
 היה נשיא מבית דוד כי המלך היה המוציא
 והמביא במלחמה ועל דברי המלכות אבל כל
 דברי תורה חקם ומשפטים על פי הכג והנשיא
 מביא דוד היו נעשים, quæ ita latine ver-
 tit GVIL. HENR. VORSTIVS: ** erat
 enim mos Hierosolymis, quod, licet regnum
 esset e familia Chasmonæorum & post illos
 e domo Herodis; tamen perpetuo esset nasi,
 quia rex egrediebatur atque intrabat cum
 militia idque ob negotia regni; sed legis
 statuta atque iudicia perficiebantur ex præ-
 scripto summi sacerdotis & principis ex fa-
 milia Dauidis. Certum ergo est, prin-
 cipem synedrii, quum Hierosolymis
 H 5 non-

*** not. in sanbedr. p. 39.

* zemach. David fol. 24. b.

** p. 84.

conuentus illi haberentur, maxima
semper valuisse auctoritate; nec so-
lum in semicirculo, in quo confi-
debant, locum medium huncque pri-
marium occupasse, ita vt אב בית דין *pa-*
ter synedrii ad dextram ac חכם qui per
eminentiam *sapientis* nomine vteba-
tur, ad sinistram esset; *** sed singu-
larem etiam, eum salutandi, ritum in-
troducendum fuisse. * Viri docti, vt
breuiter id moneam, grauissime inter
se dissentiunt, num pontifex maximus
idem fuerit cum principe synedrii.
Qui id sibi persuadent atque existi-
mant, pontificem maximum semper
simul officio principis functum fuisse,
iis innituntur argumentis, quæ licet a
IO. GERH. MEVSCHENIO ** dili-
gentissime conquisita & copiose enar-
rata sint; parum tamen habent pon-
deris ad conciliandam errori veritatis
spe-

*** conf. IO. SELDENVM de *synedr. libr.*
II. cap. 6. p. 663. sqq. & quem caute legas,
IO. MORINVM *exerc. biblic. II. exerc. 4. cap. I.*

* conf. tract. *mischnic. horaioth, cap. III,*
& COCCEIYM *dict. loc. p. 37.*

** *diatr. de נשים* quam, separatim Co-
burgi anno MDCCXXIV. editam, *nouo test.*
ex talmud. illustrat. adiecit p. 1284.

speciem. Rectiora fane docuerunt IOANNES SELDENVS *** & qui contra MEVSCHENIVM disputauit, venerandus Lubecensium præful, IO. GOTTL. CARPZOVIVS. * Argumentis tamen, quæ ad confirmandam veram sententiam adtulerunt, liceat vnicum MAIMONIDIS ** addere testimonium, omni controuersiæ, si quid iudicamus, idoneum componendæ. Quum enim enarrat eos, qui muneri adfessoris vel apti; vel inepti habeantur, expressis verbis subiicit. אבל מושיבין בהן גרול אם היה ראוי בחכמה *constituebant pontificem maximum; ea autem lege, ut excellens sit in sapientia.* His enim recta concludendi ratione ea confici posse, quæ probari debent, quis est, qui non videat?

§. VIII.

Synedrium magnum, cuius præses fuit princeps, haud parum de sua potestate amisit, quum Romani non solum prouincias Iudæorum sibi subiicerent; sed etiam seditionibus incolarum,

*** de *synedr. libr. II. cap. 15. §. 14. p. 937.*

* *adparat. antiqu. sacrar. p. 553.*

** de *synedriis cap. II. p. 10.*

rum, ad quæuis mala perpetranda iam excitatorum, ad id adducerentur, vt sensim priuilegia ac iura illis adimerent. *** Euerfa vrbe Hierosolymitana ac Iudæorum republica penitus extincta, omnis quoque synedriorum pote-

*** quæstio: qualis synedrii magni potestas tempore Romanorum fuerit, inter viros doctos ita est controuersa, vt scriptionis huius rationibus penitus contrarium sit, de ea fusius dicere. Qui plura de hac re scire cupiunt, adeant scriptores, a IO. CHRIST. WOLFFIO in *cur. philol. & critic. in Ioann.* p. 965. & PETRO ZORNIO *hisor. fisc. Iudaic.* p. 214. sqq. laudatos. His tamen addant: NATH. LARDNERVM *fid. hisor. euangel. part. I. libr. I. cap. 2. p. 49.* edit. WOLFII; IO. PHIL. BARATTIERIVM in *dissertat. sur l'autorité des Juifs & particulièrement en Judée*, quæ inter laudatas dissertationes, BENIAMINIS *itinerario* illustrando sacratas, tertium locum obtinuit, *tom. II. p. 88. sqq.* ven. CONR. IKENIVM *diff. de iure vitæ & necis tempore mortis seruatoris apud Iudæos non amplius superstite*, Bremæ an. MDCCXL. edita & celeberrimum SIGISM. IAC. BAUMGARTENIVM *not. 310. tom. IV. hisor. uniuers. p. 369.* Tempore fane, quo dulcissimus seruator mortem obiit, ius vitæ & necis Iudæis ademtam fuisse, ipse demonstraui in *diff. de Felice Iudææ procuratore §. IX. p. 24. sqq.*

potestas sublata fuit; solo tamen nomine relicto atque, quum iudicio ante supremo esset proprium, ad scholas publicas translato. Quum enim ea fuit synedriorum ratio, vt non solum essent *בתי דיין*, *domus iudiciorum*, in quibus sententia de causis ciuilibus & sacris dicebatur; sed etiam *בתי מדרש* siue potius sua haberent auditoria, * in quibus de rebus dubiis & contro- uerlis a magistris disputaretur, facile accidit, vt docendi disceptandique po- testate conseruata, scholæ eorum pri- stina nomina *בית דין*, *סנהדרין*, *בית דין* *synedrii*, *academiæ* & *domus iudicii* retine- rent. Docebantur fane ibi Ebræorum leges, quamuis ius, illis contentum, nefas esset exerceri, & qui iudices esse desierant; manebant tamen iusti & æqui doctores. ** Temperamus nobis, quominus ea, quæ breuiter diximus, fusius comprobemus ac contra nostram voluntatem ad ea diuagemur, quæ minus

* conf. IO. SELDENVM de *synedr. libr. II. cap. 10.* LIGHTFOOTVM in *hor. ebraic. & tal- mud. in luc. II, 46. tom. II. oper. p. 500. & CAMP. VITRINGAM de synagog. vet. libr. I. part. I. cap. 7. p. 158.*

** legas laudatum VITRINGAM *dict. loc. p. 163.*

minus arctiori vinculo cum nostro argumento cohærent. Quam ob causam id potius monemus, simili ratione rectorem quoque academiarum perinde, vt synedrii præsidem, adpellatum fuisse נשיא siue principem. Luculentum hanc in rem exstat R. ABRAH. BEN MAIMON *** effatum: ומי שהוא ראש ישיבה בארץ ישראל נשיא אקרינן ליה & in quicunque est rector academiae terra Israelitica, eum vocamus principem. Nec displicet glossa talmudici loci, quam supra notamus. Dicitur enim de principe, quod sit בעל הררשה ומלמד תורה ברבים dominus disquisitionis & doceat legem publice. Idem obseruarunt CAMP. VITRINGA, * IAC. RHENFERDIVS, ** ven. IO. GOTTL. CARPZOVIVS *** atque alii.

§. IX.

Quum staret adhuc Iudæorum respublica, non vnum illis præfuit synedrium, sed plura eaque minora existisse & synedrio magno subiecta, non est,

*** in epistol. ad Ioseph. de qua vide WOLFII biblioth. ebr. tom. I. p. 87.

* cit. loc.

** diff. II. de decem otiosis cap. IV. §. 10.

*** adparat. antiqu. sacr. p. 552.

est, cur dubitemus. * Vt rem vnico illustremus exemplo, R. PINEHAS ** auctor fuit, se hæc accepisse a R. Vschaia: שלוש מאות ותשעים וארבעה בתי דינין היו לירושלים כנגדן בתי כנסיות וכנגדן *trecentæ nonaginta quatuor domus iudiciorum sunt Hierosolymis: totidem synagogæ: totidem academia & totidem domus scribarum.* Præterea, quum MAIMONIDIS iudicio diuina lege sit constitutum, vt Israelitæ in terra sancta vbiuis suos haberent iudices, mirum fane non est, euerfa quoque republica, quum Iudæi, in terra sancta residui, vires quasi iterum colligerent, insignem fuisse academiarum numerum. Academias vti in locum synedriorum surrogatas fuisse, persuasum habemus; ita facili coniectura adsequimur, præcipuam inter illas & omnino principem fuisse, in qua spirabant quasi synedrii magni ruinae. Haud piget, breuiter heic & sum-

* de synedriis minoribus, quorum alia XXIII. alia tribus viris constituebantur, legatur IO. SELDENVS de *synedriis libr. II. cap. 5.*

** *cethub. Babyl. fol. 104. a.*

summatim persequi, quæ IO. SELDEN-
 NVS *** & IO. LIGHTFOOTVS *
 copiose & erudite enarrarunt. Syne-
 drium, varias expertum vicissitudines,
 expugnata vrbe, beneficio Titi impe-
 ratoris sedem certam tandem habuit in
 vrbe Iasnenſi. Ea tempeſtate R. Io-
 chanan ben Saccai, R. Gamaliel, R.
 Akiba aliique præſidis functi ſunt of-
 ficio. Deinde migravit ſynedrium ad
 Vſham & Sepharaam: breui tempore
 interiecto, R. Iuda ſanctus, eadem di-
 gnitate conſpicuus, modo apud Beth-
 ſchaaraim, modo in vrbe Tiſſiporeniſi;
 modo Tiberiade ſynedrîi domicilium
 collocavit. Hinc patet, quænam ori-
 gines celeberrimarum in Iudæa acade-
 miarum fuerint, Iasnenſis ** quip-
 pe,

*** de ſynedrîis libr. II. cap. 15. p. 835

* tom. II. operum p. 142. ſqq. Breuiter
 R. MOS. BEN MAIMON: וכשנקללה השורה
 גלו ממקום למקום ולעשרה מקומות גלו וסופן
 לטבריא, *turbato ordine migrarunt ex loco in*
unum: in decem loca migrarunt, eorumque
ultimus fuit Tiberias, de ſynedr. cap. XIV.
ſ. 12. p. 88.

** conf. LIGHTFOOTI *hiſtor. academ.*
Iasnenſ. p. 87. *oper. anecdot.* & clariffimi
 SPERBACHII *diſſ. de acad. Iasnenſi.*

pe, Tſipporensis *** & Tiberiensis, *
 quæ in rabbinorum monimentis sæpe-
 numero commemorantur. His additæ
 fuerant Bitterensis, Magdalensis, Lyd-
 densis, Cæsarensis &, si quæ sunt, aliæ,
 in quibus enarrandis operam suam po-
 fuerunt: IAC. ALTINGIVS, ** IVL.
 BARTOLOCCIVS, *** IO. CHRIST.
 WOLFIVS, * cel. IAC. BRVCKERVS **
 & ven. IO. GOTTL. CARPZOVIVS. ***
 Ex earum numero maxime eminuisse
 scholam Tiberiensem, fatis certum est.
 De hac enim egregia semper fuit Iu-
 dæorum existimatio, quam his verbis
 signi-

*** conf. LIGHTFOOTVM *centur. choro-*
graph. Matth. præmiss. cap. LXXXII. tom. II.
oper. p. 229.

* consul. IOANN. BVXTORFIVM *com-*
mentar. masoreth. cap. V. p. 20. & IO.
CHRIST. WOLFIVM biblioth. ebr. tom. I. p.
205. sqq. eique adde fere omnes de masoræ
origine scriptores.

** *tom. I. oper. p. 243.*

*** *biblioth. oriental. part. III.*

* *biblioth. ebr. tom. II. p. 920.*

** *hisor. critic. philos. tom. II. p. 814. sq.*

*** *adparat. antiqu. sacr. p. 123.*

significauit R. ABRAH. SACCVTVS : *
 ורבי היה עם שבעים סנהדרין בבית שערים
 ובטבריה ובציפורי וטבריה עמוקה מכלם ושם
 Rabbi, id est, גלתה הסנהדרין גלות עשירי
 Iuda sanctus, *fuit cum septuaginta iudi-*
cibus in Bethshearim, Tiberiade & in Zipori.
Tiberias autem ceteris omnibus est profun-
dior. Nam eo translatum fuit synedrium
magnum transportatione decima. Ad hæc
recte capienda omnino facit R. MOSIS
*BEN MAIMON ** de eadem ciuitate*
 ומשם לא עמד בית דין גדול עדעתה :
 וקבלה היא שבטבריא עתידין לחזור תחילה
 ex eo tempore, a quo נעתיקון למקדש
 Tiberiade fuit synedrium, *non exstitit*
synedrium magnum usque ad hoc tempus.
Sed traditio nobis est, fore, ut Tiberiade
instauretur & exinde transferatur in tem-
plum. Causa ergo, cur academia Ti-
 beriensis ceteris antecelluerit, in eo
 fuit posita, quod synedrii magni præ-
 se ferret speciem. Quo factum est,
 ut rectores academix non solum per
 eminentiam honorifico nomine נשיא
 siue principis ornarentur; sed etiam ma-
 xima apud ciues suos valerent au-
 thoritate. De priori sententia conue-
 niunt

* iuchasin fol. 21. b.

** de synedriis cap. XIV. §. 12. p. 88.

niunt viri docti: RICH. SIMONIVS, ***
 CAMP. VITRINGA, * IAC. RHENFER-
 DIVS, ** IAC. BASNAGIVS, *** PETR.
 ZORNIVS, * alii. Quum alia huius
 rei non suppetant documenta, fatis
 erit, ad ea prouocare, quæ de succef-
 sione principum fuorum memoriæ
 prodiderunt historici Iudæorum. R.
 DAVID GANZ ** de Iuda sancto, quem
 Tiberiadem transtulisse academiam,
 vidimus, hæc scripsit: והיה לנשיא ולראש
 ׀ הישיבה עם שבעים סנהדרין באי
 ׀ fuit prin-
 ceps ׀ rector academie cum septuaginta
 synedrii adfessoribus in terra Israelitica:
 de R. Gamaliele III. *** כהן הגל נשאתו
 R. Gamaliel accepit principatum
 suum, quum pater viueret, & alio loco,
 quem infra illustrare, animus est, sin-
 gulos enumerat principes, quos eos-
 dem esse cum rectoribus academie
 Tiberiensis, nemo dubitat.

I 2

§. X.

- *** in collat. carim. Iudaic. p. 57.
- * de synagog. p. 522. & de decem otiosis
 p. 277.
- ** diss. II. de decem. otiosis p. 195.
- *** histoir. des Juifs libr. III. cap. 2. §. 5.
- * histor. fisci Iudaic. p. 389.
- ** zemach David. p. 30. a.
- *** p. 30. b.

§. X.

Hæc est eorum summa, quæ de principibus Iudæorum occidentalium eorumque dignitate in monimentis rabbinicis tradita sunt. Quamuis ex his non satis pateat, instauratam fuisse ac pedetentim in pristinum locum restitutam principum auctoritatem, ita ut permessa Iudæis liberiore ad leges suas vi uendi ratione, ipsi hi principes supremum quasi inter eos gererent magistratum; aliis tamen testimoniis facile id conficitur, de quorum fide nihil suo iure derogari potest. De christianorum doctorum effatis dicta hæc sunt, quibus aperte significant, tempore ipsorum Iudæis præfuisse principem; nec exiguam eius fuisse potestatem. Hæc quum in alium locum reseruare decet, vnum ex multis adferamus ORIGENEM, * quod is solus adcurate rem mente concepit recteque his verbis expressit: καὶ νῦν γὰρ Ῥωμαίων βασιλευόντων καὶ Ἰουδαίων τὸ διδραχμὸν αὐτοῖς τελόντων, ὅσα, συγχωρῶντος καيسαρος, ὁ ἐθνάρχης παρ' αὐτοῖς δύναται, ὡς μηδὲν διαφέρειν βασιλεύοντος τοῦ ἔθνους, ἴσμεν

* *epist. ad African. §. 14. tom. I. oper. p. 28. ed. DE LA RVE.*

ἴσμεν οἱ πεπειραμένοι, certe tunc temporis Romanis imperantibus & Iudæis didrachmam ipsis pendentibus, quanta permissu cæsaris ethnarcha apud ipsos possit, ut non aliter viuant; quam dum regnaret ille populus, id experti scimus. Equidem non dubito, vocem ἐθνάρχης hoc loco non honoris; sed officii esse nomen latiusque patere, ita ut singulari ethnarchæ dignitati proprium nomen haud sit. Viderunt hoc NICOL. FULLERVS ** & CAMP. VITRINGA ***

§. XI.

Denique hoc loco commemorandum esse, cenfeo, viros doctos grauiter dissentire, num Iudæi Aegyptii quoque ethnarcham suum; aut æchmalotarcham habuerint; nec ne? CAMP. VITRINGA * adfirmare id, sibi fumsit; rationibus tamen eius parum ponderis inesse, quisque videt. STRABONIS testimonium, cuius IOSEPHVS ** custos est, minus apte in hunc locum adducitur.

I 3

citur.

** *miscell. libr. IV. cap. 16.*

*** *de synagog. vet. p. 559.*

* *cit. loc. p. 522. & 559.*

** *antiqu. Iud. libr. XIV. cap. 12.*

citur. Ille de Iudæis Alexandrinis ante euerſam rempublicam Iudæorum; nos de eo ſpatio loquimur, quod triſte illorum exitium conſequutum eſt. ADRIANI imperatoris epiſtolam eidem coniecturæ magis contradicere, quam eam confirmare, paucis interpoſitis, demonſtrabimus. Multo minus huic controuerſiæ componendæ aptum eſt eſſatum R. BENIAMINIS DE TVDELA *** de duabus in ciuitate Mizraim ſynagogis : וביניהם רבי נתנאל שר השמים ראש : הישיבה והוא ראש לכל קהלות מצרים להקים *utrique ut ſummus princeps præeſt R. Nathanael, rector academia, & eſt caput omnium cætuum Aegypti, ut magiſtros & lectores creet.* Hæc enim longe inferiora ſunt ætate, qua Tiberienſis academia floruit eiſque rectores principis Iudæorum dignitatem ſibi adquiſiuerunt. Contraria ſane hiſ ſunt, quæ MAIMONIDES, * ipſe doctor Aegyptius, ita perhibet: אין סומכין זקנים בחוצה לארץ ואף על פי שאלו הסומכין *non ordinabant ſeniores extra terram, ne quidem ab ordinantibus, qui ſatis rite ordinati fuiſſent, intra terram.*

*** *itinerar. p. 115.** *de ſynedr. cap. IV. p. 23.*

am. His si addimus, neminem doctoris nomen consequi potuisse; nisi consentiente principe, vereor, ne BENIAMINIS princeps principum inter aniles fabulas ac somnia rabbinica referatur. Ipse VITRINGA ingenuè confessus est, contra hanc sententiam pugnare ORIGENEM, nonnisi vnum patriarcham commemorantem. Rectior igitur & veritati adcommo-
dior mihi videtur coniectura IAC. BASNAGII, ** Aegyptios perinde ac ceteros Iudæos, qui in prouinciis imperii Romani commorabantur, potestati principis Tiberiensis fuisse subiectos.

** in *histroir. des Juifs* tom. II. p. 669.

CAPVT QVINTVM

EXPONENS

QVINAM FVERINT
IVDAEORVM PATRI-
ARCHAE.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι C

Primum recensentur
veterum scriptorum
testimonia de patri-
archis Iudæorum,
tam christianorum
§. I. II.

Quam paganorum &
in his præcipue de
vexatissimo *Vopisci*
loco disputatur §.
III.

Deinde de variis eru-
ditorum, quinam

fuerint patriarchæ,
sententiis differitur
§. IV.

Atque ex illarum nu-
mero ea proba-
tur, qua duos Iu-
dæis fuisse patriar-
chas §. V.

Alterum in oriente;
alterum in occiden-
te vixisse, credi-
tur §. VI.

§. I.

Ne ea, quæ proxima commentatio-
nis nostræ sectione disputauimus,
sine caussa & frustra disputasse videa-
mur, siquidem, cur ea ad nostrum ar-
gumentum referantur, non satis patet,
ad rem ipsam accedimus ac quænam
patriar-

patriarcharum fuerit dignitas : quales officii rationes, iusto ordine exponere, adgredimur. Expectationi lectorum nos satisfacturos esse, putamus, si varias atque inter se discrepantes viro- rum doctorum sententias strictim re- censeamus easque diiudicemus & quænam ex illis ad veritatem maxime accedat, firmis argumentis demonstre- mus. Atuero quum præter leges im- peratorum, supra a nobis recitatas, alia quoque de patriarchis supersunt vetustatis monimenta, ante omnia ve- terum scriptorum effata, quibus me- moria illorum ad nos transmissa fuit, notare, animus est, vt eo rectius, quid vere de eis statuendum sit, queat per- spici.

§. II.

Scriptorum, qui de patriarchis Iu- dæorum nobis reliquerunt testimonia, duplex est genus. Alii ex christiano- rum doctorum ordine sunt : alii profa- ni ac superstitioso idolorum cultui ad- dicti. Illis primum lubet adsignare lo- cum. ORIGENI duo : immo tria ac- cepta ferimus effata, quæ ad hanc rem spectant. Quum in explicando psalmo LXXXIX. studia sua collocaret ac

nonnulla ipsi viderentur obscuriora & difficilia, de iis se consuluisse Iudæorum patriarcham, ita testatus est: * τὸ ὑπερὸν δὲ ἀνακινῶμενος περὶ τινῶν λόγων θεῶν, Ἰσλλῶ, τῷ πατριάρχῃ καὶ τινὶ τῶν χρηματίζόντων παρὰ Ἰσθαίοις σοφῶν, κ.λ.λ. *deinde autem questionem mouens de quibusdam dei oraculis Iulæ patriarchæ & cuidam apud Iudæos sapientis famam habenti.* Hunc locum notauit iam HIERONYMVS ** & paucis ante positus, narrat, ORIGENEM alibi eiusdem Iulæ patriarchæ fecisse mentionem. Ait enim: *certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui temporibus eius præfuit, nominat & tricesimum tomum in Isaiam, in cuius fine edisserit: vae tibi Ariel, ciuitas, quam expugnauit David, eius expositione concludit.* De Iulæ iam disputare, nobis quidem non animus est; sed in alium locum id differre. IAC. GOTHOFREDVS, *** CAMP. VITRINGA *

* conf. ORIGENIS *fragmentum commentar. in psalmos*, quod CAROLVS DE LA RVE primus in lucem produxit atque in tom. II. operum eius transtulit, p. 514.

** libr. I. aduers. Ruffin. tom. IV. part. 2. oper. p. 363. edit. MARTIANAEI.

*** not. in cod. Theodos. tom. VI. part. I. p. 239.

GA* atque alii tertium his addunt ORIGENIS effatum. Nec bene; nec male id huc adduci posse, nobis persuademus. ORIGENES quidem de patriarchæ dignitate sermonem fecit; sed nomen haud expressit; addidit autem RVFFINVS, latinus librorum ORIGENIS interpres. Quæ enim de Iudæis hic ita scripsit: ** *Θάσκειν τὸν ἐθνάρχην ἀπὸ τῆς Ἰσραὴλ γένους τυγχάνοντα ἄρχειν τῆς λαῶς*, ea ille his latinis verbis reddidit: *dicunt, permanere adhuc ex genere Iudæ, istum videlicet, qui est gentis eorum princeps, quem nominant patriarcham.* Origeni adiungimus HIERONYMVM, *** parum honorifice de patriarchis Iudæorum differentem. *Esaiæ enim oraculum: effeminati dominebuntur eis, dum exponere suscipit, tum: consideremus, inquit, patriarchas Iudæorum & iuvenes; siue pueros, effeminatosque ac deliciis adfluentes & impletam prophetiam esse, cerneamus.* Debuit hæc HIERONYMVS EVSEBIO

* de *synagog.* p. 523.

** de *princip. libr. IV. cap. 3. tom. I. oper.* p. 153. edit. DE LA RVE

*** *commentar. in Esai libr. II. tom. III. oper.* p. 36.

SEBIO *Cæsareensi*,* qui eandem *ESAIAE* vaticinium interpretandi iniit rationem: τὶς ἔν ὁρῶν τὰς παρὰ Ἰουδαίους ὀνομαζομένους πατριάρχας, νεανίσκους ἀληθῶς, ὃ τὴν τῶν σωμάτων ἡλικίαν ἀλλὰ τὰς ψυχὰς ἀγέλεις καὶ ἐνδεεῖς φρενῶν, quis ergo, conspectis iis, qui apud Iudæos patriarchæ vocantur, non corporea statura; sed animi imperfectione ac mentis indigentia iuvenes eos nuncupet? Similia de illis tradidit *IOANNES chrysostomus*.** Vocat enim patriarchas καπήλους, ἐμπόρους καὶ πάσης παρανομίας γέμοντας, caupones, negotiatores atque omni iniquitate plenos, ac paucis interiectis ita pergit: ἵνα μαθῆς, ὅτι ἔτοι οἱ νῦν πατριάρχαι παρ' ὑμῖν λεγόμενοι, ὅχι ἱερεῖς εἰσιν ἀλλὰ ἱερεῖς ὑποκρίνονται καὶ παίζουσι καθάπερ ἐν τῇ σκηνῇ, ut intelligas, quod qui nunc apud vos dicuntur patriarchæ, non sint sacerdotes; sed per simulationem sacerdotum agant personam; nec aliter ludant; quam histriones in scena. Accedit *CYRILLVS Hierosolymitanus*, qui

* *comm. in Esaiam*, quem primus edidit *BERN. DE MONTFAUCON* in *coll. nou. patr. Græc. tom. II. p. 368. conf. MONTFAUCONIVM præfat. operi huic præmissa, cap. IV. p. 354.*

** *homil. VI. aduers. Iudæos, tom. I. oper. p. 656. edit. MONTFAUCONII.*

qui acriter contra Iudæos disputavit
atque inter inepta eorum commenta
retulit, quæ de illustri patriarcharum
suorum ortu confinxerunt. Grauiter
fane hæc ab eo sunt pronuntiata: ***

αἰσχύνομαι γὰρ λέγειν αὐτῶν τὰ πρόσ-
φαλα περὶ τῶν καλεσμένων παρ' αὐτοῖς νῦν
πατριάρχων πράγματα, καὶ τί τὸ τῶν
γένος, καὶ τίς ἡ μήτηρ; *pudet me, obiicere
illis recentia debis, quæ nunc apud illos vo-
cantur patriarcharum instituta, & quod nam
est eorum genus? quæ mater?* Porro me-
morabilis est EPIPHANII de Iosepho,
Iudæorum apostolo, ad christiana sa-
cra conuerso, narratio. Huius supra
iam fecimus mentionem; nec tamen
alienum est a nostri instituti legibus,
singulas eius partes, quæ ad patriar-
chas spectant, strictim percensere.
Quum apostolos μετὰ πατριάρχην, post
patriarcham; siue secundos ab illis esse, di-
xisset, de illis hæc subiecit: προσε-
δρεύουσιν τῷ πατριάρχῃ καὶ σὺν αὐτῷ πολ-
λάκις καὶ ἐν νυκτὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ συνεχῶς
διάγουσιν, *adsident hi patriarchæ & cum eo
sapius*

*** catech. XII. §. 7. p. p. 157. oper. edit.

MILLES.

sæpius diu noctuque versantur. * Deinde Hillelem eo tempore patriarchæ munus tenuisse; eumque a Gamaliele, in historia actuum apostolicorum commemorato, ortum ac procreatum esse: immo sub vitæ exitum nomen dedisse christo ac sacro lauacro initiatum fuisse, testificatur. Copiose de transitu Hillelis in christianorum castra quum disseruisset, inter alia tradit, commisisse eum filii sui curam Iosepho aliique spectatæ fidei viro atque ab his omnia administrata fuisse, διὰ τὸ ἔῃ τὸν πατριάρχην παῖδα ὄντα νηπιάζειν καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἀνατρέφεσθαι, quod esset puer ac proremodum infans & inter illorum manus educaretur. ** Paulo post eundem Hillelis filium εἰς πατριarchίαν τρεφόμενον, ad spem patriarchatus educari, dixit ac causam opportune addidit: ὁδεὶς γὰρ ἄλλος ἀρπάζει τὰς ἀρχὰς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ υἱὸς πατέρα διαδέχεσθαι, nemo enim alius magistratus apud Iudæos præcipit; sed filius patri succedit. *** Porro testatur, Iudam patriarcham Iosephum

* *hæres. XXX. cap. 4. tom. I. oper. p. 128.*
edit. PETAVII.

** *cap. VI. p. 130.*

*** *cap. VII. p. 130.*

phum apostoli munere exornasse eum-
que cum litteris in Ciliciam misisse, ut
decimas ac primitias ex qualibet ciuitate
peteret. * Ex iisdem EPIPHANII dictis
haud obscure colligitur, Tiberiade eo
tempore patriarchæ sedem fuisse. Super-
est denique THEODORETUS. ** Col-
loquium Eranistis & Orthodoxi de
grauioribus doctrinæ sanctioris capi-
tius finxit atque inter alia Eranistem
narravit hæc ex Orthodoxo rogasse ;
οἱ καλέμενοι ἐν τῶν Ἰουδαίων πατριαρχαι
ἐκ ἐν τῆς Δαβιθικῆς ὑπαρχῶσι συγγε-
νείας ; qui dicuntur Iudæorum patriarchæ ,
nonne sunt ex Davidica stirpe ? respondisse
ad hæc Orthodoxum , ἰδαμῶς , nequa-
quam : porro Eranistem quæsiuisse :
ἀλλὰ πόθεν ὀρμῶνται ; undenam igitur
sunt orti ? atque hoc tulisse responsum : ἐξ
Ἡρώδου τῆς ἀλλοφύλου , ὃς πατρώθεν μὲν
Ἀσκαλωνίτης ἐλώγχανεν ὢν , μητρώθεν δὲ
Ἰδουμαῖος . Ἄλλως τε καὶ αὐτοὶ παντὲς
ἠφάνισθησαν καὶ χρόνος διελήλυθεν , ἐξ ἧς καὶ
ἡ τῶν ἡγεμονία τὸ πέρας ἐδέξατο , ab
Herode alienigena , qui paterna origine As-
calonita ; materna vero Idumæus fuit. Præ-
terea

* cap. XI. p. 134.

** dialog. I. tom. IV. oper. p. 22. edit.
Paris.

terea illi omnino interierunt & dudum est, ex quo horum quoque principatus finem cepit. Nulla fane subest causa, cur adfentiamus LVD. ELL. DVPIN, *** qui Theodoretum non de patriarchis, qui post urbem euerfam Iudæis imperarunt; sed de principibus eorum Idumæis, Herode, Philippo, Archelao, ceteris interpretatur. Quis, quæso, hos patriarchas dictos esse, testatus est? His addi possunt testimonium PALLADII, infra notandum, & quæ a MARCELLO EMPIRICO * de Gamaliele patriarcha commemorantur.

§. III.

Quum ad testimonia de patriarchis Iudæorum enarranda accedimus, quæ scriptores, superstitioso plurium deorum cultui addicti, ad nos transmiserunt, tum non potest fieri, quin primo loco ADRIANVM imperatorem nominemus. Exstat eius epistola, admodum memoria digna atque ad Seruianum consulem perscripta, quam FL. VOPISCVS ** ex Phlegontis liberti

*** *diff. de antiqu. eccles. discipl. p. 10.*

* apud GOTHOFREDVM *not. in cod. Theodos. p. 238.*

** *vit. Saturnin. p. 719. tom. II. scriptor. histor. August. edit. Hackianæ.*

ti voluminibus in commentarios suos transtulit. Initium litterarum hoc est: *Aegyptum, quam mihi laudabas, Seruiane carissime, totam didici leuem, pendulam & ad omnia famæ momenta volitantem. Illi, qui Serapin colunt, christiani sunt & deuoti sunt Serapi, qui se christi episcopos dicunt. Nemo illic archisynagogus Iudæorum: nemo Samarites: nemo christianorum presbyter: non mathematicus: non aruspex: non aliptes. Ipse ille patriarcha, quum Aegyptum venerit, ab aliis Serapidem adorare; ab aliis cogitur christum.* Quisquis antiquarum rerum rituumque sacrorum, quorum discrimine Iudæi, christi cultores gentesque profanæ satis distinguebantur, non penitus expers est, fateri eum oportet, Adrianum ea tradidisse, quæ nullo modo inter se possunt coniungi, omniaque perturbasse. Itaque non miramur, doctorum virorum de vera huius effati sententia admodum diuersas esse coniecturas; nec eos conuenire, quid de patriarcha Adriani statui debeat. Quatuor eorum classes recte constitui, nobis videntur. Ad primam ii spectant, qui patriarcham illum superstitiosis Aegyptiorum paganorum religionibus præfuisse, arbitrantur. Sententiæ huius auctor habetur CAESAR

BARONIVS, *** qui nomen, inquit, antiquissimum est, tum a Iudæis; tum etiam a gentilibus vsurpatum, quod, sicut alia multa, in ecclesiam feliciter transiit. Non tantum enim Iudæi; sed & Aegyptii utebantur eo nomine atque primaria dignitate. Nam & Herodotus, quum agit de sacris Aegyptiorum, patriarchas illos nominat, qui principem locum in sacris tenent. Insuper vsus est eo nomine Adrianus imperator, Traiani successor. Num ea, quæ ex HERODOTO adfert, recte sese habeant, hoc loco nequit disquiri; ADRIANI certe testimonium minus est adsequutus. Quis enim credat, pontificem Aegyptiorum maximum vi ad adorandum Serapidem coactum esse? nec memini, vllum virum doctum ad partes BARONII accessisse. Secundæ classi viri summi, CLAVD. SALMASIVS * & IS. CASAVBONVS, ** adscribendi sunt, qui Alexandrinum cœtus christiani præfullem patriarchæ titulo ornari, suspicati sunt. Quam longe vero, qui ita
fen-

*** *annal. eccles. ann. CXII. §. 2. tom. II. p. 56.*

* *cum tr. de primatu papæ cap. IV. p. 43. tum not. in Vopiscum dict. loc.*

** *not. in Vopisc. loc. cit.*

sentiunt, a veritate recedant, grauissimis argumentis facile probatur. Alexandrinus episcopus non certo tempore in Aegyptum venit; sed perpetuo Alexandriae suum habuit domicilium; nec ad christum adorandum compelli potuit; sed sponte sua dulcissimum salutis nostrae auctorem diuino prosequutus est cultu. Rectiorem igitur ingressi sunt verba Adriani interpretandi rationem, qui ad *tertiam* classem referuntur atque hoc loco de Iudæorum patriarchis cogitandum esse, censent. Mirifice sane omnia in Iudæum hominem conueniunt, qui æque a christi; atque a Serapidis cultu abhorret. Eorum tamen, qui huic opinioni addictum significarunt animum, duplex est genus. Alii singularem patriarcham Iudæis Aegyptiis præfuisse ac sedem eius Alexandriae fuisse fixam, contra veterum monumentorum fidem fingunt. Erroneam hanc esse sententiam, quam PETRVS DE MARCA, *** GVIL. BEVEREGIVS, *

K 2

CAM-

*** de concord. sacerdot. & imp. libr. I. cap. 3. §. 5. p. 15.

* adnotat. in canon. VI. concil. Nicæn. tom. II. synodic. part. 2, p. 52.

CAMP EG. VITRINGA ** & PETR. IOS. CANTELIVS *** defendendam susceperunt. Quum alii antiquiores scriptores patriarchas hos Iudæorum Alexandrinos prorsus ignorant vnumque potius Iudæorum occidentalium existisse caput, consentiunt, testimonium certe Adriani probandæ huic coniecturæ haud sufficit. Alii ergo magis ad veritatem accesserunt, qui eundem Tiberiensem patriarcham hoc loco designari, recte sibi persuaferunt. Commendatur hæc interpretatio non solum sua probabilitate; sed etiam auctoritate virorum summorum, qui in eamdem sententiam ingressi sunt. Quum haud parvus eorum est numerus, ex multis paucos nominasse, fatis est atque in his SAM. PETITVM, * SAM. BAS-

** de *synagog. vet.* p. 518.

*** *histor. urb. metropolit. part I. libr. I. cap. 2. p. 8.*

* *observat. libr. III. cap. 3. p. 280* sqq. Notes, PETITVM sine causa a viris doctis erroris adcusari, quod Aegyptium patriarcham fingat. Hoc sane loco, quem diligenter perlegi, id, quod contrarium est aperte tuetur.

BASNAGIVM, * IO. CASP. SVICERVM, ** FRID. SPANHEMIVM, *** IO. PEARSONIVM, * IAC. BASNAGIVM, ** IAC. GOTHOFREDVM, *** IOS. BINGHAMVM, * BERN. MONTEFALCONIVM ** & summe venerabilem CHRIST. AVG. HEVMANNVM. *** His iure suo adiungi debent quarta classis scriptores, MATTH. LARROQVANNVS, * THOM. ITTIGIVS, ** &
K 3 vene-

* *exercitat. anti-Baron. p. 284.*

** *thes. eccles. voc. πατριάρχης tom. II. p. 670*

*** *oper. tom. II. p. 295.*

* *part. I. vindic. Ignat. cap. II. apud COTELERIVM tom. II. patr. apostolic. part. 2. p. 342.*

** *tum in histoir. de l'eglise libr. I. cap. 9. §. 8. tom. I. p. 47. tum in histoir. des Juifs libr. III. cap. 2. §. I.*

*** *not. in cod. Theod. tom. I. part. I. p. 238.*

* *origin. eccles. vol. I. p. 234. sqq.*

** *in antiquité expliquée tom. II. part. 2. libr. 3. p. 354.*

*** *diff. de S. Hippolyte §. XI. p. 12. sq.*

* *in obseru. ad Pears. vindic. Ignat. cit. loc.*

** *select. capit. histor. eccles. sec. II. cap. 5. §. 5. p. 275.*

venerandus pater meus, *** qui necessitatem quidem esse, non negant, patriarcham Iudæis tribuendi; nihilominus peropportune monent, totam epistolam ita esse comparatam tantisque erroribus confertam, ut quid mente conceperit; aut verbis expresserit imperator, nulla diuinatione intelligi possit. Hinc recte colligunt, eam prorsus ineptam esse testimonio, de christianis ritibus perhibendo. Eandem sententiam nobis quoque haud displicere, non diffitemur ac similitudine concludimus, auctoritatem huius epistolæ nihil valere ad probanda ac confirmanda ea, quæ de patriarchis Iudæorum per illam probare voluerunt viri docti. Maioris igitur momenti est IULIANI, Romani imperatoris ac desertoris christianarum religionum, locus, quo ἀδελφὸν Ἰσλὸν τὸν ἀδαισιμώτατον πατριάρχην, fratrem Iulum, patriarcham omni observantia dignum, commemorat * Præter hæc, quæ excitauimus, alia in veterum scriptorum monumentis de patriarchis Iudæorum exsta-

*** *histor. eccles. nou. test. sec. II. cap. 3. sect. 2. §. 2. p. 756.*

* *epist. XXV. p. 396. oper. edit SPANHEMII.*

exstare testimonia, nos quidem non recordamur.

§. IV.

Abunde ex his patet, Iudæis primis post partum virginis maxime salutarem seculis omnino præfuisse patriarchas, & muneris dignitate & auctoritate illustres. Ad quosnam ergo ex Iudæis spectet splendidissimum ac honorificum *patriarchæ* nomen? primaria hoc loco quæstio est; inter viros autem doctos admodum controuersa. Diuerfas eorum hac de re sententias nunc animus est percensere. Primo loco de SAMVELIS PETITI * coniecturis differemus, quod is primus diligentius in hoc argumentum inquisiuit ac ceteris feliciter progrediendi muniuit viam. Olim in ea fuit sententia vir doctissimus, Iudæis multos præfectos fuisse patriarchas, qui suis singulis ἀποδασμοῖς, siue prouinciis singuli præessent. Idem olim HUGO GROTIUS ** sensit; facile tamen ei ignoscitur, quod

K 4 aliud

* var. lect. cap. XXIV. tom. VII. crit. Anglic. p. 367.

** de imper. summar. potest. circa sacr. cap. X. §. 17. tom. IV. oper. theol. p. 262.

aliud agendo rem nostram breuiter ac strictim attigerit. Vt ita crederent, adducti videntur nonnullis patrum testimoniis, quæ perperam fuisse intellecta, satis euidentis est. Nec opus est, confutare dogma, quod veritati contrarium esse, ipse PETITVS perspexit. Nouam enim protulit, priori perinde ac ipsi veritati refragantem, coniecturam, his vsus verbis: *** *verum re penitus perspecta & adcuratius expensa, dicendum est, vnum tantum fuisse apud Iudæos patriarcham; non autem plures eodem tempore, qui omnibus, ubicumque essent, Iudæis præessent, quem נשיב דין dixerunt, id est, principem: Hellenistæ patriarcham. Argumenta, quæ ad confirmanda hæc addit, probandi vi prorsus destituta sunt. Prouocat ad ORIGENEM, cuius verba supra dedimus. Vnius principis is facit mentionem. Ergo vnum Iudæis tam occidentalibus; quam orientalibus patriarcham præfedissee, concludit PETITVS. Reuera hoc probandi genus est, quod a silentio duci, philosophi dicunt illudque nimis fallax esse, demonstrant. Insignis fane est error, nullum fuisse in occidentalibus partibus Iudæorum patriarcham; sed omnes vni eique orientali*

*** *observat. libr. III. cap. 3. p. 287.*

entali paruisse. Adducit quidem legem THEODOSII * hæcque eius verba: *hoc, quod de occidentalibus partibus patriarchis conferri consueuerat, eaque de patriarchis orientalibus interpretatur; sed pugnat contra eum legis initium, quo traditur, patriarchas excessisse.* Id nequaquam in orientales cadit, quorum imperio seculo XI. finem fuisse impositum, certum est. Præterea manifesto sibi ipse contradicit noster. Concedit enim, Ebraicum nomen, *אבא* idem esse; ac Græcum *patriarcha*. Atqui supra demonstratum fuit, illud æque principi Tiberiensi, ac æchmalotarchæ Babylonico tribui. Consequens ergo est, ut patriarchæ vtriusque communis sit titulus. Imperatores certe de patriarchis Iudæorum promulgarunt leges eosque in ciuium suorum numerum retulerunt; patriarchæ autem orientales non Romanis; sed Persis eo tempore paruerunt. PETITO iure suo adiungendus est FRID. SPANHEMIVS **

K 5

iuni-

* l. 17. cod. Theod. de Iudæis.

** tom. I. oper. p. 952. Idem PETR. DE MARCA de concord. sacerdot. & imp. p. 15. sibi persuasit. IS. CASAVBONVS exerc. I. in annal. Bar. s. 2. p. 17. quid de hac resentiatur, nolim definire.

iunior, celebris inter Reformatos theologus, inter quem & PETITVM hoc conuenit, vnum fuisse Iudæorum patriarcham. Atuero quum bene ipsi esset cognitum, nullo modo negari posse, quod in imperii Romani provinciis suum habuerint patriarcham Iudæi, duos fuisse patriarchas, occidentalem & orientalem, concedit; eos tamen sibi inuicem successisse, ita vt alter in alterius, orientalis in occidentalis locum surrogaretur hincque eodem tempore nonnisi vnus existeret. Falsam tamen hanc esse, controuersiam componendi, viam, chronologicæ & academiæ Israeliticarum & Babylonicarum rationes docent, quippe quas ætate omnino fuisse coniunctas, iamiam confecimus.

§. V.

Nullum ergo dubium est, quin magis illi ad veritatem accedant, qui duos Iudæorum patriarchas fuisse, existimant. Quum nec illi omni ex parte consentiant, haud abs re est, diuersas eorum sententias adcuratius exponere.

IACOBVS GOTHOFREDVS * de pa-

* not. in cod. Theod. tom. VI. part. I. p. 238. sq.

patriarchis nostris credidit, eosdem esse cum principibus, quos Iudæi נשיאים adpellant: duplex fuisse patriarcharum genus, alios aliis superiores: alios maiores; alios minores: minorum in variis imperatorum legibus fieri mentionem: ** iisdem certos fuisse ἀποδασμὸς, siue πατριάρχιας, quibus præfecti essent: maioribus maiorem fuisse & honoris dignitatem & muneris amplitudinem auctoritatemque: plures fuisse patriarchas maiores, Babylonienfes quippe & Tiberienfes. Idem fere statuit IAC. BASNAGIVS. Quamuis enim aperte doceat, *** vtramque Iudæorum nationem, tam orientalem; quam occidentalem, principes sibi constituisse, horumque occidentalem patriarcham; vocari alibi * tamen simili ratione patriarchas minores a maioribus discernit illosque horum potestati subiectos fuisse, monet. Inter alia hæc tra-

** huc refert l. 1. 2. & 13. cod. Theod. de Iudæis.

*** *histroir. des Juifs libr. III. cap. I. §. 2.*

* *ib. cap. II. §. 6.* Quem ducem sibi elegit, sequitur hoc quoque loco perillustis HOLBERGIVS *hist. Iud. tom. II. p. 358. & p. 367.*

tradit: *le patriarche avoit sous lui des officiers considerables, dont les uns s'appelloient, comme eux Rosch Abbot, patriarches ou chefs des peres & les autres estoient des Apotres.* Velim sane, virum celeberrimum vel vnicum talmudicorum; aut rabbinicorum scriptorum de ראשי אבות capitibus patrum, quos memorat, adduxisse testimonium. Mihi quidem numquam nomen illud occurrit; neque ab aliis notatum esse, meinini, adeo ut causa sit, cur inter figmenta ea referenda esse, censeam, quæ de illis differit BASNAGIVS. GOTHOFREDVS, qui nihil prætermisit, quod ad confirmandam suam sententiam valere, putabat, nonnisi tria imperatorum edicta excitavit, quasi in illis de patriarchis minoribus perhiberentur testimonia. Vtrique priori parum ponderis inest. Quum in prima lege recensendorum Iudæorum procerum hic ordo servatur: *Iudæis & minoribus eorum & patriarchis; in secunda vero hæc leguntur: qui devotione tota synagogis Iudæorum, patriarchis; vel presbyteris se dederunt*, sicque non solum de patriarchis adhibetur numerus multitudinis, uti in scholis grammaticorum loquuntur; sed etiam patriarchæ post maiores nominantur, utrumque in ראשי siue patriarchar-

patriarcham illum, quem vocat, maiorem non conuenire, arbitratur hosque ab illo distinguendos esse, colligit. Quisquam tamen videt, *maiorum*, heic & alibi ** commemoratorum, nomen latius patere & idem esse; ac *procerum Iudeorum*, quorum itidem in legibus imperatorum fit mentio. *** Quod si malis CAMP. VITRINGAM * sequi, qui per maiores intelligi, credit, laicos synagogarum rectores & consules, qui פְּרָשִׁים vocantur, non repugnabimus; certum tamen est, minus recte ex ordine, quem tenuerunt imperatores, colligi, patriarchas illis fuisse inferiores. Simili modo *hierei*, *archisynagogi* & *patres synagogarum* enumerantur, * * quamuis archisynagogi, patres synagogarum & archierei sine omni dubitatione hiereis antecesserint, vt recte, quem laudauimus, VITRINGA *** contendit, licet aliam tueatur sententiam GOTHOFREDVS. Nec apte ex multitudinis nume-

** l. 23. cod. Tb. de Iudeis & l. 3. eiusdem codicis ne christian. mancip. Iudeus hab.

*** l. 10. cod. Theod. de Iudeis.

* de synagoga veter. p. 590.

** l. 4. cod. Tb. de Iudeis.

*** de decem otiosis p. 268.

numero id probari potest, quod probare suscepit. Pertinuit sane lex non solum ad patriarcham, qui ea tempestate summam rerum administrabat; sed ad eos etiam, qui insequuti sunt. Alibi * *clarissimorum & inlustrium patriarchorum* fit mentio, quos recte de maioribus suis patriarchis interpretatus est idem GOIHOFREDVS ** ac PETITO, secus sentienti, contradixit. Maiorem probabilitatis speciem præ se fert lex decima tertia, quæ aperte duplex genus patriarcharum fuisse, testari videtur. Hæc enim ibi inuenimus scripta: *nos interea in conseruandis eorum priuilegiis veteres imitemur, quorum sanctionibus definitum est, ut priuilegia his, qui inlustrium patriarcharum ditioni subiecti sunt, archi-synagogis patriarchisque & presbyteris ceterisque, qui in eius religionis sacramento versantur, nutu nostri numinis perseuerent ea, quæ veneranda christiana legis primis clericis sanctimonia deferuntur.* Quisquis sine partium studio hæc consideraerit, velit nolit, fateatur, oportet, valde obscura ea esse. SAM. PETITVS ***
pri-

* l. 8. & 13. cit. tit.

** dist. loc. p. 246.

*** var. lect. cap. 24. p. 369.

primus corruptum esse locum, suspi-
catus est: nos, inquit, *e litterarum ductu*
emendandum putamus hoc modo: archisyna-
gogis patri, hiereisque ac presbyteris. Op-
posuit se ei GOTHOFREDVS, * nihil-
ominus addit: *probabilius quis reponeret*
archisynagogis archiereisque atque ad LAM-
*PRIDIVM *** prouocat, cuius hoc est
effatum: *quodam tempore festo, vt solent,*
Antiochenses, Aegyptii Alexandrini, laceSSI-
uerant eum conuiciolis, Syrum, archisynago-
gum, eum vocantes archihiereum. Accessit
ei IAC. RHENFERDIVS *** ac post-
quam patriarchas novos ex synagoga
proscripserat locumque nostrum plane
in mendo cubare; nec patrem PETITI
admittendum esse, docuerat; vocem
hiereisque omnino restitui oportere, mo-
net. Grauter id quidem tulit VI-
TRINGA * ac contra emendandi ve-
terum monimenta temerariam libidi-
nem verbosius declamat; re ipsa tamen
nihil adfert, quod ad tuendos patriarchas

* not. ad hanc legem p. 250.

** vit. Alex. Seu. cap. 28.

*** diff. II. de decem otios. cap. IV. §. 26.
sqq.

* de decem otiosis p. 286. adde, quæ de
synagog. vet. p. 521. disputat.

chas illos faciat. Nobis certe admodum probabilis videtur coniectura, legendum esse *hiereis*, primum quod manifesto ii enumerantur, qui in synagogis rem sacram faciebant; deinde quod alibi archisynagogi, hierei & patres synagogarum eodem modo coniunguntur. EPIPHANIVS: ** ἀρχισυναγωγῶν, καὶ ἱερέων, καὶ πρεσβυτέρων, CONSTANTINVS imperator: *hiereos* & *archisynagogos* & *patres synagogarum*. *** Vtcumque sit, id expeditum est, legis nostræ, dubiæ fane & controuersæ, auctoritatem non sufficere ad fingendum duplex patriarcharum genus.

§. VI.

Vnum ergo qui patriarcharum genus; duos vero Iudæis præfuisse, statuunt, rectiorem amplectuntur hac de re sententiam. Quodsi fane ea, quæ de patriarchis in veterum monimentis tradita sunt, cum iis, quæ æchmalo-

** *hæres. XXX. §. II.*

*** *l. 4. cod. Theod. de Iudæis.* Vocem *hiereis* respondere Ebræo nomini כהנים nulum est dubium. conf. VITRINGA de *synag.* p. 525. sq. & RHENFERRIVS *dict. loc.* p. 283.

lotarcha Babylonico & nasi; siue principe Israelitico supra exposuimus, comparamus, apte ea inter se conuenire, intelligimus. Hæcque fuit causa grauissima, cur viri doctissimi, dum *patriarcharum* nomen explicant, duos eo nomine ornatos fuisse, sibi persuadent; alterum in oriente sedem habuisse, quem Babylonici ראש הגולה id est, *principem exulum*, adpellarunt; alterum in occidentis prouinciis vitam degisse eundemque esse cum נשיא siue rectore Tiberiensis academiae. Ita censuerunt CAMP. VITRINGA, * HERM. WITSIVS, ** IOS. BINGHAMVS, *** SEB. NAN. TILLEMONTIVS, * PETR. ZORNIVS ** atque alii. Iis quidem lubentes accedimus; nec tamen diffitemur, si rem spectes, vera tradidisse viros doctos; si verba, cautione opus esse, ne contra veterum scriptorum fidem falsa admittantur. Quare haud piget, singulas nostræ

* de *synagog. vet. libr. II. cap. 5. p. 523.*

** *miscell. sacr. tom. II. exerc. 12. §. 4.*

*** *originib. eccles. vol. I. p. 223.*

* *histoir. des empereurs tom. II, p. 988.*

** *hisor.. fisci Iud. p. 389.*

stræ sententiæ partes enarrare, ut quisque intelligat, quid nostro iudicio certum; quid fabulosum sit: I) ante omnia tenendum est, duos fuisse Iudæorum principes, alterum rexisse orientales; alterum occidentales Iudæos: II) principem Iudæorum, quem נשיא adpellant ac inferiori ætate Tiberiade domicilium habuisse, tradunt, eundem esse cum patriarcha, a diuis imperatoribus atque a christianis doctoribus sæpenumero commemorato. Præcipua quum hæc disputationis, quam suscepimus, sit quæstio, mirum est, plerosque eam adfirmasse; neminem vero de probanda ea adducendisque, cur ita sentiant, rationibus cogitasse. Ingenue confitemur, tam pauca de נשיא siue *principe* illo a Iudaicis scriptoribus esse tradita, ut iusta argumentandi ratione id demonstrare, non audeamus. Nihilominus si reputamus, cum nullius supremi magistratus in Iudaicis mentionem fieri præter נשיא tum nomina patriarcharum Hillelis, Gamalielis, cum principibus illis, uti infra ostendendi locus erit, optime conuenire, maxime sane ad veritatem accedere, cognoscimus, patriarchas eosdem esse ac נשיאים siue principes. Erronea ergo est
est

est sententia I O. MORINI, * * * qui prorsus nullam patriarchæ in scriptis Iudaicis fieri mentionem, sibi persuasit. Quodsi vero quæris, cur principes *patriarchæ* nomen tulerint? num ipsi Iudæi, qui Græce loquebantur; an gentes profanæ; an christiani homines eius fuerint auctores? hisque similia, ad ea, per inopiam monimentorum, quid respondeam, non habeo. III) æchmalotarcham Babylonicum, si non maiore; eadem tamen cum principe, vsum fuisse apud ciues suos potestate, concedimus; sed vtrique *patriarchæ* titulum fuisse communem, dubitamus. Quæcumque adhuc excitauius, de patriarchis Iudæorum monimenta, ad vnum omnia de nasi; seu principe occidentali oportet intelligi. Non possumus ergo, quin libenter IAC. RHENFERO * subscribamus, rem bene ac circumspecte ita explicanti: *notum itaque est ὅτι ἐξαγώνιον, habuisse Iudæos etiam post urbem captam principes, id est, summos rerum suarum moderatores* ὅτι

L 2 syne-

* * * *exercit. bibl. libr. II. exercit. 3. cap. 1. p. 256.*

* *de decem otios. diff. II. cap. 4. §. 10.*

synedrii præsides. Eorum unus in Babylonia erat, ראש הגולה achmalotarcha vulgo dictus; alter in Palestina, summi synedrii præsides & plerumque etiam academiae supremus rector, quem נשיא principem vocabant. Hunc posteriorem Græci Romanique scriptores, ceu sibi propriorem & notiore imperioque Romano subiectum, passim memorant & patriarcham adpellant.

CAPVT SEXTVM
DE
PATRIARCHARVM
IUDAEORVM OFFICIO,
POTESTATE ET
REDITIBVS.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι Σ

Primum quæritur, quo- Aliisque, quæ iisdem
modo patriarchæ caesaribus accepta tu-
munus suum sint lerunt, beneficiis
consequuti §. I. II. §. IX.
Deinde, qua vti sint *Porro* de redivibus,
potestate tam gene- maxime auro coro-
ratim §. III. nario, quod illis
Quam speciatim in cau- per apostolos mitte-
sis ecclesiasticis §. IV. bant Iudæi §. X. XI.
Ciuilibus §. V. Hincque collectis eo-
Et criminalibus §. VI. rum diuitiis &, quæ
Tum de honorum ti- inde nata fuit, lu-
tulis, quos illis non xuria §. XII.
solum Iudæi §. VII. *Denique* de modo,
Sed etiam ipsi Roma- quo patriarcha fini-
norum imperatores uerit suam potesta-
concefferunt §. VIII. tem, agitur §. XIII.

§. I.

Abunde ergo patere, arbitramur,
patriarchas Iudæorum, quorum

in legibus imperatorum veterum facta est mentio, eosdem esse cum *principibus*, quos rexisse olim Iudæos, ipsi tradiderunt. Ab omnibus, quibus antea impediēbamur, interrogationibus expediti, ad singulas officii, quod patriarchis nostris creditum erat, partes enumerandas & explicandas eius rationes accedimus. De tractandi ordine cogitantibus, eum eligendum esse, nobis visum fuit, ut primum de modo, ad hoc dignitatis fastigium perueniendi, commentemur: deinde de muneris natura ac indole dicamus, siue ad negotia, quæ curæ eorum commissa erant; siue ad potestatem, illis relictam; siue ad auctoritatem, qua nomen eorum apud alios valebat; siue ad præmia ac redditus, illis concessos, aduertamus animum: denique quomodo imperii factus sit finis, explicemus.

§. II.

Prima quæstio est, quomodo patriarchæ honores hos hancque potestatem consequuti sint? Nullum eligendi iuri locum fuisse; sed splendidissimum munus, tamquam hereditatem, filiis a patribus traditum, certis constat documentis.

cumentis. Consulto de annalibus Ebræorum tacemus, quibus nomina singulorum patriarcharum litteris consignata sunt eorumque series est enarrata. His luculenter conficitur, post patris ex hac vita discessum, filium hanc, quam ille administrauerat, provinciam suscepisse. Commemoranda potius censemus, quæ, EPIPHANIO auctore, comperta habemus. Refert is, hanc esse Iudæorum de patriarcharum successionem legem: *ὁ υἱὸς πατέρα διαδέχεται*, *filium excipit patrem*, * idque abunde confirmat exemplo Hillelis patris & Iudæ filii. Multa sane continet EPIPHANII narratio, quæ inde repetere, nostra interest. Quum Hillel finiret mortalitatem, filium eius fuisse *κομιδὴν νέον*, *valde tenerum*, tradit. Quamvis ergo minor esset ætate, quam ut rite fungeretur gravissimo munere; nihilominus usus est patriarchæ nomine & dignitate. Hinc lucem accipiunt verba historici nostri: *διὰ τὸ εἶναι τὸν πατριάρχην παῖδα ὄντα νηπιάζειν*, quæ PETAVIVS ita latine vertit: *quod esset patriarcha adhuc ætate puer ac prope-modum infans*; rectius vero videntur sic

L 4

expri-

* *hæres. XXX. §. 7. p. 130.*

exprimi: quod patriarcha, quum puer esset, adhuc erat minorennis. Hanc enim vocis *νήπιος* ** esse significandi vim, viri docti iam dudum obseruarunt. *** Non solum igitur opus fuit tutore, cui pupillus traderetur; sed etiam rerum, a patriarcha gerendarum, administratore. Vtrumque instituendi pater ius potestatemque habuit. Hinc definite EPIPHANIVS narrat, commisisse Hillelem filium suum Iosepho aliquo spectatae fidei viro, atque addit: *τὰ πάντα ἐπὶ αὐτῷ διατετέλεσται διὰ τῶν δύο τούτων*, omnia peragebantur per duo illos, quippe quæ ad munus patriarchæ spectabant, quia pupillus *ἐν χειρὶ αὐτῶν*, in manibus eorum educabatur. Quum ad iustam peruenisset ætatem Iudas, ipse summam rerum curam suscepit & vt tutori suo gratias referret, ornauit eum splendidissimo apostoli honore. * Quod si quæris, qui suam fuerit apud Iudæos annus legitimus? respondet SAM. PETITVS: ** *duplex est apud Iudæos pubertas, plena at-*
que

** §. 6.

*** conf. IO. CHRIST. WOLFIVM *cur. philol. & critic. tom. II. p. 742.*

* §. II. p. 134.

** obseruat. libr. III. cap. 3. p. 273.

que civilis: hac definitur anno tertio decimo: illa anno vicesimo. Civilem pubertatem ubi essent adsequuti, id est, annos natæ essent XIII. ad sua mitti poterant negotia habebantque testamenti factionem & dicuntur בני מצוה filii præcepti; atvero publica non obibant munia ante plenam pubertatem, id est, annum ætatis vigesimum, si modo habitum puberum iam præferrent. Non alienum fuisse id a moribus Iudæorum, ut quum pater adhuc in viuis esset, filius aut patriarchæ nomen sibi adscisceret; aut ipsum munus fusciperet, Gamalielis exemplo patet. De hoc ait R. DAVID GANZ: *** ר' קבל נשיאתו בחיי אביו R. Gamaliel accepit principatum suum, dum pater eius vivebat.

§. III.

Potestatem, qua utebantur patriarchæ, non absolutam; sed precariam, uti in scholis loquuntur, atque in benigniore imperatorum Romanorum voluntate positam fuisse, quantum illam tolerauerint, secundo loco nunc monemus. Neminem, credimus, rerum Iudaicarum ac tristioris earum isto tempore status tam ignarum esse, ut

L 5

hac

*** zemach David. f. 30. b.

hac de re dubitet. Loquantur pro nobis leges imperatorum, de patriarchis nostris latæ, quibus modo pristina iura illis adimuntur; modo restituuntur. Iis præcipiunt cæsares, quæ mandanda erant, atque aliis rebus, quas vetare libuit, interdiciunt. Patriarchas ergo imperio Augustorum subiectos fuisse, luculenter patet. Confirmantur hæc insigni effato ORIGENIS, * quo omnia, quæ ad hanc disputationem referri possunt, adcurate & perspicue explicauit: καὶ νῦν γὰρ Ρωμαίων βασιλευόντων καὶ Ἰουδαίων τὸ δίδραχμα αὐτοῖς τελέειν, ὅσα συγχωρῆντος Καίσαρος ὁ ἐθνάρχης παρ' αὐτοῖς δύναται, ὡς μηθὲν διαφέρειν βασιλεύοντος τῆ ἑθνῆς, ἴσμεν οἱ πεπειραμένοι. γὰρ, τε καὶ κριτήρια λεληθότως κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ δικάζονταί τινες τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἔτε μετὰ τῆς πάντῃ εἰς τῆτο πάρρησίας, ἔτε μετὰ τῆ λαμβάνειν βασιλεύοντα, certe nunc quum Iudæis, Romanis imperantibus, didrachma pendunt, quantum, concedente cæsare, in ipsos auctoritatem habeat ethnarcha, ut nihil differat ab eo, qui regnum obtineret in gentem, scimus, qui sumus experti. Fiunt etiam iudicia latenter secundum legem ἔ

non-

* epist. ad African. §. 14. tom. I. oper. p. 28. edit. DE LA RVE.

nonnulli morte damnantur, non quidem cum plena omni ex parte libertate; sed tamen non inscio imperatore.

§. IV.

Accedimus ad *tertium* disceptationis nostræ caput. Quum triplex causarum est genus, de quibus summus magistratus cognoscere solet, ita ut aliæ ad rem sacram: aliæ ad civilem vitam: aliæ denique ad pœnas spectent capitales, quanta patriarcharum in singulis fuerit potestas, distincte explicare, animus est. Initium a cultu diuino rebusque, ad eum pertinentibus, faciemus. Ea tempestate, qua patriarchæ Iudæis præerant, omnis eorum religio sacræque cærimonix synagogis continebantur. Hinc sequitur, dum de auctoritate patriarcharum in causis ecclesiasticis agimus, necesse esse, ut in synagogis potissimum oculos figamus ac qualis ibi patriarchæ locus, quæ iura, sedulo perquiramus. Sicuti patriarchæ munus parum cohærebat cum officiis synagogæ; ita nec fieri potest, ut inter hæc illud numeremus. Nihilominus ipse VITRINGA, summus synagogæ architectus, concessit, apud ipsos in causis religionis summum fuisse arbi-

arbitrium. * Illustria fane huius rei conseruata nobis sunt hæc documenta : I) viri sacri ordinis potestati eius subiecti erant. THEODOSIVS ** senior de his ita loquutus est: *qui deuotione tota synagogis Iudæorum, patriarchis; vel presbyteris se dederunt & in memorata secta legi ipsi præfident, cetera.* Clariora his sunt verba legis, ab ARCADIO & HONORIO latæ: *** *nos interea in conseruandis eorum priuilegiis veteres imitemur, quorum sanctionibus definitum est, vt priuilegia his, qui inlustrium patriarcharum ditioni subiecti sunt, archisynagogis, patriarchisque & presbyteris ceterisque, qui in eius religionis sacramento versantur, nutu nostræ numinis perseuerent ea, quæ venerandæ christianæ legis primis clericis sanctimonia deferuntur.* Quid, quæso, apertius aut mente concipi; aut oratione exprimi potest; quam ditioni patriarcharum nostrorum subiectos fuisse archisynagogos & presbyteros? II) porro certum est, in potestate nostrorum patriarcharum id fuisse, vt varios synagogæ honores iis, quos illis dignos iudi-

* de synagog. vetere libr. II. cap. 5. p. 522.

** l. 2. cod. Theod. de Iudæis

*** l. 13. cod. Tb. de Iudæis.

iudicabant, conferrent. Quare THEODOSIVS, * quum de iis legem ferret, quos vt in societatem sacrorum reciperent, Iudæos nonnulli cogere sibi sumserunt, aperte scripsit: *primates clarissimorum & inlustrium patriarcharum arbitrio manifestum est suam habere de religione sententiam.* Hinc factum est, vt Iudas patriarcha Iosephum in Cili-
ciam ablegaret, vt presbyteros alios-
que synagogæ antistites, qui perditorum morum conuicti erant, a munere sacro remoueret, teste EPIPHANIO. **
Quid? quod PALLADIUS, vitæ Ioannis chrysoptomi scriptor, acriter conqueratur, patriarcham munera ecclesiastica vendere & vt maiorem sibi conquirat nummorum copiam, sine causa nonnullis pristinam dignitatem adimere & ad alios transferre. *** III) memorie proditum est, patriarchas tantum sibi adrogasse, vt nouas exstruerent synagogas. Iure sane hanc ob rem in HONORII AC THEODOSII * offensio-
nem

* l. 8. cit. loc.

** cit. loc. §. II. p. 135.

*** conf. IAC. BASNAGIVM *histroir. des Juifs* tom. II. p. 695.

* l. 22. cod. Theod. de Iudeis.

nem incurrit Gamaliel atque in causa fuit, cur illi ad Aurelium rescriberent: *ut deinceps nullas condi faciat synagogas.* His si ea addas, quæ supra demonstraui, inter doctores legis Iudaicæ semper principem tenuisse locum *נשיאים* siue patriarchas, quanta eorum in rebus sacris fuerit auctoritas, facile cognosces. conf. H V G. GROTIUM. **

§. V.

Pergimus ad causas ciuiles. Num de his cognoscendi, patriarchæ ius habuerint, grauitè inter se dissentiunt viri docti. Nonnulli sine omni dubitatione id adfirmant, ex quorum numero SAM. PETITVS * nihil prætermisit, quod ad confirmandam hanc sententiam faciat, ab aliis ac præcipue IAC. GOTHOFREDO ** notatus ac refutatus. Alii id, quod contrarium est, contendunt ac dum ad Iudæorum, imperio Romanorum subiectorum, statum pene seruilem prouocant, iudican-

** *de iur. summar. potest. circa sacr. cap. IX. §. 15. p. 251.*

* *var. lect. cap. 24. p. 379. sq.*

** *not. in cod. Theod. tom. VI. p. 240.*

candi facultatem illis fuisse, negant. In hac opinione fuit IAC. RHENFERRIVS; *** nec diffitemur, admodum vero similem esse hanc coniecturam. Nihilominus si vtraque pars de suo quid remittere velit hincque sententia, inter illas media, admittatur, facile eos putamus posse coniungi. Quum præcipue hoc loco de conditione Iudæorum sub imperatoribus civili sit quæstio; nec fieri possit, vt de ea fuse disputemus, lectorem ad doctissimum GOTHOFREDVM * liceat ablegare. Id certum est, Iudæos habuisse iurisdictionem voluntariam, ita vt litigantes arbitros constituerent, quamvis alioqui omnino legibus Romanis essent obnoxii atque ad eas vitam componere deberent. Comprobat hæc illustre ARCADII & HONORII ** edictum: *Iudæi, communi Romano iure viuentes, in his causis, quæ tam ad superstitionem eorum; quam ad forum & leges ac iura pertinent, adeant solemni more iudicia omnesque Romanis legibus inferant & excipiant actiones. Siqui vero ex his communi pactione ad similitu-*

*** diff. II. de decem otios. cap. IV. §. 13.

* cit. loc. tom. I. p. 102. sqq.

** l. 10. cod. Th. de iurisdic. & l. 8. eiusd. cod. de Iudæis.

*litudinem arbitrorum apud Iudæos in civili duntaxat negotio putauerint litigandum, sortiri eorum iudicium iure publico non vetentur. Eorum etiam sententias iudices exsequantur, tamquam ex sententia cognitoris arbitri dati fuerint. Per hanc legem nulla relictæ est Iudæis iurisdictio, præter arbitrariam; nec repugnant ei verba eorundem imperatorum de Iudæis: sint igitur etiam a curialibus alieni pareantque legibus. *** Nefas enim est, ultra quam fatis est, progredi ac contra imperatorum voluntatem ampliorem eorum verbis tribuere significandi vim. Satis constat, totam legem ad sacrum ordinem spectare, hincque non potest fieri, quin *leges*, quibus eos parere, permittit legislator, de iis intelligamus, quæ ad Iudaicam superstitionem pertinebant. Quod paullo ante diximus, omnino Iudæis speciem iurisditionis relictam fuisse eorumque proceres, quorum caput fuit noster patriarcha, de litibus eorum cognouisse, aliis quoque confirmatur argumentis. Quando inter ea, quæ a Gamaliele peragi vetant imperatores, id quoque repositum esse, videmus: *, *ut christia-*
nos*

** l. 13. *cod. Tb. de Iudæis.*

* l. 22. *cod. Tb. de Iudæis.* Doctissimus

*nos nullam habeat copiam iudicandi & si qua inter eos ac Iudæos sit contentio, a rectoribus prouinciæ dirimatur, annon recte concluditur, liberam eis fuisse de Iudæis iudicium ferendi, facultatem? Edixerunt hæc HONORIVS & THEODOSIVS eademque, breui interiecto spatio, ita repetierunt: * siqua inter christianos & Iudæos sit contentio, non a senioribus Iudæorum; sed ab ordinariis iudicibus dirimatur. Alibi memoratur, ** primates Iudæorum in synedriis dominari. Non ignoro, quanta inter viros doctos de synedriis his sit contentio; nec lubet, eis accedere, qui talem credunt ista ætate synedriorum fuisse formam ac indolem, qualis stante republica fuit; nihilominus non possum a me impetrare, vt omne iudicis officium ex illis proscriptum fuisse, mihi persuadeam. His denique ea addas, quæ doctores Iudæorum atque in his*
maxi-

codicis interpretes recte monet, quæstionem hic esse de Iudæo reo, num ad christianum; an iudæum iudicem deferri eius causa debeat.

** l. 15. cod. de Iudæis.*

*** l. ult. cod. Th. de Iudæis.*

maxime R. MOSES BEN MAIMON de synedriis commentatur., vbi tradit, per solemnem consecrandi ritum, non-nisi auctoritate principis in terra sancta peragendum, doctores adeptos esse facultatem, iudicandi. *** Quæ si iunctim sumo, vera mihi omnino videtur sententia, quæ his continetur capitibus: Iudæi omnino iurisdictioni magistratuum Romanorum subiecti fuerunt: imperatores, quo quisque erga Iudæos benignior erat; eo magis hoc eorum arrogantiae indulerunt, ut ex suorum numero quisque sibi eligeret controuersiarum arbitros, facto compromisso: quum doctores academici & maxime eorum dux ac caput legum, quibus gloriabantur, patriarcharum peritissimi haberentur, sponte sua ceteri iudicandi munus iis obtulerunt idque fecerunt eo libentius; quo aptius illis id videbatur, ad inanem proprii regis adfectandam gloriam: accessit, quod alioquin maxima apud Iudæos valeret patriarcha auctoritate, hocque factum est, ut vel inscio imperatore, iusto maiorem ille sibi vindicaret potestatem, de qua ORIGENES testatur; Iudæi vero ultro obse-

*** de synedriis cap. 4.

obsequerentur, eo consilio, ut homini Iudæo, non profano, parere viderentur.

§. VI.

Accedimus denique ad difficillimam huius argumenti quæstionem: num capitalis rei aliquem damnandi eique mortis poenam inferendi, ius habuerint patriarchæ? Controuersiæ huius auctor est ORIGENES, * cuius verba, quæ huc spectant, supra dedimus. Aperte enim ait: καὶ ἀδικάζονται τινες τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ, nonnulli morte damnantur. Sine omni dubitatione fidem ei habuerunt: CAES. BARONIVS, ** PAVLL. PEZRON, *** PETR. DAN. HVETIVS * & CAMP. VITRINGA. ** Alii secus sentiunt atque in his PETR. ZORNIVS *** & ill. LVD. HOLLBERGIVS * gene-
M 2 ratim

* *epist. ad Afric. §. 14.*

** *annal. eccles. ann. CCXXIV. §. 9.*

*** *in antiquité des tems defendue cap. IV. p. 278.*

* *not. in comm. origenis p. 29.*

** *cit. loc. p. 522. adde TILLEMONTIVM histoir. des emper. tom. II. p. 984.*

*** *histor. fisci Iud. p. 397.*

* *histor. Iudaic. tom. II. p. 370.*

ratim contendunt, iuri vitæ & necis, quod ORIGENES Iudæis tribuit, manifesto aduersari feruitutis, qua Iudæi premebantur, conditionem ac naturam exilii. Haud inepte ita disputari, non diffitemur; nec tamen negari potest, maius huic sententiæ pondus addere aliud eiusdem ORIGENIS ** testimonium: *annon iure dicitur, inquit, in hac parte mortuus sermo legis, cui nulla sacrificia, nullum sacerdotium, nulla leuitici ordinis deferuntur ministeria. Homicidam non punire potest; nec adulterum lapidare: hæc enim sibi vindicat Romanorum potestas.* Sibi ipsum contradicere litteratissimum doctorem, æque vidit IAC. BASNAGIVS; *** ac confessus est, nullam exsistere viam, vtræque effata, manifesto inter se pignantia, conciliandi; nisi prius non de pœna mortis; sed de iure, in synagogis reos flagellandi, interpreteris. Atuero parum hæc explicatio respondet iis, quæ ORIGENEM mente concepisse, orationis nexus docet. Loquitur enim de Susannæ historia ac monet, contra veritatem eius nullo modo adduci posse,

** apud H VETIVM *loc. cit.*

*** *histroir. des Juifs tom. II. p. 636.*

se, quod Iudæi, in exilio Babylonico, nullum ius habuerint, reos in ius vocandi & de iis ferendi sententiam. Concludendi ergo rationem esse falsam, ut rite demonstraret, prouocauit ad Iudæos sui æui eosque itidem, sublata illorum republica, eandem sibi adrogare potestatem, contendit. Quare ne cogitare quidem potuit de flagellatione. Scriptor enim fragmenti de Susanna expresse ait: *καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς, & occiderunt eos.* Nobis vero rectius admittenda esse videtur facilis distinctio iusti & iniusti: eorum, quæ Iudæos facere oportuit, quæue insolenter re ipsa perpetrarunt. Haud obscure id nobis significauit ORIGENES, qui bene ac prudenter verbis: *καὶ κατὰ δικάζονται τινες τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ*, hæc subiiecit: *ἔτε μετὰ τῆς πάντῃ εἰς τὸ παρρησίας, ἔτε μετὰ τῆς λανθάνειν βασιλεύοντα*, non quidem cum plena omni ex parte libertate; sed tamen non inscio imperatore. Consequens ergo est, ut ius vitæ & necis Iudæis illius ætatis prorsus abiudicemus; concedamus tamen, tantam fuisse eorum audaciam & impudentiam, ut sub imperatoribus minus seueris; sed benignis ac mollioris ingenii, de capi-

capite reorum ferre sententiam, scelere nefando sibi fumerent. Poenas ecclesiasticas a reis repetere variique generis *ἀναθημάτων* exercere, illis omnino liberum fuit. Testatur hanc in rem non solum Iosephi exemplum apud EPIPHANIVM; * sed etiam lex THEODOSII ** eiusque filiorum, quæ prohibuerunt, ne a iudicibus Iudæi cogerentur, eos in sectam suam recipere, reclamantibus legis suæ primatibus, quos ipsi iudicio suo ac voluntate proiiciunt. *** Aliquando vero in synagogis nonnullos crucis supplicio; aut alio mortis genere adfectos fuisse, auctore EVSEBIO, **** habemus compertum.

§. VII.

* *hæres. XXX. §. 11. p. 134. sq.*

** *l. 8. cod. Tb. de Iudæis.*

*** haud obscurum est, verbi *proiiciendi* hoc loco virtutem esse, ritum iudaicum, *חרם* dictum, quo quis a sacrorum communione excludebatur, denotandi. De eo plenius scriptorum de Iudæorum antiquitatibus libri; nec est, quod de iis fusius differamus. Illis addas interpretes oraculorum diuinorum *Io. IX, 22. XVI. 12.* & quos ibi laudat WOLFIVS *cur. philol. & critic. tom. I. p. 904. & 949.*

**** *hystor. eccles. libr. V. cap. 16. p. 281. sq.*

§. VII.

*Quarto obseruandum est, patriarchæ dignitatem minus amplam; quam honorificam fuisse ac illustrem. Summum fane eius exstitisse splendorem, luculentum perhibent testimonium honoris tituli ac magnifica nomina, quibus patriarchas tam a Iudæis; quam ab ipsis Romanorum imperatoribus ornatos fuisse, accepimus. De utroque genere iam dispiciamus. Iudæos quidem principibus suis honorificum nomen *rabban*, id est, *magistri nostri*, attribuisse, recte obseruauit IAC. BASNAGIUS. * De eo generatim sic scripsit R. DAVID GANZ: ** רבן וזוא שם חשוב במעלה יותר * * * *rabban nomen censetur maius dignitate; quam raf & rabbi; maiore autem cura rem explicauit R. NATHAN, **** cuius hæc sunt verba: גדול מרב רבי וגדול מרב רבן שמו ולא מצאנו *rabbi* אדם שנקרא רבן חוץ מין הנשיאים *excellentior titulus est; quam raf: rabban maior; quam rabbi; at simplex nomen eius maius; quam rabban; nec reperimus, quem-**

M 4

quam

* *dict. loc. p. 606.*** *zemach. David. ann. MMMDCCLXI. f. 28. a.**** *in aruch. voc. אב"י.*

quam vocatum fuisse rabban, præterquam principes. Idem confirmavit R. ABRAH. SACCUTVS * ac opposuit se R. MOS. BEN MAIMON, ** qui contra veritatem rabban vnum ex communibus doctorum titulis fuisse, crediderat, sicque conclusit: לא מצאנוהו לשום חכם non reperimus illud cum ullo sapiente; sed cum principibus duntaxat. Hinc nulla causa subest, cur dubitemus, principes Iudæorum vindicasse sibi titulum רבן Nec tamen firmis demonstrari potest rationibus, omnes, qui patriarchæ munere functi sunt, eodem insignitos fuisse nomine. Certe in monimentis talmudicis & rabbinicis nonnisi septem principes eo deprehendimus ornatos, vti recte docent IO. BVXTORFIVS, *** GEORG. VRSINVS * & ADR. RELANDVS. ** Quos dum viri laudati & qui iis adiun-

gen-

* inchas. f. 20. b. adde f. 48. a. & R. DAVID GANZ zem. David ad ann. MMMD. f. 21. a.

** præf. tract. talm. דינים.

*** de abbreviat. p. 175. sqq.

* antiqu. ebr. scholast. p. 191.

** not. in Othon. histor. doct. mischnic. p.

gendus est, IO. HENR. OTHO ***
 recensent & in eo conueniunt, rabba-
 nem Simeonem, filium Hillelis, christo
 æqualem & a diuo LVCA commemo-
 ratum, primum eo titulo vsum eum-
 demque in rabbane Gamaliele, filio
 R. Iudæ sancti, seculo tertio christia-
 norum claro, extinctum fuisse, haud
 difficili coniectura intelligi potest, ad
 patriarchas insequutos eum non re-
 ferri posse; nisi tibi persuadeas, quam-
 uis huius rei in monumentis rabbini-
 cis non fiat mentio; tamen illos pri-
 stinum nomen sibi conseruasse. Præ-
 terea silentio prætermittere haud pos-
 sum, recentiore ætate immutatam esse
 vocabuli רבנן significandi vim, ita vt iis
 Iudæorum doctoribus tribueretur, qui
 Geonæos sequuti sunt atque inde a se-
 culo XI. vsque ad nostram ætatem rui-
 næ Iudaismi consulere, conati sunt,
 de quibus legas IO. CHRIST. WOL-
 FIVM. * Simili ratione præclare ven.
 IO. GOTTL. CARPZOVIVS ** nostros
 רבנן ab alio doctorum Ebræorum ge-
 nere discerni iubet, qui dum maio-
 rum

*** *cit loc.*

* *biblioth. ebr. vol. II. p. 916.*

** *adparat. antiqu. sacr. p. 139.*

rum placitis omnem rerum diuinarum humanarumque cognitionem absolui eaque ipsis diuinis oraculis anteferenda esse, perperam tradunt hancque ob causam karæis obiiciuntur, rabbanitæ adpellari solent. Denique notes velim, scite a BASNAGIO hanc proferri sententiam, æchmalotarchis Babylonicis nomen רַבָּנָא *rabbana* proprium illudque longe illustrius fuisse; quam *rabban*. Titulus enim *rabbana*, quod BVXTOREIVS *** & VRSINVS, * ex R. NATHANE didicerunt, communis est familiæ Dauidicæ. Atqui æchmalotarchæ iactabant, se ortos esse ex gente Dauidica; consequens ergo est, vt ad illos omnino spectauerit nomen *rabbana*. R. BENIAM. TVDELENSIS ** de hac re filet idque vnum memorat, æchmalotarcham a Iudæis adpellari אֲדוֹנֵינוּ *dominum nostrum*. Plura de hoc argumento addere piget; iis tamen, qui plura desiderant, commendamus de titulis Iudæorum academicis scriptores, laudatos a beato IO. CHRIST. WOLFIO. ***

§. VIII.

*** *lexic. rabbin.* p. 2177.* *dict. loc.* p. 194.** *itiner.* p. 173.*** *bibl. ebr. tom. II.* p. 920.

§. VIII.

Haud minus gloriosi his fuerunt honorum tituli, quos patriarchis nostris ipsi Romanorum augusti imperatores concessere. Qui de variis eius generis honorificis adpellationibus earumque diuersis classibus data opera commentati sunt: IAC. GVTHERIVS, * GVID. PANCIROLLVS, ** IAC. GOTHOFREDVS, *** SAM. PITISCVS * alique, docte adductisque veterum scriptorum ipsarumque legum suffragiis comprobarunt, quum tres essent dignitatum in aula imperatorum ordines, ita vt aliae essent maiores: aliae mediae: aliae inferiores, ad primum spectasse tria haec vocabula *illustris, clarissimus, spectabilis*. Singulis his videmus patriarchar-

* de offic. domus aug. libr. I. cap. 4. sqq.

** comment. ad notit. dignit. cap. II. apud GRAEVIVM tom. VII. thes. antiqu. Rom. p. 142.

*** comm. in cod. Theod. tom. I. p. 335. tom. II. p. 358. sqq. tom. IV. p. 125. & alibi passim.

* lexic. antiqu. Rom. tom. II. p. 399. & tom. III. p. 466. adde alios, laudatos a IO. LVD. BVNEMANNO not. in Lact. inst. diuin. libr. V. cap. 14. p. 646. oper.

patriarchas Iudæos exornari iisque eadem exhiberi reuerentiæ signa, quibus præstantissimi ac de republica immortaliter meriti viri alioquin ab aliis distingui, consueuerant. THEODOSIVS eiusque filii adpellarunt nostros *viros clarissimos & inlustres*: ** ARCADIVS & HONORIVS *** *inlustres patriarchas* & alibi * *viros spectabiles*. Quænam vocum illarum hoc loco sit significandi potestas, non est animus disquirere; tamen non possumus nobis temperare, quin breuiter ex GVTHERII commentariis repetamus, *clarissimos* dictos esse præsides, consulares, correctores: *spectabiles* proconsules, comites orientis, præfectum augustalem ac vicarios: *illustres* patricios, præfectos prætorio, præfectos vrbis, viros consulares. Insigniter sese falleret, qui putaret, cum summis his magistratibus pari loco haberi patriarchas. Bene enim viri docti notarunt, hos fuisse dignitatum ordines, vt primus esset eorum, qui in actu positi sunt: secundus vacantium: tertius honorariorum.

** l. 8. cod. Th. de Iud.

*** l. 11. & 13. cod. Th. tit. cit.

* l. 15. loc. cit.

rum. ** Ex his honorarii nihil præter honorem; siue vt vera dicam, umbras & nuda nomina consequebantur, in quorum numero patriarchas nostros fuisse, res ipsa loquitur. Neque id mirum est, quod tres diuersæ dignitatis tituli, in aliis diuisi, in Iudæorum rectoribus coniuncti fuerint. Parum enim id abhorruisse a Romanorum institutis, exempla abunde testantur. Sic, vt ex multis vnum adferamus, magister officiorum pariter *clarissimus*, *** *spectabilis* * & *illustris* ** adpellatur. Quænam causæ fuerint, cur tam liberales ac benignos sese erga patriarchas præbuerint imperatores, quisque intelliget, si cogitauerit, quanta Iudæorum, per omnes imperii prouincias disperforum, fuerit multitudo: quanta eorum potentia: quanta opum copia: quanta denique eorum de patriarcha existimatio: quanta illius auctoritas quamque late patuerit eius

** conf. GUTHRIUM *dict. loc. libr. L. cap. 14.*

*** *l. 8. cod. Th. de curs. publ.*

* *l. 35. tit. eiusdem*

** *l. 20. & vlt. cod. Theod. de agent. & alibi passim,*

eius imperium, adeo ut prudentiæ leges efflagitarent, vanis ac inanibus honorum titulis eos mitigare ac superbia illorum ad continendos in obsequio eorum animos uti. Plura hanc in rem differuit PETRVS BAELIVS, *** quem hanc in rem consulant velimus lectores. Longe alia ratio fuit, cur IVLIANVS * eo progressus est, ut Iulum patriarcham diceret *fratrem* ac ἀιδεσιμώτατον, *omni observantia dignum*. Singulare fane hoc fuit; nec sufficit ad persuadendum nobis, commune id fuisse patriarcharum nomen. Quanto miser ille homo prosequutus sit Iudæos amore quantisque eos adfecerit beneficiis, ut, inaudito furoris exemplo, expleret ac fatiaret infinitum illud in dulcissimum vnicumque nostræ salutis auctorem eiusque adsecclas odium, inter omnes conuenit. ** Cuius rei documentum exhibet epistola illa ad Iudæos, eo consilio perscripta, ut perquam effusam voluntatem illis de-

cla-

*** in critique generale de l'histoire du Calvinisme de Mr. Maimbourg p. 150.

* epist. XXV. p. 396.

** satis docte de hoc argumento egit PETR. ZORNIVS *hist. fisci Iud.* p. 376.

clararet. Hinc non mirum nobis videtur, quod Iulum *fratris* nomine honorauerit, de quo olim QVINCTILIANVS *** pereleganter dixit: *certe quotiens blandiri volumus his, qui esse amici videntur, nulla adulatio procedere ultra hoc nomen potest; quam ut fratres vocemus.* Hinc sequitur, ut adsentationis suspicionem vix effugiat IULIANVS.

§. IX.

Præter honoris titulos, alia quoque summæ patriarcharum dignitatis nobis conseruata sunt monimenta. Nominatim ad hunc locum referenda esse censemus insignia eorum priuilegia, itidem a Romanorum imperatoribus illis concessa. Duplex eorum est genus. Aliis liberantur ab omni onere perferendo, quod alii imperii Romani ciues; aut municipes sustinebant; aliis tantummodo honori eorum confutitur, ne vllum capiat detrimentum. Ad priorem classẽ referenda esse, censemus, quæ generatim ARCADIVS & HONORIVS * ita sanxerunt: *cuncta priuilegia, quæ viris spectabilibus,*

*** declam. CCCXXI. p. 594.

* l. 15. cod. Tb. de Iudeis.

*bus, patriarchis; vel his, quos ipsi ceteris
 preposuerunt, diuæ memoriæ pater noster
 atque retro principes detulerunt, suum ro-
 bur tenere, censemus. Quænam sint illa
 priuilegia, quæ confirmari voluerunt
 cæsares, facile ex aliis legibus intelli-
 gimus, quibus statutum est, vt vel in-
 ferioris dignitatis Iudæorum magistra-
 tus; aut synagogorum ministri ** im-
 munes sint ab omnibus, tam personalibus;
 quam ciuilibus muneribus, ita vt illi, qui
 iam forsitan decuriones sunt, nequaquam
 ad prosecutiones *** destinentur: vt
 bini; vel terni nullis nominationibus occu-
 pentur: * vt hierei & archisynagogi & pa-
 tres synagogarum & ceteri, qui synagogis
 deseruiunt, ab omni corporali munere liberi
 sint: ** ne vlli, qui sacrorum cominu-
 nione seclusi erant, inuitis primatibus, per
 iudicum vim; aut rescripti subreptionem
 opem reconciliationis mereantur indebitæ: ***
 vt iisdem cum venerandæ legis christianæ
 clericis fruantur iuribus: * hisque simi-
 lia.*

*** l. 2. cod. Tb. de Iudæis.*

**** conf. IAC. GOTHOFREDVM not. in
 cod. Theod. libr. XII. tit. 3. tom. IV. p. 602.*

** l. 3. cod. Theod. de Iudæis.*

*** l. 4. eiusdem tituli.*

**** l. 8.*

** l. 13.*

lia. Nec enim dubitamus, quin ea, quæ archisynagogis aliisque, patriarchis subiectis concessa sunt; nec ipsis patriarchis fuerint denegata. *Posterioris classis est hæc lex: ** si quis audeat inlustrium patriarcharum contumeliosam per publicum facere mentionem, ultionis sententiæ subiungetur, de qua legantur, quæ supra diximus.* His non possumus non addere insignia HONORII & THEODOSII iunioris verba, de Gamaliele patriarcha edicta, se præcepisse viro illustri, magistro officiorum, ut ab illo codicilli demandentur honorariæ præfecturæ: ita ut in eo sit honore, in quo ante præfecturam fuerat constitutus, *** inter viros doctos controuersa, licet parum difficultatis in iis insit. SAM. PETITVS, * quantum meminimus, optimus fuit, qui de medica arte hoc loco cogitaret, quam Gamaliel exercuit; comitiuæ vero honore medicos olim donatos fuisse, certum est. Ipse tamen confessus est, de illo nostrum effatum non posse intelligi, idque recte censuit, siquidem quantum
inter

** l. II.

*** l. 22.

* obseru. libr. III. cap. 3. p. 33.

inter comites & præfectos; tantum etiam inter comitiū & præfecturam est discrimen. IAC. BASNAGIVS ** nimis copiose demonstrare studuit, præfecturam nec de imperii specie; nec de patriarchæ dignitate; nec de medici officio posse capi. Manifestum enim est, omnia illa tam aliena esse a verborum, quibus lex expressa est, vi, ut ne de illis quidem hoc loco cogitare debeat. Varia olim exstitisse præfectorum genera, neminem fugit; neque id eget probatione, nonnullos fuisse *præfectos honorarios*, qui licet nullum gererent magistratum; iisdem tamen honoris significationibus eos alii prosequi debebant, quasi & ipsi præfecti fuerint. *** Donabantur illa dignitate per codicillos, a principe impetratos; * ubi vero flagitiis, sceleribus; aut pravis facinoribus se ipsi reddidissent

** *histoir. des Juifs tom. II. p. 640.*

*** *conf. IAC. GUTHERIVM de offic. domus august. libr. II. cap. 6. p. 431. sq.*

* *de codicillis, per quos imperatores viris illustribus conferebant honores, legas GUIL. PANCIBOLLVM comm. in not. dignit. cap. 101. p. 1603. IAC. GOTHOFREDVM not. in cod. Theod. tom. II. p. 114. & SAM. PITISCVM lexic. antiqu. Rom. tom. I. p. 479.*

sunt illa indignos, ea ipsis auferebatur. Hinc intelligi potest, Gamalielem eadem dignitate fuisse ornatum, quæ quum honoraria esset, valde dubito, facultatem ei fuisse datam, in iudiciis occupandi locum. Quum amitteret Gamaliel præfecturam, *in eo fuit honore, in quo ante præfecturam fuerat constitutus*, id est, retinuit pristinum, quod illi creditum erat, patriarchæ officium. Id vnum addimus, peculiarem fuisse illam Gamalieli; nec cum ceteris patriarchis communem honorem. In qua sententia constanter permanebimus, donec id, quod contrarium est, iustis rationibus fuerit demonstratum.

§. X.

Quinto loco de redditibus patriarcharum differendi, necessitatem videmus nobis esse impositam. Supra omnem dubitationem positum est ac luculentis veterum monumentorum suffragiis confirmatum, Iudæos, quotquot patriarcharum ditioni subiecti erant, eis quotannis soluisse tributa. De his mirifice viri docti discrepant, si qualis eorum fuerit indoles, declarare sibi sumserunt; nec difficilis est res, veras errorum causas inuestigare, siquidem plerique ea, quæ

quam maxime inter se sunt diuersa, perperam coniungunt. Cuius rei infra dabimus specimina; nunc vero, antequam quid ipsi sentiamus, exponamus, singula percensebimus, quæ ad nos transmissa sunt, veterum de tributis his testimonia, ut lectores rectius de controuersia iudicent quidque verum; quid falsum sit, manifesto intelligant. *Primum* notanda sunt verba

IULIANI: ** τὸν ἀδελφὸν Ἰούλον τὸν αἰδεσιμώτατον πατριάρχην παρήνευσα καὶ τὴν λεγομένην εἶναι παρ' ὑμῖν ἀποσολὴν κωλυθῆναι καὶ μηκέτι δύνασθαι τὰ πλήθη ὑμῶν τινα ἀδικεῖν τοιαύταις φόρων εἰσπράξεσιν, ὥς πανταχόθεν ὑμῖν τὸ ἀμεριμνον ὑπάρχειν τῆς ἐμῆς βασιλείας, *fratrem Iulum, patriarcham omni præsentia dignum, hortatus sum, ut etiam tributum, quod apostolatus apud vos vocatur, prohibeat & in posterum nemini liceat populos vestros huiuscemodi tributorum exactionibus ledere, quo vobis securitas undique in meo regno sit. Recte ita latine vertit DION. PETAVIVS atque ἀποσολὴν per tributum; siue ut imperatores loquuntur; deportationem, interpretatur. Male ergo*

PETR.

** *epistola sæpius iam laudata.*

PETR. DE MARCA *** & qui parum a partibus eius abesse videtur, PETR. ZORNIVS * sibi persuadent, per ἀποστολήν apostolorum munus designari; peius tamen SAM. PITISCVS ** apostolen tributum esse, imperatoribus solutum, credidit. Deinde huc spectant tres leges. Prima est ARCADII & HONORII; siue potius HONORII solius, *** quia Mediolani data est, cuius hæc sunt verba: *superstitionis indigna est, ut archisynagogi; siue presbyteri Iudæorum; vel quos ipsi apostolos vocant, qui ad exigendum aurum atque argentum a patriarcha certo tempore diriguntur, a singulis synagogis exactam summam atque susceptam ad eundem reportent. Qua de re omne, quidquid, considerata temporis ratione, confidimus esse collectum, fideliter ad nostrum dirigatur ararium. De cetero autem nihil prædicto decernimus esse mittendum. Nouerint igitur populi Iudæorum, remouisse nos deportationis functionem. Quodsi qui ab illo depulatore Iudæorum ad hoc officium exactiois fuerint directi, iudicibus offerantur, ita ut*

N 3

tam.

*** diff. de discr. laicor. & cleric. cap. III.

§. 13.

* histor. fisci Iud. p. 406.

** lexic. antiqu. Rom. tom. I. p. 126.

*** l. 14. cod. Tb. de Iudeis.

*tamquam in legum nostrarum violatores sententia proferatur. Huic mandato opposita est lex secunda eiusdem augusti: * dudum iusseramus, ut ea, quæ patriarchis a Iudæis istarum partium ex consuetudine præbebantur, minime præberentur; verum nunc, amota prima iussione, secundum veterum principum statuta privilegia, cunctos scire volumus, Iudæis mittendi copiam a nostra clementia esse concessam. Longe tamen alia, post breue tempus edixit THEODOSIVS: ** Iudæorum primates, inquit, qui in utriusque Palæstinae synedriis nominantur; vel in aliis provinciis degunt, quæcumque post excessum patriarcharum pensionis nomine susceperere, cogantur exsoluere. In futurum vero periculo eorundem anniuersarius canon de synagogis omnibus, Palatinis compellentibus, exigatur, ad eam formam, quam patriarchæ quondam coronarii auri nomine postulabant, quæ tamen quanta sit, solerti inquisitione discutias & quod de occidentalibus partibus patriarchis conferri consueuerat, nostris largitionibus inferatur. Tum audiamus EPIPHANIVM, *** qui de Iosepho, apostolo*

* l. 17. cod. Th. de Iudæis.

** l. vlt. eiusdem tituli.

*** heres. XXX. §. 11.

stolo a patriarcha in Ciliciam delegato, ita scripsit: καὶ μετ' ἐπιστολῶν ἑτος ἀποσέλλεται εἰς τὴν Κιλίκων γῆν* ὅς ἀνελθὼν ἐκείσε ἀπὸ ἐκάστης πόλεως τῆς Κιλικίας, τὰ ἐπιδέκατ'α καὶ τὰς ἀπαρχὰς παρὰ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰσθαίων εἰσέπραττον, cum litteris in Ciliciam proficiscitur. Quo quum accessisset, unoquoque ex oppido decimas ac primitias a provincialibus Iudæis exigebat. Ne quid prætermittamus, HIERONYMVS* quoque testatur, suo tempore a patriarchis Iudæorum missos fuisse apostolos; sed dum causam filet, cur missi sint, parum id nostram iuuat disputationem. Denique cum his apte comparantur, quæ de æchmalotarchis Babyloniciis doctores Iudæorum prodiderunt memoriæ. R. ABRAH. SACCVT: ** וכללו של דבר שמגיע אליו בכל שנה ושנה מכל אלו המקומות תש והובים ואם רצה כתב למקומות רחוקים שיסמכוהו ויכבדוהו כתב להם ועושין לו בק שת *summa rei est, ad eum quotannis ex illis omnibus regionibus peruenire septingentos aureos, & si velit, ad remota loca scribit, ut ei subueniant*

N 4

* *comm. in epist. ad Gal. I, 1. tom. IV. oper. p. 225.*

** *iuchasin. f. 124. [col.] I.*

Et honorarium mittant: *** scribit eis, inquam, Et petitioni eius satisfaciunt. Convenit cum his effatum R. BENIAMINIS TVDELENSIS: ומביאים לפניו דורונות Et ab ultimis finibus dona Et munera ei deferunt. **** Minorem fane Iudæorum occidentalium; quam orientalium erga patriarchas suos fuisse liberalitatem, quis credat?

§. XI.

Eorum, quæ recitatis testimoniis perhibentur, hæc præcipua sunt capita: I) Iudæos oportuit soluere patriarchæ

*** ita vocem ebræam ויכבדו CON-
TINVS LEMPEREV R not. in *Beniam. itinerar.* p. 197. latine expressit. Elegantissime monuit CAMP. VITRINGA de *synagoga vetere* p. 883. vocabulum כבד, cuius honorandi notio propria est, perinde liberalitatem significare; ac Græcorum τιμὴ & τιμῶν I. *Tim.* V, 3. 17. adde *Matth.* XV, 5. vbi vide beatum IO. CHRIST. WOLFIVM in *cur. philol. & critic.* tom. I. p. 244. & cel. HEVMANNVM in *der Erklär. des neuen Test.* tom. I. p. 193. Simili ratione CICERO: *Curio misi, ut medico honos haberetur*, libr. XVI. epist. 9. ad famil. §. 6. adde VELLEIVM libr. II. cap. 129. §. 3. & CELLARIUM KORTIVM que, Ciceronis interpretes.

**** *itiner.* p. 74.

archæ tributum : II) variis illud significatur nominibus. Adpellatur enim modo ἀποσολή, modo decimæ & primitiæ : modo pensio : modo canon anniuersarius : denique aurum coronarium. *

N 5

III)

* *auri coronarii* nomen tributi Iudaici nequaquam proprium fuit. Insolenter id more suo, a Romanis acceptum, ad suum censum translulerunt. Apud illos denotabat dona voluntaria, a ciuibus imperatoribus oblata, quæ in l. 4. *cod. Tb. de auro coronario* ita explicantur : *est aurum coronarium, quæ diuersarum ordinis curiarum vel amore proprio ; vel indulgentiarum letitia ; vel rebus prospere gestis admoniti in coronis aureis signisque diuersis obtulerint.* Scilicet triumphanti victori amici antiquiore ætate coronas aureas obtulerunt ; recentiores vero in earum locum pecuniam surrogarunt, quæ hac de causa *coronarium aurum* adpellata fuit. Pluribus id docent : IAC. GOTHOFREDVS *not. in cod. Theod. tom. IV. p. 638.* IVSTVS LIPSIVS *de magnit. Rom. libr. II. cap. 9. p. 716. tom. III. oper.* IVL. CAES. BULENGERVS *libr. de tribut. & vectig. pop. Rom. cap. XXVII. tom. VIII. thes. antiqu. Rom. p. 874.* SAM. PITISCVS *lexic. antiqu. Rom. tom. I. p. 225.* IO. GOTTL. HEINECCIUS *antiqu. Rom. libr. II. tit. 7. §. 4. aliæque, laudati a ZORNIO dict. loc. p. 409. & 582.* Hæc de usu vocis apud Romanos. Quodsi quæris, cur Iudæi tributo suo idem dederint nomen, facile intelliges reâ

III) singulis annis id pendendi, erat necessitas: IV) nulla lege id mandatum esse, scimus; sed consuetudine, quæ pedetentim legis vim accepit, receptum ac longo annorum usu confirmatum: V) nihilominus a Iudæis graue onus, ab imperatoribus reipublicæ perniciosum habebatur, adeo ut *depopulatoris* ignominia patriarcham adficere, haud dubitarent: VI) coactum in singulis synagogis ab earum antistitibus: VII) *apostolis*, qui hunc in finem in singulas prouincias delegati sunt, tradebatur, ut ad patriarchas deferrent. ** Plura exinde elici posse, vix

causas, si vtrumque inter se contenderis. Vtrumque fuit donum voluntarium: vtrumque ab ordinibus diuersarum curiarum; siue synagogarum collectum: vtrumque amore proprio obtulerunt: vtrumque, quamuis liberum cuique esse diceretur, consuetudine tamen a ciuibus coactum fuit.

** honorificum eo tempore inter Iudæos & nomen & munus apostolorum fuisse, supra omnem dubitationem ponimus. Viris grauissimis ac de rep. optime meritis illud credebatur; nec solum amplissimis fungebantur legationibus atque in Iudæorum synagogis synedriisque ordinandi, quæ illis e salute ciuium esse, videbatur, habebant ius potestatemque; sed & consiliorum prudentia patriarchæ

vix nobis persuaderi, patimur. Nilominus non defuerunt viri docti atque ingeniosi, qui pro insigni coniecturas faciendi cupiditate, partes, quas sibi

aderant; nec inepte cum primariis principum ministris conferuntur. Nimis longum foret, de illis fusius hoc loco disputare; nec opus esse videtur vberiore disquisitione, siquidem in hoc argumento explicando viri doctissimi feliciter versati sunt. Quare iis, qui plura scire cupiunt, commendamus: FRID. SPANHEM IVM *diff. de apostolis* §. 7. tom. II. oper. p. 291. IAC. GOTHOFREDVM *not. in codic. Theodos.* tom VI. p. 251. sqq. SAM. PETITVM *in var. lect. cap. 24.* p. 370. sqq. HERM. WITSIVM *vit. Paull. sect. IV.* §. 18. p. 22. *meletem. Leidens.* CAMP. VITRINGAM *de synagog. vet. libr. II. cap. 10.* p. 577. IAC. BASNAGIVM *histroir. des Juifs libr. III. cap. 2.* §. 8. 10. FRID. MAYERVM *diff. de apostolis ebraeorum*, Gryphisw. an. MDCCIX. edita, aliosque, laudatos a ZORNIO *hisor. fisci Iudaic.* p. 405. Nec tamen a nobis impetrare possumus, quin moneamus, omni cautione esse opus, ne alia apostolorum apud Ebraeos genera cum nostris inepte confundamus. Etenim praeter apostolos patriarcharum, commemorantur cum *apostoli synedriorum*, qualis Paullus fuit, antequam ad christianae doctrinae lucem perueniret, de quibus vide GVIL. CAVEVM *antiquit. apostol. proleg.* §. 3. p. 183. IO. MICH. HEINECCIUM *in der Abbildung der alten und neuen griechischen*

sibi relictas esse putarunt, explerent. Ne iusto copiosiores simus, vnam ex multis eamque præcipuam attingemus quæstionem, quæ de origine huius tributi & vnde illa repetenda sit, agitata fuit. Maximi viri adhuc in ea fuerunt sententia, quum, stante republica Ebræorum, omnes Iudæi quotannis semisiclum; siue δίδραχμον Hierosolyma in templum mitterent *** idque

Kirche part. III. cap. I. §. 8. ven. GEORG. HENR. RIBOVIVM progr. de apostolatu Iudaic. speciatim Pauli & quem præ ceteris legi velimus, BERN. MONTEFALCONIVM præfat. comm. Euseb. in Esai. cap. IV. §. 3. tom. II. collect. nou. patr. Græcor. p. 355. aliosque, excitatos a doctissimo viro, CHRIST. NIC. KOCHIO comm. de legation. eccles. veter. christianor. p. 5. & 9. tum legati ecclesie, quos dum שלח צור adpellant, simul tradunt, eos in synagoga ad fundendas preces fuisse constitutos. De his vide CAMP. VITRINGAM de synagog. vet. libr. III. part. 2. cap. I. IAC. RHENFERRIVM diff. II. de decem otios. cap. 8. CHRIST. SCHOETTGENIVM. hor. ebr. & talmud. tom. I. p. 188. sqq. & ven. IO. GOTTL. CARPZOVIVM adparat. antiqu. sacr. p. 314.

*** scriptores, qui de didrachmo illo commentati sunt, laudant IO. CHRIST. WOLFIVS cur. philol. & critic. tom. I. p.

que omnino lege diuina esset præceptum, excisa vrbe, pecuniam hanc, si non integram; certe magnam eius partem patriarchis datam fuisse. Ita rem exponunt: FRID. SPANHEMIUS, * HERM. WITSIVS, * * IAC. BASNAGIVS, *** ADR. RELANDVS, * IO. FRID. MAVERVS. ** Erroneam tamen esse hanc sententiam, nemo non videt. Tacemus, *didrachmum* illum cultui diuino conseruando fuisse consecratum hincque non potuisse ad vsum patriarcharum conuerti; sed id potius vrgemus, excisa vrbe, Titum imperatorem iussisse Iudæos, didrachmum singulis annis pendere; siue, quod XIIPHILINVS habet, fano iouis capitolini inferre. Neque

269. & PETR. ZORNIVS *dict. loc.* p. 269. iis tamen addi meretur IO. HENR. PARRIDT *diff. de auro Iudaico*, Lips. anno MDCCXLIV. edita, qui §. XIII. p. 28. eandem, quam nos confutamus, sententiam amplectitur.

* *tom. II. oper.* p. 292.

** *miscell. sacris*, tom. II. exerc. 12. §. 4.

*** *histroir. des Juifs libr. III. cap. 2. §. 9.*

* *in antiqu. sacr. ebr. part. I. cap. 10. §.*

II. p. 70.

** *diff. de apostol. §. 3.*

que vlllo historicorum testimonio probari potest, sublatum fuisse hoc tributum; aut inter patriarchas & imperatores diuisum. De hoc argumento quum nemo fusius; nec elegantius differuit PETRO ZORNIO, *** ad commentarium eius liceat lectorem nostrum ablegare. Quæ quum ita sunt comparata, lubentes confitemur, si non certa; meliora tamen docuisse SAM. PETITVM. * Hic aperte negauit, aurum patriarchis missum fuisse e didrachmis, sed proprio ludæorum amore, vti scite ex *coronarii* nomine collegit. Præterea primus haud negligenter tractauit, quæ EPIPHANIVS de *decimis & primitiis* expressis verbis tradidit. Concessit quidem, euerso templo ac sublato publico sacroque cultu, nullam relictam fuisse necessitatem, primitias & decimas dandi; nec id filuit, quod præcipue ei aduersari videtur, vtrumque munus a deo sacerdotibus & leuitis concessum fuisse; apte tamen coniecit, non lege adductos; sed sponte sua adærationem primitiarum & decimarum patriarchis conferre potuisse ludæos.

*** *hisor. fisci Iudaic. cap. IV. & V.*

* *var. lect. p. 369.*

dæos. Hactenus bene scripsit PETITVS; male autem addit, quotannis non vna vice coactum fuisse illud aurum; sed pro diuersarum frugum collectionibus, diuerso tempore institutis, vario quoque tempore & quidem ter aurum coronarium exactum. Velimus, hæc rectius probata fuisse a viro summo. Nobis certe argumentum ex die, quo lex THEODOSII scripta fuit, sumtum haud sufficit. At mittimus ea, quippe quod prorsus a nobis aliena sunt atque accedimus ad exponendam nostram de hac re sententiam. Ante omnia id statuimus, de quo nemo ante dubitauit, *decimas ac primitias EPIPHANII* cum auro coronario easdem esse. Deinde negamus, post destructum templum omnes remissas fuisse decimas. Bene R. ABRAH. SACCVTVS: **
 אחר החרבון גזרו! שלא יוציאו מעשר בהמה
post excidium decreuerunt, ne quis solueret decimas pecorum. Decimæ ergo frugum rerumque aliarum facile ordini sacro potuerunt reſeruari. Porro egregie falluntur, qui sibi persuadent, decimas solis sacerdotibus ac leuitis, qui sacra faciebant ac cultum diuinum perage-

agebant, fuisse consecratas. Maxima potius earum pars illis relicta erat, qui in vrbibus illis adsignatis addiscendæ legi operam dabant, quod recte obseruarunt IO. LIGHTFOOTVS *** & IO. CONR. HOTTINGERVVS. * Id sane certum est & R. MOS. MAIMONIDIS ** suffragio confirmatur, תרומה hoc est, ἀπαρχήν *** siue *primitias* æque ac decimas nec solum tantum in loco sancto; nec in vrbe Hierosolymitana; sed in omnibus terræ sanctæ oppidis potuisse comedi. Insigne est inprimis testimonium *gemaræ Hierosolymitanæ*, * vbi traditur; R. Ioab. decimas soluit R. Achæ bar Vla, non eo, quod sacerdos fuerit אורייתא לא משום דהוה לוי באורייתא *verum eo, quod in lege laborabat.* His iure suo addimus

*** tom. II. oper. p. 41.

* de decim. Iudæor. exerc. VI. §. 29. p. 145.

** *bilcoth biccus*. cap. I. §. 6. p. 29. ed. CRAMERI.

*** Græcos id, quod Ebræi תרומה adpellant, dixisse ἀπαρχήν, præter alios docent ADR. RELANDVS *antiqu. sacr. ebr. part. III. cap. 8. §. 7* THOM. GOODWIN *Mos. & Aaron. libr. VI. cap. 7. §. 3. & IO. RVD. CRAMERVS not. in Maim. const. de primit. p. 29.*

* *mass. scheni fol. 217. b.*

dimus effatum HIERONYMI: ** *hæc in Iudæa usque hodie perseverat consuetudo, non solum apud nos; sed & apud Ebræos, ut qui in lege domini meditantur die & nocte & partem non habent in terra; nisi solum deum, synagogarum & totius orbis foveantur ministeriis.* Quæ ubi iunctim sumta, recte expenduntur, non solum conficitur, patriarchas nostros, tamquam capita academiarum & principes litteratorum, sua habuisse honoraria; sed etiam corroboratur nostra coniectura, illa, si non ipsas primitias & decimas; certe in locum illarum suffecta fuisse, idque ex benigna in illos Iudæorum voluntate. *** Nec est, quod cum PETITO credamus, originem patriarcharum nobis aduersari, siquidem, paucis interpositis, eos ex tribu leuitico ortos esse, demonstrabi-

** *aduers. Vigilant. tom. IV. oper. part. 2. p. 287.*

*** SEB. NAN. TILLEMONTIVS nobiscum facit, qui satis adcurate hæc scripsit: *cet argent se leuoit sous le titre des decimes & des premices, comme pour etre employé à l'entretien des ceux qui s'appliquoient dans la Iudée à l'etude & à la meditation de la loi, in histor. des emper. tom. II. p. 987.*

strabitur. Plura his vt adiiciamus, per inopiam monimentorum fieri nequit. Ceteroquin diuersas fuisse auri coronarii vicissitudines, ita vt imperatores illud pendere, modo prohiberent; modo permitterent, vsque dum ipsa dignitas patriarcharum exspirauit, ex iis, quæ supra diximus, luculenter patet; nec est; quod ea repetamus.

§. XII.

Vtcumque sit, tanta fane fuit Iudæorum erga patriarchas suos liberalitas, vt magnas illi colligerent opes iisque ad explendas prauas suas cupiditates sectandumque luxuriosum vitæ genus abuterentur. De priori locuples testis est IOANNES *chrysostomus*, * qui quum grauitè demonstraret, immortalis dei prouidentia ac potestate Iudæos solum impediri, quominus restituerent pristinum fanum Hierosolymitanum, hæc pronuntiauit: καὶ τοι τὸ τὸ κωλύον ἦν ἡμῇ θεία δύναμις ἣν ἡ ἀντιπίπτουσα, ὁ χρημάτων περισσία πολλή

* *libr. contra Iudæos & gentiles, quod christus sit deus tom. I. oper. p. 581. edit. MONTEFALCONII, quem ibi vide eique adde illustr. IO. DAN. RITTERVM not. in cod. Theod. tom. VI. part. I. p. 253.*

λὴ παρ' αὐτοῖς; ἔ τὰς ἀπάντων παντα-
 χόθεν φόβος συνάγων ὁ πατριάρχης, ἀπεί-
 ρος κέκληται θεσαυρός; *atqui si non divi-*
na virtus obluētaretur, quid obstaret? An-
non magna vis pecuniarum apud illos est?
annon ab omnibus undique tributa colli-
gens patriarcha, immensos possidet thesauros?
 Intemperantius eos vixisse seque volu-
 ptatibus dedisse, non solum Iudæ
 exemplo probatur apud EPIPHA-
 NIVM; ** sed etiam expressis HIERO-
 NYMI *** verbis: *consideremus patriarchas*
Iudæorum & iuvenes; siue pueros effe-
minatosque ac deliciis adfluentes & impletam
prophetiam; siue vaticinium quippe Esaie III,
1. esse, cernemus. Cum his conueniunt
 effata IOANNIS *chrysostomi*, quæ quum
 paullo ante **** a nobis recitata sunt,
 nimis longum foret, ea hoc loco re-
 petere.

§. XIII.

Sexta denique superest quæstio, quo-
modo finiuerit quisque patriarcha suam
dignitatem. Nulla fane dubitatione

O 2

opus

** *hæres. XXX.*

*** *comment. in Es. III, 4. tom. III. oper.*
 p. 36.

**** *conf. cap. V, §. 2.*

opus esse videtur, quin eam nonnisi cum vita amiserint, siquidem efflagitat id hereditarii iuris, quo singuli utebantur, in doles comprobaturque patriarcharum exemplis. Recte de hac re disputauit IAC. BASNAGIVS; * huic vero sententiæ ea repugnare, monuit, quæ a doctoribus talmudicis de rabban Simeone III. נשיא siue *principe* & R. Meir, qui אב בד siue *synedrîi vicepræses* erat, enarrantur. Simeon enim quum offendisset R. Meir, eo quod legem tulit de maiore reuerentia, principi, ubi in synedrium intraret; quam patri domus iudicii, significanda, consilium hic cepit, principis officium R. Simeoni auferendi. Quod ut efficeret, decreuerat cum R. Nathane, proponere Simeoni difficiliorem de pediculis quæstionem, ad quam si non responderet, exoptatam sperabat se nacturum esse occasionem, ignorantia rerum sacrarum eum insimulandi & de munere suo remouendi. ** Factum R. Meir nostra quidem sententia egregie conuenit superbiæ & ingenio Iudaico; nec tamen sufficit ad proban-

* *histroir. des Juifs tom. II. p. 641. sq.*

** consule IO. HENR. OTHONEM *hisor. doctor. miscbnic. p. 149. sq.*

bandam sententiam nonnullorum, in potestate synedrii fuisse positum, ut præsidentem suum priuarent eius dignitate. R. Meir sibi id sumsisse, ut tentaret, rabban Simeonem ignorantiae coarguere, ut ceteri cognoscerent, principis, quem aliis voluerunt sapientia præstare, persona eum indignum esse, non negamus; sed quum euentus spei illius haud par esset, nec consiliis respondere potuit exitus. Hinc nec licet nobis colligere, tale potuisse fieri, quale is expectabat.

CAPVT SEPTIMVM
DE
TEMPORE, QVO PA-
TRIARCHAE IVDÆIS PRAE-
ESSE, TAM COEPERVNT; QVAM
DESIERVNT.

Σ Τ Ν Ο Ψ Ι C

Huius sectionis tres
sunt partes §. I.

Primum de tempore,
quo patriarchæ Iu-
dæis præesse, coepe-
runt, agitur, ita vt
iis, quæ *tam* in Iu-
daicis §. II. III.

Quam christianis mo-
nimentis tradita
sunt, enarratis §. IV.

Rectior de hac re sen-
tentia explicetur &

comprobetur §. V.

Deinde tempus sublatae
illius dignitatis de-
finitur, adductis *par-*
tim Iudæorum §. VI.

Partim christianorum
scriptorum testimo-
niis §. VII.

Denique nonnulla de
primatibus Iudæo-
rum, patriarchis suf-
factorum, adduntur
§. VIII. IX.

§. I.

Expeditum ergo est, quale fuerit pa-
triarcharum munus, quæue eius par-
tes. In temporis rationes, quo illi
floruerunt, iam inquirere, decet, vt
certe

certe pateat, quando initium ceperit patriarcharum apud Iudæos dignitas: quando illi præcipue insigni illa flouruerint potestate: quandoque, ea abrogata, simul ipsum nomen fuerit extinctum. Eo magis ad argumentum hoc illustrandum studia nostra conferenda esse, censemus, quo grauiora adhuc de hac re inter viros doctos fuerunt dissidia. Quod vt rectius fiat; nec ipsi cum plerisque aliis, qui eundem susceperere laborem, λογομαχεῖν videamur, necesse est, ante omnia de eo conuenire, quinam patriarcharum nomine intelligantur. IAC. BASNAGIVS * & qui eum sequuti sunt, PETR. ZORNIVS ** & ill. HOLBERGIVS *** iniquius Iudæos erroris adcusant, quod centum annis ante excidium vrbis Hierosolymitanæ patriarchas sibi præfuisse, comminiscantur. Nec in sacris litteris; nec in commentariis IOSEPHI patriarcharum vllam fieri mentionem, omnes Iudæis obiiciunt. Sed non opus est armis, si hostes defunt, quorum vis illis repelli debeat. Quis,

O 4

quæ-

* *histoir. des Juifs tom. II. p. 610.*

** *hisor. fisci iudaic. p. 390.*

*** *hisor. Iud tom. II. p. 360.*

quæso, ex doctorum & scriptorum Iudaicorum numero commemorauit patriarchas? aut eos centum ante incendium templi secundi annis exstitisse, tradidit? Vt breuiter dicamus, quod res est, cautione opus est, ne ea, quæ inter se summopere sunt diuersa, inuicem confundantur. Aliud est nomen; aliud officium patriarcharum: alia fuit officii ratio sub eius origine, vbi non poterat non esse momenti leuioris; alia, quum indies maiora caperet incrementa, vsque dum ad summum perueniret fastigium. Omnia hæc recte discerni, quisque videt. Hinc dum de origine patriarcharum est disputatio, de iis nobis est sermo, qui ab Ebræis נשיאים ac רבנים adpellati: syne-driorum; siue potius academiarum, euerfa Iudæorum rep. constitutarum, præsides & rectores fuerunt: honorificum deinde obtinuerunt patriarcharum nomen & sensim tantam sibi adquisiuerunt potestatem, quanta sub imperatoribus christianis vli sunt.

§. II.

Nunc paullo adcuratius audiamus Iudæos, de origine patriarcharum; siue potius principum, quos נשיאים dicunt,

cunt, differentes. Quantum memini, nemo Iudæorum posteritati tradidit, centum annis ante templum secundum destructum institutos fuisse hos principes. Scio quidem, prouocari ad R. DAVID GANZ; * sed tribui ipsi sententiam, quam nunquam mente concepit, hæc eius verba nos doceant: הלל הנזכר הוא הנקרא הלל הזקן הנשיא הוא עליה מבבל לירושלים ומצא שם בני בתירה שנתמנו אחרי מות שמעיה ואבטליון והם הנזכר ונתנו הנשיאות להלל ותחלת נשיאת היה ק' שנים קודם החרבון כפי שאמרו בפ"ק דשבת הלל ושמעון בנו ור"ג הזקן בנו ורשב"ג נהגו ארבעתם נשיאהם בפניו quæ GVIL. VORSTIVS ** luculenter ita latine vertit: *Hillel memoratus fuit vocatus Hillel senior bannasi, princeps, qui ex Babel adscendit Hierosolymam atque reperit ibi filios Bethiræ, qui præfecti fuerunt post obitum Schemaïæ, & Abthalionis & hi destiterunt atque tradiderunt principatum Hilleli. Atque initium principatus eius fuit centum annis ante excidium, prouti dicunt cap. I. sabath: Hillel, Simeon filius eius, & R. Gamaliel senior, huius filius, atque R. Salomo, filius Gamalielis, quatuor illi*

○ 5

* *zemach David. an. MMMDCCCCXVIII. f. 24. b.*

** *in chronol. sacr. prof. p. 84.*

*illi principatu defuncti sunt ante templum
scil. excisum centum annis. His addidit
R. DAVID, quæ supra iam recitauimus,
quamuis ea tempestate Herodes Iudæo-
rum esset rex, nihilominus præfuisse
illis principes ac imperium inter
vtrumque ita fuisse diuisum, vt rex re-
rum publicarum & militare curam
haberet; אבל דברו תורה חקים ומשפטים
sed על פי הדג והנשיא מבית דור היו נועשים
omnia negotia legis, statuta atque iudicia
ex præcepto sacerdotis maximi & prin-
cipis ex domo Davidis agerentur. Quæ
si adcurate expenduntur, nihil sane
illis tradi, quisque intelligit, præter-
quam quod R. Hillel centum annis an-
te templum combustum principis di-
gnitatem sit consequutus; nec quem-
quam de hac re dubitasse, meminimus.
Quid? quod ne fieri quidem potuit,
vt ista tempestate ortum fuisse princi-
pis nomen & munus, vllus Iudæorum
sibi persuadeat, qui in eo omnes, mi-
rifico consensu, conueniunt, a Mose
synedrium magnum institutum fuis-
se. *** Quare nihil certius est, quam
eos-*

*** rabbinorum hanc esse communem sen-
tentiam, a Mosis ætate synedrii magni repe-
rendam esse originem, studiose probarunt:
IO. SELDENVS de synedr. libr. II. cap. 4. §.

eosdem perinde vt synedrii ; ita & principis originem ad Mosen sicque ad vltima reipublicæ Iudaicæ initia referre. In hac opinione fuisse R. MOSEN BEN MAIMON, * haud obscure ex eius verbis: *והוא עומד תחת משה רבינו* is, siue princeps, *constituebatur loco Mo- sis magistri nostri*, colligitur. Hæc enim ita interpretari, nos oportet, vt Moses omnium primus fuerit princeps & qui postea hoc munere functi sunt, nonnisi in locum eius successerint. Confirmantur hæc eorundem docto- rum de *catena cabbala*; siue שלת הקבלה commentis. Principes enim & adfesso- res synedrii legis suæ oralis, quam fin- gunt ac sanctissimis a deo promulgatis præceptis opponunt, custodes fuisse vo- lunt, ita vt a Mose ad Iosua ac a singulis principibus ad successores suos propaga- retur, quod more suo, id est, erudi- tissime

2. IO. BEN. CARPZOVIVS *not. in Schickb. ius reg. p. 10.* HENR. BENZELIVS *syntagm. dissertat. tom. II. p. 184.* & qui in colligen- dis illorum testimoniis, omnium superavit diligentiam, cel. BLAS. VGOLINVS *obseru. in Reland. antiqu. sacr. libr. II. cap. 7. §. 3. tom. II. thes. antiqu. sacr. p. 638.*

* de *synedriis cap. I. p. 2.*

tissime persequutus est IOANNES SEL-
DENVS. **

§. III.

Hinc patet, quo tempore ex Iu-
dæorum sententia נשיא inter Iudæos
esse, cœperit. Atuero sicut non
omnes נשיאים siue *principes* in patriarcha-
rum numero haberi possunt; ita idem
de iis adfirmare haud piget, quos רבנים
dixerunt Iudæorum magistri. Vti su-
pra demonstratum fuit, proprius hic
honoris titulus septem Hillelis senio-
ris posterorum fuit, ita vt filius eius R.
Simeon primus eo vteretur. R. DAVID
GANZ * aperte scripsit: ורבן שמעון
fuit au-
tem R. Simeon filius Hillelis primus voca-
tus hoc nomine rabban. Hinc satis patet,
quum non omnes נשיאים a Iudæis *rab-*
banim dicti sunt; non fieri posse, vt
ad id temporis spatium, quo introdu-
ctum fuit nomen *rabban*, patriarcha-
rum origines a Iudæis referri persua-
deamus. Titulus *rabban* non mune-
ris nomen fuit; sed ad sapientiam per-
inde spectauit; ac rabbi hisque similia,
quibus quisque ornabatur, de quo pru-
den-

* * de *synedr. libr. II. cap. 16. §. 2. sqq.*

** *cit. loc. f. 25. a.*

dentiae & doctrinae erat opinio. Haud inepta est IO. LIGHTFOOTI ** coniectura, titulorum horum academico-
rum originem ex controuersis, de quibus inter R. Schammai & R. Hillelis sectatores acriter disputatum fuit, esse repetendam, adeo ut illos doctores utriusque partis, ad conciliandam sibi maiorem auctoritatem & eruditionis existimationem, sibi adrogauerint. Accesserunt illi, docte hæc suspicanti, ANT. BYNÆVS *** & GEORG. VRSINVS; * nos vero ei haud refragamur; addimus tamen, quum ceteris omnibus נשיאים siue principes præstare crederentur iidemque ex Hillelis familia essent, hinc factum esse, ut illustrior titulus רבן illis solis relinqueretur; inferioris autem dignitatis nomen רבי aliis quoque concederetur. Vt cumque sit, id certum est & euidentius, ex tituli רבן usu nullo modo posse confici, quonam tempore patriarchæ sint orti. Nihil ergo definiri potest, quid Iudæi de origine patriarcharum sentiant. §. IV.

** *hor. ebraic. & talmud. in Matth. XXIII, 7. tom. I. oper. p. 357.*

*** *de morte ies. christ. libr. I. cap. 6. §. 14. p. 486.*

* *antiquit. Ebraeor. scholast. p. 190.*

§. IV.

Progredimur ad christianos scriptores; neminem tamen ex eorum numero meminimus argumentum hoc tractasse, præteriac. BASNAGIVM * & quos sequutos eum esse, diximus, PETR. ZORNIVM ** ac LVD. HOLLBERGIVM. *** Quid illi de hac re sentiant, breuiter explicabo. Primo loco constituunt, testimonium ADRIANI imperatoris, quod supra ex VOPISCO descripsimus, de patriarcha Iudæorum esse intelligendum. Deinde quum supra omnem dubitationem positum sit, ante tristissima fata, quæ sub Tito per tulit Iudæorum gens, de nullo patriarcha cogitari posse, inde colligunt, rectissime ad tempora τῆς ὑσερᾶς διασπορᾶς patriarcharum origines referri. Tum obseruant, verosimile esse, quod sensim pedetentimque potestatis suæ protulerint terminos; hanc autem quum ADRIANI æuo satis amplam fuisse, res ipsa loquitur, consequens est, vt ante ætatem ADRIANI patriarcharum nomen & munus ortum sit.

Ad-

* *histroir. des Juifs* libr. III. cap. 3. §. 2.

** *hisor. fisci Iudaic.* p. 390.

*** *hisor. Iudaic. tom. II. p. 360.*

Addunt denique, imperatore Traiano, minime tam fortunatum faustumque fuisse rerum Iudaicarum statum, ut magistratus constituendi, ius illis esset relictum; * atvero a Neruæ Cocceii ingenio facili eiusque animo, erga Iudæos benigno, ** rectius id expectare potuisse Iudæos. Concludunt igitur, veras patriarchæ Iudæorum origines ab ævo Neruæ esse repetendas: hoc imperante, lætiores eorum fuisse fortunam: maiore usus eos esse sacra sua pera-

* sub TRAIANO Iudæi variis afflicti sunt vexationibus iisque eo iustioribus, quo crudelius illi sese gesserunt erga alios, apud quos commorabantur: conferas CAESAR. BARONIVM *annal. eccles. ann. CXVI. tom. II. p. 61.* HERM. WITSIVM *miscell. sacr. tom. II. exerc. 12. §. 10.* PETR. ZORNIVM *histor. fisci Iudaic. cap. VII. §. 1.* CHRIST. ERDM. DEYLINGIVM in *Ael. Capitolin. orig. & histor. §. 19.*

* locuples huius rei testis est notissimus ille nummus, quo posterorum memoriae sedulo mandatum fuit, calumniam fisci Iudaici per Neruam fuisse sublatam. De eo varias esse virorum doctorum, qui luci publicæ eum exposuerunt illustraruntque, sententias, monuerunt laudati viri ZORNIVS *dict. loc. §. 2. p. 301. sqq.* & cl. DEYLINGIVS *loc. cit. §. XIII. p. 23.*

peragendi libertate: maiorem denique dignitatem consequutas esse eorum academias, eam maxime, quæ loco synedrîi magni erat, huiusque rectorem, ad aucupandam vanam gloriam, facile sibi adrogasse titulum patriarchæ.

§. V.

Satis docte hæc esse disputata, non negamus; maiore tamen cura ac distinctius, ut rite omnia intelligantur, decet nos rem explicare. Quum ex iis, quæ supra diximus, abunde constet, nostra sententia patriarchas reuera eosdem esse cum præsidibus synedrîi magni, certo modo adfirmare nos oportet, origines patriarcharum; siue, ut rectius loquamur, נשיאים principum ætate coniunctas fuisse cum initiis illustrissimi illius ac supremi senatorum Iudaicorum collegii. Nostra non interest, difficilem & maxime controuersam de origine synedrîi magni tractare quæstionem. * Nobis semper placuit, nec

um-

* varias virorum doctorum de hoc argumento sententias diligentius collegit ac singulorum argumenta exposuit ven. IO. GOTTL. CARPZOVIVS in *adparat. antiqu. sacr.* p. 572. sqq: adde alios, laudatos a beato WOLFFIO not. in *Lund. iudisch. Heiligtb.* p. 526.

umquam fore, putamus, ut nobis displiceat eorum sententia, qui synedrium a synedrio distinguunt ac tale synedrium, quale ætate christi fuit, ante Babylonicum exilium existisse, negant. ** Efram quidem auctorem eius esse, nec adfirmamus; nec negamus; facile tamen largimur, admitti posse præsidum synedrii seriem, quam Iudæi tradunt quamque, ex eorum monumentis repetitam, præter alios exhibet

HERM.

** ornant hanc sententiam clarissima nomina: IO. VORSTII *diff. de synedr. Ebraeor.* §. 37. p. 399. sqq. edit. CRENI: HERM. CONRINGII *de rep. Ebraeor.* §. XXXVII. IO. FRISCHMUTHII *de rege eligendo & deponendo* §. 53. sqq. HERM. WITSII *miscell. sacr. tom. I. libr. II. diff. 3.* §. 79. sqq. IO. CLERICI *diff. de synedrio LXXII. virorum,* quæ subiecta est *commentario eius in libros hist. vet. test.* §. 6. IO. FRANC. RVDDEI *hist. eccles. vet. testam. period. II. sect. 6.* §. II. IO. GEORG. PRITII *introd. in lect. nou. test. cap. XLV.* §. 4. p. 558. edit. HOFFMANNI: AVG. CALMETI *in proleg. & dissert. tom. I.* p. 97. IO. LAUR. DE MOSHEIM *in obseru. ad Calmeti disquis. biblicas,* germanice verfas, *tom. II. p. 275.* IO. PHIL. BARATTIERI *in dissertat. sur l'autorité des Juifs,* quæ *tom. II. vers. Gallicæ itinerarii R. Beni. Tudel.* exstat, §. II. p. 88. & HENRIC. BENZELII *Syntagm. dissert. tom. II. p. 205.*

HERM. WITSIVS. *** Hæc si constitui-
 tuimus, Efram si non primum syne-
 drii præsidem fuisse; certe tamen in lo-
 cum eius, postquam ex vita migraue-
 rat, successisse, recte creditur. Atue-
 ro non sufficit, nosse, quando præsi-
 des synedrii supremum magistratum
 apud Iudæos gerere, cœperint; sed de
 eo etiam disquirendum est, quo tempore
 præsides illi munus summi magistratus
 cum rectoris academix persona com-
 mutauerint. Id tunc accidisse, quisque
 perspiciet, quum synedrio magno o-
 mnem iuris dicendi & de causis ciui-
 libus cognoscendi potestatem, cuius
 exigua pars usque ad excidium vrbis
 sanctæ ei relicta erat, Romani adi-
 merent sicque non iudices; sed
 doctores iuris patrii essent colle-
 gio illi adscripti, quod nihil præ-
 ter nomen *synedrii magni* seruaue-
 rat. Eo sane tempore reuera patri-
 archas nostros fuisse ortos, certe no-
 bis persuademus. Adpellationem *prin-*
cipis antiquis moribus iam receptam fuis-
 se, non negamus; sed ea sola fuit, quæ
 priscis synedrii præsidibus cum nouis
 academix rectoribus communis esse so-
 let. Nouum sane erat munus, quo funge-
 ban-

*** dict. loc. §. LXXVIII. p. 444.

bantur, quod, insolentia Iudæorum & negligentia imperatorum Romanorum, indies cepit incrementa, vsque dum nomine patriarcharum conspici, suprema potirentur potestate. Hinc facile a nobis impetramus, vt ad imperium Titi patriarcharum nostrorum referamus originem, si vera quidem sunt, quæ Iudæorum magistri de R. Iochanan ben Saccai tradunt, Titum Vespasianum precibus eius id dedisse, vt synedrio magno, derelictis Hierosolymis, sedem suam Iamniam transferre, permetteret, eumque tunc primo munere principis fuisse functum. ****

Atqui factum id est, postquam templum fuit euersum; nec dubium est, tum synedrium magnum, amplissimum iudicum Iudaicorum corpus, in academix formam fuisse redactum adeoque qui illis præerat, principi, licet pristinum retineret titulum; nullam tamen relictam præter rectoris dignitatem. Hæc

P 2

quum

**** vt de Iudæis iam fileamus, legas doctores christianos IO. HENR. OTHONEM *bistor. doctior. mischnic.* p. 99. sq. IO. LIGHTFOOTVM *tom. II. oper.* p. 97. & *oper. posth.* p. 87. & ven. IO. GOTTLOB. CARPZOVIVM *cit. loc.* p. 124.

quum gererentur, tristissimus erat Iudæorum status; postea tamen sensim meliori utebantur fortuna. Quare probabile est, sub initium academæ Iafnensis prudenter eos abstinuisse a nouo honoris titulo, ne caderent in odium offensionemque imperatorum sibi contraherent culpam, quod imperium in ciues suos adfectarent. Facilius sane *principis* nomen excusabant, quod scholasticum esset & antiquissimis maiorum moribus ad eos transmissum ac synedrii præsidem significaret. Quum Iudæis esset liberum, suis legibus vivere, hancque ob causam synedrium relinqueretur, fas quoque: immo necesse fuit, vt eius capiti perinde nomine סנדרין ac toti collegio adpellatione בשרא uti, permitteretur. Maiora pericula a *patriarchæ* titulo metui poterant, plane nouo & antea inaudito, de cuius notione parum constabat, num nouum munus significaret, ad recuperandam pristinam libertatem ac instaurandam quasi priscam reip. formam inuentum & excogitatum; nec ne? At uero quum immutaretur rerum status: Iudæis accederet paullum firmitatis ipsique animos demissos iam & oppressos sensim erigerent ac præterea benignitatem Ner-

Nerux experirentur, facili fane negotio accidit, vt ad conciliandam rectoribus maiorem æque apud suos ciues; quam gentes profanas auctoritatem & addendam dignitatis speciem, prisco *principis* titulo adiicerent nouum *patriarchæ* nomen; siue potius per hoc illum græce interpretarentur. De origine patriarcharum hætenus.

§. VI.

Accedimus ad alteram argumenti nostri partem, qua de tempore disquirendum est, quo *patriarchæ* Iudæorum desierunt. Iterum orationem a Iudæorum de hac re sententia ordiamur. Quando synedrium magnum penitus sit sublatum, illi non satis adcurate definiunt. R. MOSES BEN MAIMON satis habuit, quum varias illius migrationes narrasset, hæc notare: * *וסופן לטבריא* postrema migratio fuit ea, quæ fiebat Tiberiadem. R. ABRAH. SACCUTVS ** paullo adcuratius, quid senserit, exposuit. Postquam tradidit, Hillelem iuniorrem, seculo christiano quarto auctorem

P 3

rem

* de *synedr. cap. XIV.*** *iuchas. f. 90. b.*

rem fuisse *cycli decemnouennalis*, *** hæc adiecit: ואחריו לא היה בית דין עד *post-eum domus iudicii amplius non erat.* Quæ, nisi recte explicentur, facile, male intellecta, alios in errorem adducere possunt. Quare adscribere haud piget verba I O. SELDENI, * ista ita interpretantis: quod dum pronuntiatur, ad hunc modum intelligendum est: non quod usque ad tempora illa durassent alicubi ex lege & moribus auitis satis undiquaque integra & legitima; sed quod, quum hætenus umbra illa synedrîi ad intercalandi munus, quod quidem amplissimum erat, usque in Hillelis illius tempora; nec sine intermissionibus, durasset, etiam illam iam ita euuisse, ut diutius nequidem eiusmodi vlla dein haberentur. Non ergo Hillelis tempore prorsus extinctum fuit synedrîum; siue potius academia Tiberiensis; sed amissa fuit, quæ alioquin illi commissæ erat, temporis dimetiendi cura, non quod ea illis est prohibita; sed quod Hillel certum cyclum fixit, adeo

*** conf. ANDR. GEORG. WAEHNERVM *antiqu. cebraor. tom. II. p. 38. ubi male, Hillelem Babylonicam rexisse academiam, scripsit.*

* de *synedriis libr. II. cap. 16. §. 10.*

adeo vt auctoritate fynedrii ad designandos annos intercalares haud esset opus. Nec rectius R. AZARIA ** in hoc argumento versatus est. Quantum ex eius oratione obscura colligere licet, anno CCLXX. post excidium vrbs; siue anno christianorum CCCXL. finitum fuisse fynedrium magnum, credit, quamuis, paucis interpositis, negare videatur, fynedrium illud exstitisse ætate R. Iudæ sancti. Alii, quum rabban Gamalielelem, filium R. Iudæ sancti, vltimum eorum fuisse, qui nomine רבן insignirentur, statuunt, simul vltimum eum fuisse fynedrii præsidem, adfirmant. *** Adeo sane rerum suarum, maxime si de temporis rationibus sit disputatio, expertes sunt Iudæi, vt manifesto sibi inuicem contradicant; nec ipsi; nec alii, quid sibi velint, intelligant.

§. VII.

Certiora ex monimentis christianis discimus. Duo nobis supersunt testi-

P 4

monia,

** in *meor. enaiim tract. II. cap. 24.* vnde insignia loca, latine versa, GVIL. VORSTIVS exhibet *not. in R. Dau. Ganz. chron. p. 189. sqq.*

*** legas WITSIVM *loc. cit. p. 446.*

monia, quibus facile confici potest, quoniam tempore abrogata sit patriarcharum dignitas. Alterum in lege * exstat, a Theodosio iuniore anno seculi quinti vigesimo nono data. ** Ibi expresse hæc edicta sunt: *Iudæorum primates, qui in utriusque Palestine synedriis nominantur; vel in aliis prouinciis degunt, quæcumque post excessum patriarcharum pensionis nomine susceperere, cogantur exsoluere.* Quibus verbis id vnum patet, eo tempore, quum hæc lex scripta fuit, non exstitisse patriarchas; eorum vero nomen tum demum fuisse antiquatum, eiusdem legis auctoritate probari non potest. Recte hoc SAM. PETITVS *** obseruauit & quum nouissimam eorum mentionem ab Honorio, an. CCCCLV. factam esse, monuisset, conclusit, eo interuallo, quod inter annos seculi quinti quartum & vigesimum nonum intercessit, accidisse patriarcharum excessum, vt imperatorum verbis vtar. Miramur, viro summo excidisse Gamalilem patriarcham, cuius nomen lex HONORII, ann. CCCCLV. scripta, seruat.

* l. ult. cod. Tb. de Iudæis.

** conf. quæ supra diximus cap. I. §. 10.

*** var. lect. cap. XXIV. p. 373.

uat. * Legantur: DAV. BLONDELLVS, **
 IAC. GOTHOFREDVS, *** FRID. SPAN-
 HEMIVS, * PETR. ZORNIVS ** &
 SEB. NAN. TILLEMONTIVS, *** qui
 eleganter coniecit, Gamalielem illum
 omnium fuisse vltimum patriarcham. Al-
 terum, quod in hunc locum spectat,
 effatum THEODORETI * est, qui
 quum vel vanam gloriolam Iudæis de
 patriarchis suis auferre vellet, hæc
 protulit: ἄλλως τε καὶ αὐτοὶ παντελῶς
 ἠφανίσθησαν καὶ χρόνος διελήλυθεν, ἐξ ὧ
 καὶ ἡ ἰσχυρὴ ἡγεμονία τὸ πέρας ἐδέξατο,
præterea illi omnino interierunt & dudum est,
ex quo horum quoque principatus finem cepit.
 Hunc sine causa erroris dum adcusauit
 IAC. BASNAGIVS, ** grauius ipse pec-
 cavit. Ait: *Theodore a dit que cette char-*
ge etoit abolie longtems auparauant qu'il
travaillat à ses dialogues; mais il s'est
trompe, car ce ne fut que l'an 429. tres
peu de tems avant qu'il publiat son ouurage,
 P 5 que

* l. 22. cod. Tb. de Iud.

** de primat. p. 532.

*** not. in cod. Theod. tom. VI. part. I.
 p. 269.

* tom. I. oper. p. 1052.

** hister. fisci Iud. p. 414.

*** hister. des empereurs tom. II. p. 986.

* dial. I. tom. IV. oper. p. 22.

** hister. des Juifs libr. III. cap. 2. §. 20.

que les patriarches furent casses & qu'on ne vit plus de princes de la captivité d'occident. Primum THEODORETUS nullo loco scripsit, ante longum spatium desiisse patriarchas; sed χρόνος διελήλυθεν, *tempus aliquod praterlapsum est*: deinde utitur vir doctissimus argumento, ad probanda ea, quæ probari debent, haud idoneo, siquidem nullo modo demonstrari potest, excessum patriarcharum ad ann. CCCCXXIX, esse referendum: denique, quod caput rei est, non attigit præcipuam quæstionem, quando Theodoretus scripserit dialogos? Iam dudum viri docti probarunt, *** THEODORETVM opus suum scripsisse ann. CCCCXLVI. Hinc intelligimus, quamvis posueris, nomen patriarcharum demum ann. XXIX. extinctum esse; tamen

THEO-

*** de ætate *dialogorum*; siue potius *quatuor librorum*, *Eranistis* nomine inscriptorum, ex quibus hæc desumta sunt, ac tristioribus, quæ experti sunt, fatis, legantur: GUIL. CAVEVS *histor. litterar. scriptor eccles. tom. I. p. 407.* LVD. ELL. DUPIN *biblioth. des auteurs eccles. tom. IV. p. 101.* IO. GARNERIUS *diff. de libris Theodoreti, auctario oper. Theodor. inserta, p. 238.* CASIM. OVDINVS *commentar. de script. eccles. tom. I. p. 1099.* & IO. ALB. FABRICIUS *biblioth. Græc. vol. VII. p. 436.*

THEODORETVM vere adfirmasse :
 χρόνος διελήλυθεν, quod aliquod tempo-
 ris spatium post euentum illud præter-
 ierit. Hæc si iunctim sumta, recte
 expenduntur, vero sane simile est, pa-
 triarchas circa ann. CCCCXX. ex syn-
 edriis fuisse proscriptos.

§. VIII.

Synedria certe omnia eo tempore in
 prouinciis Romanis sublata esse, quo mi-
 nus nobis persuadeamus, efficit lex
 memorata, vbi perspicue commemo-
 rant cæsares, *primates* in vtriusque Pa-
 læstinæ synedriis post excessum patriar-
 charum nominari. Verba illa inter
 difficiliora legum Romanarum de Iu-
 dæis effata referenda esse, omnes con-
 sentiunt. Quid alii docte & eleganter
 disputauerint, prius exponam; quam
 quid ego sentiam. SAM. PETITVS *
 paullo longius a veritate discessit o-
 mnique inter se miscuit, quum *prima-*
tes, & *archisynagogos* & *patres domus iu-*
dicii eosdem esse, coniiceret. Loquun-
 tur imperatores de *synedriis*, quid ad ea
 synagogæ cum archisynagogis? Cete-
 roquin eo nomine laudandus vir do-
 ctissimus est, quod sedulo notauit ali-
 um

* var. lect. cap. 24. p. 374.

um legum Romanarum locum, quo constat, *primates illustrium patriarcharum arbitrio suam habere sententiam*,** adeoque primatum officium tempore patriarcharum iam receptum fuisse. IAC. GOTHOFREDVS*** de primatum dignitate eiusque rationibus parum sollicitus fuit; sed satis ei fuit, monere, fuisse *primates electos, sic ut quum successionis iure ὁ πατριάρχης patriarchatus deferretur, primates isti iam in synedriis nominarentur, id est, electionis iure hanc primatiam sortirentur*. Quæ sic breuiter complexus est, copiose deinde explicat; argumentis tamen, quibus utitur, id quidem efficitur, primates collegisse, quod patriarchæ olim soluebatur, aurum coronarium; eos autem demum post excessum patriarcharum constitutos fuisse, non æque probatur. Refragantur sane viro summo *primates*, quos patriarcharum ætate iam fuisse, paullo ante diximus. Nec VITRINGA* rem penitus perspexisse videtur, dum hoc nomine intelligi vult *synedriorum Iudaicorum adfessores* eosdemque, fuisse cen-

** l. 8. cod. Th. de Iudeis.

*** not in l. 29. cod. Th. eod. tit. p. 269.

* de synagoga veter. libr. II. cap. 5. p. 224. & de decem otios. p. 277.

cenſet cum proceribus & maioribus, hebraice, vt autumat, רבנים. Humani vero quid eum paſſum eſſe, quum hæc ſcriberet, ex ebraico nomine רבנים intelligitur, quod patriarcharum proprium fuit. Quantum memini, omnium diligentiffime hoc argumentum tractauit IAC. RHENFERDIUS ** ac nihil prætermiſit, quod ad ornandam PETITI ſententiam, cui ſe addixit, faceret. Primates ergo cum preſbyteris & patriarchis, legum duarum conſenſu, comparare, inſtituit, quarum altera preſbyteris: *** altera primatibus curam, aurum illud coronarium exigendi, tribuit. Dubito autem, quin idem auri colligendi fuerit modus tempore patriarcharum & poſt eorum exceſſum. Exigebant illud in ſynagogis archiſynagogi; tamen non ſibi ſeruabant; ſed ad patriarchas deportabant; at poſt exceſſum patriarcharum idem aurum, quod olim ſuſceperunt patriarchæ, ſuſcipiebant primates. Ipſa ſane, quibus lex noſtra expreſſa eſt, verba perſpicue docent, aliam fuiſſe rationem exacti auri, quum patriarchæ adhuc præeſſent Iudæis; aliam poſt eorum

in-

** de decem otioſ. diſſ. II. cap. 4. §. 12. ſqq.

*** l. 14. cod. Th. de Iudeis.

interitum. Præterea, fatis perspexit RHENFERDIVS, repugnare ei *synedrîi* nomen, quo efficitur, vt primates non in synagogis; sed in synedriis, id est, iudiciis recte quærantur. Leui respondet coniectura, *synedrîi* vocem κατὰ ἀρχὴν *synedrîi* potius de synagoga; quam synedrio accipiendam esse, tandemque concedit, synedria a synagogis diuersa & primates ratione officii sui ἀποσυναγωγῶν *synedrîi* fuisse. Præter hos, iam laudatos, viros, IAC. BASNAGIVS *** de primatibus ita loquitur, vt ipse, quid certe statuendum sit, ignorasse videatur; PETRVS VERO ZORNIVS: **** *vox primatum*, inquit, *itaque generalis est & magistratibus Iudæorum quibusvis, siue politicam; siue ecclesiasticam rem curantibus competit.*

§. IX.

Recentiore ætate his, qui de Iudæorum primatibus egerunt, adiunxit se vir celeberrimus, PETRVS WESSE-
LINGIVS, * ac feliciter falsas opinio-
nes erroresque turbulentos reiecit vi-
amque muniuit, verum inueniendi.
Quum fuse eleganterque monstret,
Iudæos in vrbibus Romani imperii
suos

*** *histoir. des Juifs libr. III. cap. 3. §. 24.*

**** *hisor. fisci Iud. p. 415.*

* *de archont. Iudæor. cap. X. p. 193.*

suos habuisse ἀρχοντας, id est, magistratus
 ciuiles, hoc nomine per eminentiam
 ornatos, bene obseruauit, archontes
 illos diuerfos fuisse a synagogarum præ-
 fectis, ac *primates* nostros, *proceres* & *iudices*,
 in aliis legum Romanarum moni-
 mentis commemoratos, eosdem esse. Non
 possumus fane non in eo cum viro ce-
 leberrimo consentire, quod primates
 magistratum gesserint ciuilem; at uero
 ea, quæ deinde de illorum auctorita-
 te disputat, nobis quidem haud pro-
 bantur. Discrimen potius fuisse cre-
 dimus inter archontes Iudæorum, qui
 ante euerfam eorum remp. in variis
 imperii Romani prouinciis exstiterunt,
 & primates inferioris ætatis. Maior
 illorum fuit auctoritas maiorque pote-
 stas, illis Romanarum benignitate per-
 missa; propter varias vero seditiones,
 a Iudæis excitatas, valde contracta; in-
 staurata tamen ac sensim recuperata.
 Quare de primatibus nobis persuade-
 mus: I) fuisse eos rectores academiarum
 inferiorum. Synedria enim eo tem-
 pore academias fuisse, sæpenumero
 iam diximus: II) academix inferiores
 synedriorum minorum; Tiberiensis
 autem synedrii magni præ se ferebat
 speciem, hinc huic illæ erant subiectæ:
 III)

III) simili ratione patriarchæ Tiberien-
 sis obsequii lege obstricti erant prima-
 tes: IV) hinc de eius arbitrio suam
 habebant¹ potestatem, ** id est,
 a patriarcha constituebantur: V) ade-
 rant, illis perinde ut patriarchæ, aposto-
 li, teste EUSEBIO *Cæsareensi*: ***
 VI) si qua illis fuit iuris dicendi pote-
 stas, itidem non nisi arbitraria erat, ea-
 que utebantur maxime in causis, ad
 superstitionem eorum pertinenti-
 bus, beneficio imperatorum: VII)
 quum patriarchæ desissent, primates
 in synedriis nominabantur, hoc est,
 munus suum non ex voluntate patriar-
 chæ; sed ex iure eligendi, quod do-
 ctiores academiarum sibi vindicarunt,
 suscipiebant. Haftenus de primatibus.
 Id vnum addere, liceat, IAC. GOTHO-
 FREDVM * & SEB. NAN. TILLEMONTI-
 VM ** suspicatos esse, extinctam
 fuisse patriarcharum dignitatem ob sce-
 leratam, quam illi sectabantur, viuen-
 di rationem. CAP.

** l. 8. cod. Tb. de Iudæis.

*** comment. in Es. XVIII. tom. II. col-
 lect. nou. patr. & script. Græc. MONTEFAL-
 CONII p. 425.

* not. in cod. Theodos. tom. VI. part. I. p.
 296..

** *histoir. des emp. tom. II. p. 896.*

CAPVT OCTAVVM

Q V O

PARTIM DE GENERE
PATRIARCHARVM DISSERI-
TVR; PARTIM EORVM SERIES,
NOTATIS TEMPORVM RATIO-
NIBVS, EXHI-
BETVR.

Σ T N O Ψ I C

Primo loco de genere Quam recentiores ,
patriarcharum disse- quæque vera sit hæc
ritur §. I. de re sententia §. IV.

Ex explicatur , quid
comminiscantur lu- *Deinde* ipsi patriarchæ
dæi §. II. recensentur ac illu-

Quid statuunt docto- stria eorum facta
res christiani tam enarrantur §. V-
veteres §. III. X.

§. I.

Accedimus tandem ad utilissimam no-
stri argumenti partem , qua quo
genere patriarchæ Iudæorum sint or-
ti? dispiciendum nobis est. Si vera
fateri libet, hæc omnium , in quibus
explicandis adhuc versati sumus, quæstio-
num

num est grauiſſima æque atque vtiliſſima, ſiquidem illa ad confutandos Iudæorum errores, ſanctiſſimæ chriſtianorum diſciplinæ oppoſitos, eorumque inepta, quibus contra ſalutarem de chriſto vero meſſia doctrinam adhuc pugnarunt, argumenta & recte capienda & feliciter refellenda, multum valet. Conſtat inter omnes, quam diuina viſ inſit in oraculo Iacobi de ſceptro, a tribu Iudæ ante aduentum meſſiæ non reſeſſuro, quamque luculenta & certa ſit concludendi ratio, qua chriſtiani doctores omni tempore uſi ſunt ad demonſtrandum, meſſiam vere veniſſe, propterea quod omnis regni ac ſupremæ poteſtatis expertes eſſe Iudæos, videamus. Nec negare, libet, magiſtros eorum, doctrinæ laude & ſumma apud gentem ſuam aucto-ritate conſpicuos, in eo omni tempore maximam collocaſſe operam, vt ſuæ cauſſæ conſulerent & quas eorum aduerſarii proferunt, exquiſitiſſimas argumentationes diluerent. Multa quidem eos excogitaſſe futilia & leuia, neminem fugit; nobis tamen ii ſatis docte & adcurate diſputaſſe videntur, qui, vt philoſophorum formulis rem declaremus, ratiocinii chriſtianorum pro-

propositionem maiorem: *si sceptrum Iuda amisit, certe venisse messiam*, tamquam veram, admittunt hincque nec in interpretatione vaticinii a nobis recedunt; minorem vero, *amisisse Iudam sceptrum*; siue regiam dignitatem potestatemque, leges ferendi, sibi negandam esse, sentiunt. Quod dum suscipiunt, imposita illis est necessitas, argumentis historicis probandi, aut adhuc exstare regem Iudæorum, ex tribu Iuda ortum; aut certe pluribus post christum natum seculis præfuisse Iudæis aut regem; aut principem; regia tamen potestate conspicuum, ita ut tempore iesu Nazareni sceptrum a Iuda ablatum fuisse, nequeat recte dici. Quo factum, ut varias Iudaici doctores ingressi sint rationes, officio, quod ab illis iure exspectatur, satisfaciendi. *Alii*, qui manifestis delectati sunt nugis fabulisque rabbinicis, id est, ineptis, clamant, in terris, nescio quibus, incognitis florentissimum esse Iudæorum statum: proprios eorum ibi esse reges ipsisque nihil deesse, quod ad sceptri Iacobæi indolem referatur. *

Q 2

Alii,

* de his vide IO. PHIL. BARATTIERIVM in *dissertatione*, quæ hac inscriptione: *rela.*

Alii, qui maiorem veritatis speciem dictis suis conciliare, student, ad æchmalotarchas & patriarchas Iudæorum, de quibus adhuc disputauimus, pro-uocarunt. Hos, monent, duxisse sanguinem a Dauide: hinc ortos esse ex tribu Iudæ: rexisse Iudæos ac tantum non regia esse vsos auctoritate. ** Num recte hæc a Iudæis contendantur, eo minus hoc loco disputabimus, quo maior est virorum eruditorum numerus, qui in vindicando Iacobi oraculo a Iudæorum obtrectionibus egregiam collocarunt operam. *** Iudæorum

tions touchant le pretendu empire que les Juifs croient encore auoir en diuerses parties du monde ornata, tom. II. versionis Gallicæ itinerarii R. Beniam. exstat, p. 183.

** notarunt id: IOS. VOISINVS *obs. in Martin. pugion. fidei part II. cap. 4. §. 10. p. 335.* IO. COCCEIVS *not. in sanhedr. p. 127.* MART. HELVICVS *de sceptro Iudæ p. 264. tom. VI. criticor. sacror.* IAC. ALTINGIVS *in schilo libr. I. cap. 3. 13. 15. 19. libr. IV. cap. 5.* HUMPHR. PRIDEAUX *in histor. des Juifs & des peuples voisins tom. I. p. 200.* RICH. KIDDERVS *in demonstr. de christo vero mess. part. III. cap. 8. §. 23.* & PETR. ZORNIVS *histor. fisci Iud. p. 393.*

*** doctissimos de vaticinio Iacobi commentarios diligenter enarrarunt præter LI-

dæorum testimonia, quæ in hunc locum adduci solent, maximam partem ita sunt comparata, vt ea de æchmalotarchis Babylonicis prolata esse, quisque intelligat, quæ nos quidem iam missa facere oportet. Duplex potius munus nostrum esse, credimus, alterum, vt quid Iudæi de patriarcharum occidentalium origine comminiscantur, exponamus; alterum, vt quid vere de hac re sit sentiendum, significemus. Quod si confectum fuerit, eos haud ex tribu Iudæ fuisse, simul omnis Iudæorum disputatio, contra rectiorem de scepro Iudæ interpretationem facta, confutabitur.

Q 3

§. II.

LIENTHALIVM eiusque similes scriptores, beatus auus, IO. FRANC. BVDDEVS *histor. eccles. vet. test. tom. I. p. 284. cel. SIGISM IAC. BAVMGARTEN not. in histor. mund. vniuersal. tom. II. p. 339. & ven. IO. GOTTL. CARPZOVIVS adparat. antiqu. sacr. p. 19.* Prætermissum his iure suo addimus elegantissimum librum Belgicum, ab HENR. VAN HEYMENBERG conscriptum atque sub hac inscriptione: *de komste van de Schiloh ter bestemder tiid voor - gevalen ende tol-vloed der Heydenen tot denselven* Ultraiecti MDCXCV. in lucem emissum, vbi p. 333. sq. de Hillelis posteris docte disputavit.

§. II.

In explicando patriarcharum suorum genere, Iudæorum quidem magistri sibi haud constant. Id vnum certum est, Hillelem seniore omnium haberi patrem ac factorem; quis vero ille fuerit, in dubitatione & controversia esse positum. Sunt quidem, qui satis confidenter sibi aliisque persuadere student, omnino patriarchas hos esse ex tribu Iuda. Patet id non solum ex ORIGENE, * qui docte contra nugas illas rabbinicas disputavit atque expresse hæc tradidit: *Φάσκοντες τὸν ἐθνάρχην ἀπὸ τῆς Ἰσραὴλ γένους τυγχάνοντα ἀρχεῖν τῆς λαῆς, dicunt, permanere adhuc ex genere Iudæ, istum videlicet, qui est gentis eorum princeps; sed etiam doctores gemarici, uti supra iam monstrauius, vaticinium Iacobi ita interpretati sunt: ** תניא לא יסור שבט מיהודה אלו ראשי גלויות שבבבל שרודין את ישראל בשבט. ומחוקק מבין רגליו אלו בני בניו של הלל שמלמדין תורת ברבים traditur: non recedet sceptrum a Iuda. Hi sunt æchmalotarchæ Babylonicæ, qui dominantur Israeli sceptro: & legislator e medio pedum*

* de princip. libr. IV. cap. 3. tom. I. oper. p. 113.

** vid. gem. codic. sanb. cap. I. §. I.

pedum eius, hi sunt posteri Hillelis, qui docent legem publice. Ita COCCÆIVS latine verba talmudica expressit; nec dubitamus, rectius eum mentem scriptoris cepisse; quam RAYM. MARTINI, *** qui nimis copiose probare suscepit, voces בני בני של הלל non de posteris & nepotibus; sed de discipulis Hillelis eiusque filiorum intelligendas esse. Alii non solum tribum Iudam; sed ipsam etiam Davidis familiam nominant, ad quam Hillel & ceteri præsides synedrii referantur. De Hillele testimonia talmudica aliorumque scriptorum notarunt IO. COCCÆIVS, * IO. HENR. OTHO ** & IO. CHRISTOPH. WOLFIVS. *** Nihilominus R. Iudam sanctum, qui Hillelem inter maiores suos numeravit, ex tribu Beniaminitica ortum esse, omnes consentiunt. * Nec negari potest, facile hæc a Iudæis conciliari, ut ex hoc R. IVDÆE effato colligitur: ** אכן סליק ד' חונא ריש גלותא להבא

Q 4

מן

*** *pugion. fidei* p. 316. edit. CARPZOVII.

* *not. in sanbedr.* p. 127.

** *histor. doct. mischnic.* p. 74.

*** *bibliothec. Ebr. tom. II.* 824.

* *conf. WOLFIVM dict. loc.* p. 839.

** *apud COCCÆIVM cit. loc.*

מיתב ליה לעיל מיני דהוא מן יהודה ואנא מן
si ad- בנימין דהוא מן דכריא ואנא מן נוקבויה
scendat Raf princeps captiuitatis huc, col-
locarem eum supra me. Nam ipse est ex
Iuda; ego vero Beniamine. Atque adeo ipse a
maribus est, ego a femellis. Confirman-
 tur hæc glossa antiquiore, ad MAIMO-
 NIDEM *** adscripta, quam IOS.
 VOISINO * debemus: בירושלמי מפני מה
 ראש גולה שבבבל גדול מן הנשיא שבאי מפני
 שהוא בא מן הזכרים והנשיא בא מן הנקבות
scriptum est in talmude Hierosolymitano:
quare dux captiuitatis Babylonius maior est
nasi in terra Israelis? quia? nimirum ille
oriundus est e maribus; iste vero e feminis.
 Simili modo alibi ** genus R. Iuda
 a Schephathiah, quem David ex Abi-
 tal suscepisse legitur, 2. Sam. III, 4. ar-
 cessitur idemque de materno genere
 accipiendum esse, facile cognoscitur.
 Incerta tamen hæc omnia esse, liquet;
 nec operæ pretium esse censemus, in
 iis enarrandis diutius morari.

§. III.

Quæ in christianis monumentis hac
 de re tradita sunt, itidem parum inter
 se

*** de synedr. cap. IV.

* pugion fid. p. 335.

** tract. chethub. cap. IV.

se conueniunt, vti præter alios SEB. NAN. TILLEMONTIVS * recte obseruauit. ORIGENES, quum ea, quæ paullo ante excitauit, commemorasset, nihil ad confutandam Iudæorum argumentationem adtulit, præterquam quod ne species quidem libertatis pristinæ ac sacri cultus publici illis relicta sit, adeo vt risu dignum sit, ad patriarchas nostros prouocare. CYRILLEVS Hierosolymitanus ** eandem ingressus est disputandi rationem, vt significaret, pudidum esse, si hanc causam non iocose ageret, ac nugas rabbinorum de patriarchis confutaret, omnino dignas, quæ omnium irrisione ludantur. Eo tempore, quo scripsit illa CYRILLEVS, argumento huic omne pondus haud defuisse, facile intelligitur, siquidem omnibus ea nota & perspecta satis erant, quæ consulto ac prudenter silentio transmisit. Nobis vero, ista ignorantibus, non potest non perobscurum esse CYRILLI effatum, adeo vt optandum sit, vt melius ea explicuerit, quæ verbis his:

Q5

76

* *histroir. des emper tom. II. p. 987.*

** *cateches. XII. §. 7. p. 152. oper. edit.*

τί τὸ τῶν γένος, καὶ τίς ἡ μήτηρ, exprimere voluit. Idem fere sentiendum est de difficiliore THEODORETI *** loco, itidem a nobis paullo ante exhibito. Nemo sane adhuc diuinavit, quis verborum: ἀλλὰ πόθεν ὀρμῶνται; ἐξ Ἡρώδου τῆς ἀλλοφύλου, ὅς πατρόθεν μὲν Ασκαλωνίτης ἐτύγχανεν ὢν, μητρόθεν δὲ Ἰδουμαῖος, vnde nam igitur sunt orti? ab Herode alienigena, qui paterna origine Ascalonita; materna vero Idumæus fuit, sensus esset. EPIPHANIVS, * dum patriarchas suos a Gamaliele procreatos esse, narrat, cuius a diuo Luca fit mentio, vera quidem tradit, nihil tamen id valet ad componendam controuersiam. IOANNES denique *chrysostomus* ** haud obscure declarauit, se in ea esse opinione, quod non solum patriarchæ in locum pontificum maximorum successerint; sed etiam a Iudæis ipsis eodem loco haberentur. Num vero eos quoque ad ipsum sacerdotum ordinem retulerit hocque modo eos ex tribu Leuitica fuisse, putauerit, non satis liquet.

§. IV.

*** *dialog. I. tom. IV. oper. p. 22.*

* *hæres. XXX. cap. 4.*

** *homil. IV. aduersus Iudæos tom. I. oper. p. 446.*

§. IV.

Ex recentiorum doctorum christia-
 norum numero, quoad scio, nemo
 præter IAC. BASNAGIVM, * quid hac
 de re sentiat, definite explicavit. Hic
 aperte quidem professus est, patriar-
 chas Iudæorum ex tribu Leuitica fuisse
 ortos; quibus tamen ad hanc senten-
 tiam amplectendam adductus sit, ratio-
 nes præteriit silentio. Satis ipsi fuit,
 pauca hæcce adferre: *Ierusalem aiant
 été ruinée & le peuple dispersé en diuers
 lieux, il ne se trouua qu'un petit nombre
 de pretres & de laiques, qui tacherent à
 établir leur domicile dans la Judée. Ce qui
 restoit de Levites & de sacrificateurs, tra-
 vaillerent a rassembler les debris de leur
 nation. Tiberias & Iaphné leur parurent
 des lieux propres pour cela. L'autorité se
 trouva alors toute entiere entre les mains
 des pretres qui estoient mieux instruits de
 la loi qu'on vouloit conseruer & les plus
 propres à l'enseigner aux autres; paucis au-
 tem interpositis, ** ita orationem con-
 cludit:*

* *histroir. des Juifs libr. III. cap. I. §. 4. P.
 608.*

** *p. 612.*

cludit: *ainsi ces chefs de la captivité dans la Judée étoient point de la maison de David ; mais de la tribu Levi.* Insignem sane conciliaffet coniecturæ suæ speciem veritatis, si, quod rei caput est, rite demonstrasset, eo tempore nullos inter Iudæos doctrinæ & eruditionis laude claros fuisse, præter sacerdotes ac Levitas. Sed quam id abhorreat a veritate, nemo non intelligit. Certiore sane argumentatione hæc opinio posset confirmari, si vera essent, quæ nonnulli virorum doctissimorum tradiderunt, dignitatem præsidis synedrii magni arctissimo vinculo cum munere pontificis maximi fuisse coniunctam, ita ut pontifex idem semper esset cum principe. Meminimus, nos supra hanc quæstionem attigisse *** ac contra hanc, quæ aperte erronea est, sententiam pugnasse. Hinc fit, ut nullo modo ad subscribendum BASNAGIO nos adduci patiamur, quamvis nec eum prorsus a vero aberrasse, censeamus. Etenim sicut negamus, principes Iudæorum semper pontifices hincque necessario ex tribu Leuitica ortos esse ; ita eo magis R. DAVIDI GANZ contradicendum esse, cense-

*** vid. cap. IV. §. 7.

cenfemus, qui fine cauffa præfides illos ad familiam Dauidis retulit. Præcipua fane eius fententia, omnes principes; fiue fynedrii præfides, ex Dauidis pofteris fuiſſe, nullo modo comprobari poteſt, adeo vt miremur, celeberrimum Lubecenſium theologum, IO. GOTTLOB. CARPZOVIVM * ei adſentitum eſſe ac talibus argumentis SELDENI coniecturam confutaſſe, quæ quum minus certa ſunt, nihil fane efficiunt, quamuis antea IO. CONR. DIETERICVS ** itidem parum ab hac ſententia alienus fuerit. Iudæorum doctores a præſide non requirunt, vt ſit ex tribu Iuda; ſed vt ceteris omnibus ſapientia præſtet, hincque ſæpenumero accidit, vt pontifex maximus ad hoc dignitatis faſtigium perueniret, vti præter alios recte demonſtrant PETR. DAN. HVETIVS, *** ANT. BYNÆVS * & qui ſatis adcurate rem expoſuit, HENR. VAN HEYMENBERG. ** No-
bis,

* *adparat. antiqu. ſacr.* p. 553.

** *antiquit. biblic. vet. teſt.* p. 141.

*** *demonſtrat. euangelic. prop.* IX. cap.

4. §. 3. p. 603. ſq.

* *de morte ieſu chriſti libr. 1. cap. 2. §. 13.*

** *in de komſte van de Schiloh cap. 17. §. 12. ſq.*

bis, omnia circumspicientibus, id vnum consultum, neque ingenui historici persona indignum videtur, rerum, quæ his occultatæ & circumfusæ sunt tenebris, confiteri ignorantiam. Satis enim expeditum videtur, prorsus denegata nobis esse historiarum monumenta, ex quibus, quid verum certumque sit, possimus cognoscere. Quamuis ergo, si vera fateri licet, non videamus causam subesse, cur de fide R. Iudæ sancti nimis dubitandum sit, qui expresse se ex Beniaminitis ortum esse, tradidit, hancque ob rem hæc sententia, nostro quidem iudicio, ceteris omnibus anteferenda sit; nihilominus eam supra omnem dubitationem haud positam esse, bene intelligimus ac rem relinquere incertam malumus; quam in errorem delabi. Sufficit ergo, Hillelem seniore, qui centum ante initia æræ christianæ annis clarus fuit, omnium consensu vltimum haberi patriarcharum patrem, ita vt primus ex sua familia præsidis synedrii dignitatem consequutus sit & eam ad posterum suos, per tot seculorum spatium transmiserit.

§. V.

Nihil superest; quam ut de patriarchis Iudæorum occidentalium nominationem agamus atque enarremus, quæ de singulis in annalium monumentis memoriæ sunt prodita. Quum breuitatem sectari, animus est, in eo potissimum collocabimus operam, ut, quantum fieri potest, narrationes scriptorum christianorum cum rabbinicis commentariis conciliemus. Cetera enim, quæ modo vere; modo falso a Iudæis de nonnullis circumferuntur, qui scire cupit, legat IAC. BASNAGIVM * & illustrem HOLBERGIVM. ** Quum quando patriarcharum munus ortum sit, paullo ante fusius exposuimus, non fieri potest, quin orationis initium ducamus a RABBAN IOCHANAN BEN SACCAL, qui omnium primus post destructum templum Iudæorum principatum gessit in academia Iasnenli. De ætate eius R. DAVID GANZ *** hæc scripsit: רבי יוחנן בן זכאי יבין

* *hystoir. des Juifs libr. III. cap. I. sqq.*

** *hystor. Iudaic. tom. II. p. 372.* Quæ de his IO. MORINVS *exerc. bibl. libr. II. exerc. 2. cap. 3. p. 253. sqq.* narrat, caute legenda sunt.

*** *zemach David f. 24. a.*

נולד בשנת תשג' והיה ק"ך שנה במשה רבינו
 עליו השלום עד שנת תשל"ג חמש השנה אחר
 R. Ioannes filius Zechai natus est anno
 DCCXIII. quippe millenarii quarti, &
 vixit CXX. annis, sicut Moses magister noster, su-
 per quem sit pax, usque ad annum DCCXXXIII.
 quinque ann. post excidium. * & alibi **
 testatus est, eum in locum R. Simeo-
 nis, filii Gamalielis, qui tristiori fato
 periit, principem factum fuisse ac im-
 petrasse a Tito, vt synedrium Iamnam
 transferret. Quod aliis historicorum
 testimoniis comprobatur. Quam-
 uis ipse non filius; aut nepos esset Hil-
 lelis; tamen non solum præsidis digni-
 tate; sed etiam nomine רבן fuit orna-
 tus. Auctor huius rei idem est R. DA-
 VID GANZ, *** qui quum de hono-
 rifica illa adpellatione quædam monu-
 isset, hæc addidit: ונמשך זה היחס עד רבן
 שמעון בר רבי וריבו בעבור שהיה נשיא במקום רג
 & subsequuta fuit hæc successio usque ad
 Rabban Simeonem bar rabbi & R. Ioannem
 filium Zechai, propterea quod esset princeps
 loco R. Gamalielis. Hunc Ioannem de
 futuro

* in hoc R. DAVIDIS effato vitio scriba-
 rum legi תשל"ג pro תתל"ג quisque intelligit.

** f. 27. b.

*** f. 25. a.

futuro templi excidio vaticinatum ac
 effatum Zachariæ prophetæ, de portis
 Libani, a flammis consumendis, reli-
 ctum, apte esse interpretatum, talmu-
 dici scriptores * tradiderunt, vt alias
 huius generis fileamus narrationes, in
 quibus colligendis nemo diligentior
 fuit IO. HENR. OTHONE. ** Præter
 hunc de Ioanne nostro digni sunt, qui
 legantur: GVIL. VORSTIVS, *** IO.
 LIGHTFOOTVS * IO. CHRIST. WOL-
 FIVS ** & IAC. BASNAGIVS ***

§. VI.

Postquam is de vita decessit, prin-
 cipis titulum ann. christ. LXXVI. con-
 sequutus est RABBAN GAMALIEL II.
Iasnenfis dictus, filius R. Simeonis &
 nepos R. Gamalielis senioris & pristi-
 num honorem familiæ suæ recuperavit.
 Sic de eo loquitur R. ABRAH. BEN
 DIOR:

* *Hierosol. ioma* f. 43. c. 3.

** *hisor. doctior. mischnicor.* p. 96. sqq.

*** *not. ad R. Dau. Ganz. chronol.* p. 279.

* *oper. postb.* p. 88.

** *bibloth. Ebr. vol. II.* p. 844.

*** *dict. loc. cap. I. §. 9. sqq.*

ר'נמליאל בן רשב"ג הנרג בשמר הוא * DIOR: *
 ראש ישיבה ונשיא אחר פטירת ריב"ו Rabban
 Gamaliel, filius R. Simeonis, filii R. Ga-
 malielis, occisi in vastatione urbis, fuit re-
 ctor & academiae post obitum R. Iochanan ben
 Saccai. 10. LIGHTFOOTVS ** mon-
 strare, sibi fumsit, admotum eum esse
 muneri anno christ. LXXVI. illudque
 perdidisse ann. LXXVIII. vitam vero
 finiisse ann. LXXXII. Discedit tamen
 ab eo R. DAV. GANZ, *** qui initium
 patriarchatus eius refert ad ann.
 DCCCXXXIII. millenarii quarti, id
 est, ex computo christianorum LXXIII.
 Multo minus admittenda est IAC. BAS.
 NAGII * sententia, Neruæ æqualem
 eum fuisse. De R. Gamaliele nostro
 multa narrant scriptores talmudici, vix
 digna, quæ repetantur. Breuiter ta-
 men liceat notare, insigniter falli HEN-
 RIC. HOVTINGIUM, ** quum ea de
 caussa Gamalielem impediuisse R. Aki-
 bam, quominus de nouilunio ferret sen-

* in libr. cabbal.

** cit. loc. p. 81.

*** remach. David f. 24. b.

* dict. loc. cap. III. §. 2.

** not. in cod. talm. de princip. noui anni
 p. 62.

sententiam, quod maioris apud sacerdotes
& populum esset auctoritatis, scripsit; nec
de praesidis synedrui, cui commissa erat
calendarii cura, dignitate cogitavit.
Legas IO. HENR. OTHONEM *** &
IO CHRIST. WOLFIVM * & de R.
Eleasare ben Afaria sacerdote, qui in
locum Gamalielis surrogatus fuit; sed
eodem anno mortuus est atque hinc in-
ter principes haud memoratur, R. ABRAH.
SACCVT, ** IO. LIGHTFOOTVM, ***
IO. CHRIST. WOLFIVM. ****

§. VII.

Sequitur Gamalielis filius, RABBAN
SIMEON III. cuius maximam apud Iu-
dæos esse auctoritatem, talmudici scri-
ptores, qui, si diuersas doctorum de
controuersis adferunt sententias, ple-
rumque a nostris partibus stare, con-
sueuerunt, & R. SACCVTVS testantur.*

R 2

R. ABRA-

*** *histor. doct. miscbn. p. 113. sqq.** *biblioth. Ebr. tom. II. p. 822.*** *inchasin fol. 51. a.**** *oper. post. p. 89.***** *cit. loc. p. 812.** *inchas. fol. 67. a.*

R. ABRAHAM ** memoriae prodidit, eum ope & consilio R. Ioannis ben Nuri ad supremum hoc dignitatis fastigium euectum fuisse munusque suscepisse post mortem R. Akibæ, quæ contigit, secundum R. DAV. GANZ *** ann. DCCCLXXX. siue ann. christ. CXX. sub imperio Adriani augusti. Quare non potest fieri, quin eundem esse censeamus cum patriarcha, cuius ipse ADRIANVS iniecit mentionem. Quum esset patriarcha, potestas eius insigniter fuit confirmata atque aucta, quum ille R. Meir grauitè se opponeret atque efficeret, vt maior reuerentia præfidi; quam patri domus iudicii alterique collegæ, quem חכם *sapientem* adpellant, significaretur. Plura collegit, quem sæpius laudauimus, IO. HENR. OTHO ****

§. VIII.

Parentis dignitatem, quum ex vita migrasset, locumque obtinuit R. IVDA, qui

** *schalsch. hacabb.*

*** *f. 29. a.*

**** *dict. loc. p. 148.*

qui a sanctitate nomen tulit ac *mischnæ* opere illustrem sibi conciliauit famam. Mittimus ea, quæ alii de principe doctorum Iudaicorum studiose exposuerunt, ac potissimum de ætatis eius rationibus dispiciamus. Vitæ initium fecit an. mundi Iudaico MMMDCCCLXXX. & christiano CXX. testibus R. ABRAH. SACCVT * & R. ASARIA ** eamque usque ad obitum Commodi imperatoris produxit. Hinc R. DAV. GANZ: *** ait: *וְהָיָה לְנִשְׂיָא וְלוֹאֵשׁ הַיְשִׁיבָה עִם שְׁבָעִים: סְנֵהֲדָרִין בְּאִי" וּזְמַן תַּחֲלַת נְשִׂאֲתוֹ לֹא נֹרֵץ לָנוּ וְשִׁלְשָׁה קְסָרִים הָיוּ בִּימָיו קִיסָר אַנְטוֹנִינוֹס וְאַחֲרָיו* *fuit caput academiae & princeps summi LXX. assessorum synedrui in terra Israelitica. Notum autem nobis non est tempus, quo princeps esse cæpit. Trium imperatorum temporibus vixit. Antonini pii, M. Aurelii Antonini & Commodi.* Hinc sequi, recte putat SAM. PETITVS, * vt usque ad ann. CXCII. post salutarem virginis partum vixerit. Nec discrepat ab hac com-

R 3

putandi

* *iucbasin* f. 32.** *meor enaiim* cap. XII. p. 66.*** *zemach David* f. 30. a.* *obseru. libr. III. cap. 3. p. 269.*

putandi ratione ea, quam IUL. BAR-
TOLOCCIVS ** ingressus est, vt in-
tra christianos annos CLXXXIX &
CXCIV. decessisse eum, censeret; nec
videmus causam, cur beatus WOLFIVS ***
rem dubiam, relinquere; quam BAR-
TOLOCCIO accedere, maluerit. Præte-
rea ad hunc locum spectat, quod IO.
HENR. OTHO * ex talmudicis moni-
mentis refert, tempore Iudæ nostri
principis tantam tamque amplam fuif-
se potestatem, vt R. Simeonem ben La-
chisch, qui maiorum more contenderat,
*principem, qui peccasset, in confessu trium-
uirali flagellandum esse, prehendisset ac
custodiæ tradidisset; nisi fuga salutem
esset consequutus.* Hæc eo consilio
adferimus, vt quisque quantus Iu-
dæorum & scriptorum christianorum
de patriarcharum potentia sit consen-
sus, facile intelligat. Præter laudatos
viros, consule IO. FRANC. BVDDEVN. **

§. IX.

Quum diem supremum obiit, solus
Iudæis præfuit filius eius natu maxi-
mus

** *bibl. rabb. tom. III. p. 29.*

*** *biblioth. Ebr. tom. II. p. 841.*

* *histor. doctor. mischnic. p. 159.*

** *introd. ad histor. philos. Ebr. p. 92.*

MUS RABBAN GAMALIEL III. quem pater ipse viuis fui voluit esse focium principatus eumque in mischna illustrissimo titulo rabban ornauit. * Talmudici sane scriptores referunt, quum vltimam voluntatem significaret senatui R. Iuda, eum inter alia expresse pronuntiasse : נשיא גמליאל בני *Gamaliel, filius meus, sit princeps.* ** Fieri eius ab EPIPHANIO mentionem æque ac eum admodum breui tempore remp. administrasse, recte monuit SAM. PETITVS. *** Postremus is fuit, qui titulo *rabban* ornaretur; tamen parum apte IOANNES HENR. OTHO, * vltimum eum fuisse synedrii præsidem, tradit. Quam longo interuallo id a veritate distet, ex iis, quæ adiiciemus, quisque cognoscet. Etenim postquam Gamaliel ex hac vita decessisset, patriarchæ munus obtinuit R. IYDA III. cuius memoriam nobis seruauit R. DAV. GANZ, **

R 4

his

* conf. R. ABRAH. SACCVTVS in *iuchasin* f. 45. 46. & R. DAVID GANZ *dict. loc.* f. 31. a.

** *obseru. libr.* III. p. 270.

*** *cetubotb. cap.* XIII. f. 103.

* *dict. loc.* p. 161.

** f. 32. b.

his vsus verbis: רבי יהודה נשיא אמוראי גם
 הוא היה סביב לזמן הזה והוא בן רבן גמליאל
 R. Iuda princeps, unus
 ex Amoræis, etiam hic fuit circa hæc tem-
 pora. Filius hic fuit Rabban Gamalielis,
 nepos R. Iudæ principis. Aequalis R. Io-
 chanani & R. Amæi & R. Afæi fuisse
 fertur, adeo vt si fides habenda Iu-
 dæis esset, vixerit vsque ad annum
 christi CCXCIX. conf. SAM. PETI-
 TVM. ***

§. X.

Qui in locum eius successit, filius
 eius, R. HILLEL II. omnium maximam
 consequutus est nominis famam pro-
 pterea, quod auctor fuit cycli, qui
 vndeviginti annorum spatio absolui-
 tur, de qua re chronologiæ scriptores
 legantur. * Nos vero notamus, R.
 DAVID. GANZIVM ** & R. ABRAH.
 SACCVT *** facere eius mentionem;
 nec solum multis eum ornare laudibus;
 sed

*** dict. loc. p. 270. sqq.

* conf. IAC. BASNAGIVM *histroir. des*
Juifs libr. III. cap. 3. §. 14. sqq.

** f. 90. a.

*** f. 33. a.

sed etiam priorem ætatem eius referre ad annum mundi MMMMCXVIII. id est, post virgini partum CCCLVI. sed eum falli, recte obseruat PETITVS * & luculenter probat, æqualem eum fuisse Constantino magno ac vitam finivisse circa annum CCCXX. in qua sententia adquiescimus. Hic idem Hillel fuit, de quo multa scripsit EPIPHANIVS, quemque, litterarum leuiori discrepantia, *Huillum* adpellatum, ORIGENES familiarem habuit, quorum loca supra iam recitata sunt. Vterius Iudæorum historici in enarranda principum suorum historia non progrediuntur; debemus autem hoc aliis scriptoribus, vt his eos, qui subsequuti sunt, addere possimus, exemplo auctoritateque maxime SAM. PETITI ** & IAC. BASNAGII. *** IVDAM enim III. patriarcham, quem circa ann. christ. CCCXXXVII. iustam adsequutum ætatem, muneris sui fecisse auspicia, PETITVS probauit, memorat EPIPHANIVS. Post eum ad eundem honoris gradum necesse est, vt peruenerit *Iulus*; siue

R 5

HIL-

* in *obseruat* libr. III. p. 272. sqq.

** *cit. loc.* p. 280. sqq.

*** *dict. loc.* §. 19. sqq.

HILLEL III. cuius memoriam debemus
 IVLIANI epistolæ, sæpius iam com-
 memoratæ, & circiter ann. CCCLXII.
 siue LXIII. scriptæ. Hunc sine dubio
 excepit GAMALIEL IV. quem ab HIE-
 RONYMO, MARCELLO EMPIRICO &
 THEODOSIO Augusto lege, anno se-
 culi quinti XV. data, nominari eoque
 mortuo, omnem patriarcharum digni-
 tatem fuisse sublatam, ex iis, quæ su-
 pra diximus, satis patet. De hoc præ-
 ter PETITVM, legas quoque
 IAC. GOTHOFREDVM. ****

**** *not. in cod. Theod. rom. VI. part. I.
 p. 251.*

INDEX CAPITVM.

Cap. I. de legibus imperatorum, quibus patriarcharum Iudæorum fit mentio, p. 3.

Cap. II. de Iudæis, quibus patriarchæ præfuerunt, eorumque occidentalium & orientalium discrimine, p. 42.

Cap. III. de nominis patriarcharum origine & varios honores significandi potestate, p. 73.

Cap. IV. de summis Iudæorum post christum natum magistratibus ex doctrina talmudica, p. 93.

Cap. V. exponens, quinam fuerint Iudæorum patriarchæ, p. 136.

Cap. VI. de patriarcharum Iudæorum officio, potestate & redditibus, p. 165.

Cap. VII. de tempore, quo patriarchæ Iudæis præesse, tam coeperunt; quam desierunt. p. 214.

Cap. VIII. quo partim de genere patriarcharum differitur; partim eorum series, notatis temporum rationibus exhibetur, p. 241.

INDEX

INDEX RERVVM.

A*cademia* Iudæorum in Babylonia, p. 98. eadem fuerunt cum iudiciis, 102. illis præfuerunt rectores, 103. ex eorum numero fuit æchmalotarcha, vid. *æchmalotarcha*, *Sorana*.

- - - in terra Israelitica, earum origines, 125. vid. *Tiberiensis*.

Adrianus imperator, qualem intellexerit patriarcham, 144. sqq.

Æchmalotarcha præfuit Iudæis orientalibus, 104. adpellatur *nasi*, ib. summam habet potestatem, 105. subiectus est Persarum regi, 106. quale eius fuerit genus, 107. creauit magistros, 110. redemit munus pecunia ib. sedem habuit in ciuitate Mahasiana, 111. quibus ritibus muneri fuerit initiatus, 112. quando illa dignitas sit sublata, 114. quid vere de ea sit statuendum, 115. sqq. num *patriarcha* titulo vfus sit, 162. sqq.

Aegyptus, excitant in illa prouincia Iudæi schisma per templum Oniæ, 86. habuerunt ibi suos magistratus ib. sed nullum patriarcham, 133. sqq.

Alabarcha, magistratus Iudæorum, 67.

Apostole, quid fuerit, 196. sqq.

Apostolorum apud Ebræos triplex genus, 203. sqq.

Archontes, magistratus Iudæorum in Aegypto, 67. in fynagogis quinam fuerint, 62.

Aurum

- Aurum* coronarium, quid sit, 201. sqq.
Babylonia, nomen regionis, 48.
Celicolæ, qui fuerint, 5. sqq.
Capita familiarum apud veteres Iudæos, 78.
quibusnam designentur nominibus ebraicis,
& græcis, 79. sqq.
Clarissimus, quis in legibus imperatorum di-
catur, 187. sqq.
Claudianus, comes orientis, diuersus est a
Claudio poeta, 20. sqq.
Constantinus magnus Iudæis fauet, 14. quan-
do celebrauerit quinquennalia, 15.
Consules funesti, nomina eorum in fastis
omittebantur, 27. sqq.
Coronarium, vid. *aurum*.
Curialia munera, quænam fuerint, 23.
Decimæ & primitiæ, quibus post euerfam
Hierosolymam fuerint datæ, 206. sqq.
Didrachmus Iudæorum, quotannis ad tem-
plum missus, 204. sqq.
Ethnarcha, Iudæorum magistratus, 67. 133.
Frater, blandiendi vox, 190.
Gamaliel II. Iudæorum patriarcha, 257.
Gamaliel III. Iudæorum patriarcha, 263.
Gamaliel IV. Iudæorum patriarcha, 266.
Hillel senior, num primus fuerit patriarcha,
217. sq. quo genere sit ortus, 247.
Hillel II. patriarcha Iudæorum, 264.
Hillel III. patriarcha Iudæorum, 266.
Honor, liberalitatis vox, 200.
Illustris, patriarcharum titulus, 187.
Impositio, vid. *manus*.
Ioannes ben Saccæi, Iudæorum patriarcha,
255.

Iuda sanctus, patriarcha Iudæorum, 247. 260.
Iudæi adcusantur a profanis gentibus, quod
 cælum adorent ib. effrenato odio christia-
 nos sunt prosequuti, 10. pessimi suæ histo-
 riæ magistri, 39. deducti in Assyriam, 43.
 sqq. & in Babyloniam, 47. fabulosa eorum
 in prouinciis orientalibus regna, 52. 243.
 insignis eorum in illis regionibus perman-
 sit numerus, 54. & constans religionis pri-
 stinæ fuit confessio, 57. in patriam reuer-
 tentes, sub Alexandro & Syris in prouincias
 occidentales sunt dispersi, 69. sqq. post ex-
 cidium Hierosolymorum sub Tito multi in
 Iudæa permanserunt, 70. sq. duo illis præ-
 fuerunt principes, 95. sqq. vid. *achmalotar-*
cha & *patriarcha*: sub Traiano grauissimas
 perferunt vexationes, 222. sqq.

- - - *occidentales* qui fuerint, 72.

- - - *orientales*, qui dicantur, 72.

Leges imperatorum de Iudæis, illis fides non
 est deneganda, 36. sqq.

Manus, earum impositio in academiis Iu-
 dæorum vsu recepta, 113.

Mugillum, vbi situm fuerit, 12.

Nasi princeps synedrii magni, 120. num or-
 tus fuerit ex familia Dauidica, 121. 245.
 sq. diuersus fuit a pontifice maximo, 152.
 ita adpellatur rector academix, 126. 131.

Narpiā quid significet, 80.

Patriarchæ vox, vnde deriuetur, 74. ea vtun-
 tur LXX. ad designanda capita familiarum,
 77. de eius vsu in libris sacris, 84. sqq. ad-
 hibetur de Iudæorum maioribus ab Adamo
 vsque ad Moysen, 87. sqq. & Dauide, 89.

Patriar-

Patriarchæ christiani, 91. sqq.

- - - *Iudæorum*, quinam fuerint, 136. num simul duo; an vnus illis præfuerit, 151. discrimen inter maiores & minores fingitur, 154. quomodo hanc potestatem sint consequuti, 167. potestatem habuerunt precariam, 169. qualis eorum fuerit auctoritas in causis ecclesiasticis, 171. ciuilibus, 174. & criminalibus, 179. quibus ornati titulis honorum a Iudæis, 183. a cæsaribus Romanis, 187. qualia illis concessa priuilegia, 192. de eorum redditibus, 195. luxuriosum sectati vitæ genus, 210. quomodo finiuerint potestatem, 211. quo tempore Iudæos præesse, coeperint, 214. quoue desierint, 229. num ex tribu Iudæ; an Leuitica fuerint orti, 246. sqq.

- - - *Montanistarum* 191. sqq.

Pontifex maximus, non fuit semper nasi, 122.

Præfectura honoraria, 193. sqq.

Primates, in locum patriarcharum suffecti, quinam fuerint, 235. sqq.

Primitiæ, vid. *decimæ*.

Rabban, titulus honoris apud Iudæos, 183. septem patriarcharum proprius, 184.

Rabbana, æchmalotarchæ nomen honorificum, 286.

Rabbanim, qui dicantur, 186.

Rectores academiarum, vid. *æchmalotarchæ* & *nasi*.

Sceptrum Iudæ ablatum esse, quomodo negent Iudæi, 241. sqq.

Simeon III. patriarcha Iudæorum, 259.

Sorana Iudæorum academia quæ fuerit, 99. sqq.

Speſtabilis, quis a Romanis fuerit vocatus, 187. sqq.

Synago-

Synagogæ, quænam in illis exstiterint iura patriarchæ, 171. sqq.

Synedria, de illis scriptores, 119. conuersa in academias, 125. vid. *academia*.

Synedrium magnum, ei præfuit nasi, 120. qualis eius sub Romanis fuerit potestas, 124. transportationes illius, 128. num a Mose sit institutum, 219. quando vere sit constitutum, 224. sqq. quando intercalandi curam amiserit, 230.

Theodoretus, quando scripserit dialogos, 234.

Theodorus, Fl. Mallius, quos in Byzantina aula expertus sit casus tristiores, 25. sqq.

Theodosianus codex, Iustiniano præferendus, 33.

Tiberiensis academia, cur ceteris fuerit præstantior, 130. rector eius adpellatus est nasi, 131.

Tituli honorum in legibus Romanis, 188. sqq.

Tutor patriarchæ minorennis, quis eum constituendi, habuerit ius, 167.

Valentinianus II. in Gallia periit, 17.

FINIS.

IENAE,

LITTERIS FICKELSCHERRIANIS.

Walch, Christian Wilhelm Franz,

Christ. Guil. Franc. Walchii Philos. Prof. Public. Et Societ. Lat. Ienens.
Ephori Historia Patriarcharum Iudaeorum Quorum In Libris Iuris Romani Fit
Mentio

Ienae 1752

V.ss. 212#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10787886-2

VD18 14762161-001